

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

75'inci Birleşim 24 Nisan 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	180
II.- GELEN KÂĞITLAR	181
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	182,184
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>182:183,184:187</i>
1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Tokat'ta meydana gelen depreme ilişkin gündem dışı konuşması	182:183
2.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Ordu ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	184:185
3.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Cenevre'de yapılan Parlamentolar Arası Birlik Komisyonu 148'inci Genel Kuruluna ilişkin gündem dışı konuşması	185:187
IV.- AÇIKLAMALAR	183,187,206,212,215,231, 232,233,239,252,272,279
1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, çocukların okullarda içilebilir temiz suya erişiminin engellenmesinin çocuk hakkı ihlali olduğuna ilişkin açıklaması	183

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, sınır illerinde yaşayıp tarım ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşların yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması	183:184
3.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir'de "Şehir ve Göç Müzesi" olarak temeli atılan müzenin tabelasının indirilip yerine "TÜGVA Kıraathanesi" tabelasının asılmasına ilişkin açıklaması	184
4.- Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'nun, Diyarbakır'da ve Mardin'de ay yıldızlı bayrağa ve İstiklal Marşı'na hadsizlik yapıldığına ilişkin açıklaması	187
5.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın'daki jeotermal işgalinin AKP eliyle büyütülmeye devam ettiğine ilişkin açıklaması	187
6.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Türkiye'de çocukların sorunlarına ilişkin açıklaması	187:188
7.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'nın Hadim ilçesi Hocalar Mahallesi'nde yapılması planlanan güneş enerjisi santraline ilişkin açıklaması	188
8.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Cumhurbaşkanına ve Tarım Bakanına yaptıkları çağrıya ilişkin açıklaması	188
9.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, Meclisin açılışının 104'üncü yıl dönümüne ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ilişkin açıklaması	188
10.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'yu âdetâ istila eden kahverengi kokarcayla ilgili mücadeleye ilişkin açıklaması	189
11.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, yapımına Manisa Otogarı önünden başlanıp uzun süredir bitirilemeyen 30 kilometrelik Turgutlu-Manisa yoluna ilişkin açıklaması	189
12.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, Barış İçin Çok Taraflılık ve Diplomasi Günü'ne ilişkin açıklaması	189
13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Büyükşehir Belediyesinin borçlarına ilişkin açıklaması	190
14.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Meclisin açılışının 104'üncü yılına ve Nutuk'a ilişkin açıklaması	190
15.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 1915 olaylarının 109'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması	190
16.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Zümer suresinin mealine ilişkin açıklaması	190:191
17.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, 14-15 Mayıs'ta Kayseri'de yapılacak istihdam fuarına ilişkin açıklaması	191
18.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Aşı Haftası'na ilişkin açıklaması	191
19.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, deprem bölgesindeki sorunlara ilişkin açıklaması	191
20.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ülkedeki çocuk işçiliğine ilişkin açıklaması	192

- 21.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Ulusal Süt Konseyinin belirlediği çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması 192
- 22.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 2024 Yılı Kamu Yatırım Programı'nda Gaziantep'e çok büyük haksızlık yapıldığına ilişkin açıklaması 192
- 23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, İstanbul, Ankara ve Urfa'da Özgür Basın çalışanı 9 Kürt gazetecinin gözaltına alınmasına ve hasta tutsak 81 yaşındaki Makbule Özer'e ilişkin açıklaması 193
- 24.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Et ve Süt Kurumunun Kurban Bayramı öncesi yaptığı zamlara, Türkiye'nin gıda enflasyonunda dünya 1'incisi olduğuna, yem ve mazot giderlerinin hayvancılık yapmayı imkânsız hâle getirdiğine, Cumhurbaşkanının on iki yıl aradan sonra yapmış olduğu Irak ziyaretine ve bu ziyaretin anlamına, sorunların çözüm yolunun barış ve diyalog olduğuna, 1 Mayıs barış ortamı içerisinde, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına riayet ederek kutlanıldığı bir Türkiye dilediğine ilişkin açıklaması 193:195
- 25.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na, TÜİK'in Türkiye'de çalışan çocuklara ilişkin açıkladığı istatistiklere, 24 Nisan 1915 Ermeni olaylarıyla ilgili sözde "soykırım" ifadesinin kullanılmasına, kâğıt toplayıcılarının mağdur edildiğine, köylülerin dededen kalma arazilerinin kendilerinin haberi olmadan orman arazisine katılmasına, mazot ve gübre desteğine ve Erol Güngör'ün vefatının 41'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 195:196
- 26.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, avukatların 27 Nisan 2024 Cumartesi günü Ankara'da Büyük Savunma Mitingi'nde buluşacaklarına ilişkin açıklaması 197
- 27.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, TÜİK'in 2023 yılı çocuk istatistiklerine ilişkin açıklaması 197
- 28.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 31 Mart yerel yönetim seçimlerinde Giresun ilinde büyük bir başarıya imza attıklarına ilişkin açıklaması 197
- 29.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Ebeler Haftası'na ilişkin açıklaması 198
- 30.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'deki nektarin üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 198
- 31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildikten sonra yaptığı Meclis açılış konuşmasına, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ve Profesör Doktor Erol Güngör'ün vefatının 41'inci yılına ilişkin açıklaması 198:199
- 32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 24 Nisan 1915'in yıl dönümüne, 22 Nisanda Kürt basını çalışanlarının 126'ncı yılı kutlanırken Türkiye'de ve Belçika'da özgür basın emekçilerinin gözaltına alınmasına,

81 yaşındaki Makbule Özer'in Adli Tıp Kurumunun verdiği "cezaevinde kalabilir" raporuyla tekrar tutuklanmasına ve hasta mahpuslara, Atatürk, bayrak, İstiklal Marşı gibi sembollerin ve değerlerin istismarına dayanan bir algı operasyonuyla karşı karşıya olduklarına ve Adalet Bakanının "Partiler kapatılabilir." açıklamasına ilişkin açıklaması	199:201
33.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdırlı çiftçilerin mağdur edilmemesi için Sulama Birliğinde çalışan işçilerin ücretlerinin düzeltilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	201
34.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Eskişehir'de "Şehir ve Göç Müzesi" olarak temeli atılan müzenin tabelasının indirilip yerine "TÜGVA Kıraathanesi" tabelasının asılmasına ilişkin açıklaması	201
35.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 23 Nisan 1920 tarihinde açılan Büyük Millet Meclisinin 104'üncü kuruluş yıl dönümüne, İliç Komisyonunun ilk toplantısına, kamu alanındaki israfa ve Türk Hava Yollarında çalışan üst düzey yöneticilerin maaşlarına, Genel Kurul gündemindeki Maden Yasası'na, 3 Grup Başkan Vekilinin ortak imzasıyla verdikleri kanun teklifine ve Meclisin halkın sorunlarının çözülebileceği bir mekâna dönüştürülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	202:203
36.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, kurucu Meclisin 104'üncü yıl dönümüne, 22 Nisanda yapılan Çocuk Meclisi Özel Oturumu'na, Mustafa Kemal Atatürk'ün ortaya koyduğu istiklalitam, tam bağımsız Türkiye ve muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış Türkiye hedefini hayata geçirmek için samimiyetle ve üstün bir gayretle çalıştıklarına, Ermeni soykırımı iftirasının asla ve asla gerçekleşmemiş bir iftira olduğuna, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bölgesel ve küresel bir barış adası olduğuna ve Kalkınma Yolu Projesi'ne ilişkin açıklaması	203:205
37.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, yirmi iki yıllık AKP iktidarının sonucunda yoksulluğun iyice derinleştiğine ilişkin açıklaması	206
38.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak çocuklar için hedeflerine ilişkin açıklaması	206:207
39.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'da hastane randevu sorununun yaşam hakkını tehdit edecek düzeye vardığına ilişkin açıklaması	207
40.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Mart seçim sonuçlarına ilişkin açıklaması	207
41.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	212:213
42.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	213
43.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	213:214
44.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, depremin üzerinden dört yüz kırk dört gün geçmesine rağmen iktidarın verdiği sözleri tutmadığına ilişkin açıklaması	215:216

45.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	216
46.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	216
47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	216:217
48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	217
49.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Erzincan Kapalı Cezaevindeki çıplak arama uygulamasına ilişkin açıklaması	231
50.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ehliyet affına ve sürücü davranışları geliştirme eğitimine ilişkin açıklaması	232
51.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, yapılacak ilk öğretmen atamasında memur öğretmenlere de kontenjan verilmesi gerektiğine ve atama bekleyen öğretmenlere ilişkin açıklaması	233
52.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye köylülerin depremden bu yana iktidara seslerini duyurmaya çalıştıklarına ilişkin açıklaması	239
53.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Samsun'un 19 Mayıs ilçesinde satılığa çıkarılan 286 adet arsa ve araziye ilişkin açıklaması	252:253
54.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	272
55.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	272:273
56.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	279
57.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	279:280

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

206

A) ÖNERGELER

206

1.- Başkanlıkça, Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 18/4/2024 tarihinde; İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, Çevre Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 23/4/2024 tarihinde; Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Anayasa Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 24/4/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/46)	206
--	-----

VI.- ÖNERİLER**207,214,217,231,232,233***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*207:212,214:215,217:230,
231:232,232:233,233:235

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, kamu kurumlarındaki israfın hangi boyutlara ulaştığının ve tasarruf uygulamalarındaki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

207:212,214:215

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 milletvekili tarafından, staj ve çıraklıkta geçen sürelerin emeklilik hesabına katılmamasından kaynaklanan mağduriyetlerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 15/8/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

217:222

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyum belediyelerinin yolsuzluklarının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

222:228

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

228:230,231:232,232:233,
233:235*B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ*

235

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 25/4/2024 Perşembe günü toplanmamasına ilişkin önerisi

235

VII.- SEÇİMLER**236***A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM*

236

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

236

2.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

236

3.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

236

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 236,239,241,254,273, 280

A) KANUN TEKLİFLERİ

236:238,239:241,241:252,

254:267,273:278,280:281

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92)

236:238,239:241,241:252,

254:267,273:278,280:281

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

241

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, 19'uncu Dönem Trabzon Milletvekili ve spordan sorumlu eski Devlet Bakanı Mehmet Ali Yılmaz'ın vefatına ilişkin konuşması

241

X.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

268

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

268:269

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

269:270

3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

270:271

4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

271:272

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.05'te açıldı.

İstiklal Marşı okundu.

Genel Kurulun 16/4/2024 tarihli 71'inci Birleşiminde alınan karar uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 104'üncü yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanması ile günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla:

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un sunuş konuşmasından sonra;

AK PARTİ Meclis Grubu Başkanı Abdullah Güler,

CHP Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Özgür Özel,

DEM PARTİ Eş Genel Başkanı Tulay Hatimoğulları Oruç,

MHP Grup Başkan Vekili Erkan Akçay,

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Erhan Usta,

Saadet Partisi Meclis Grubu Başkanı Selçuk Özdağ,

Yeniden Refah Genel Başkanı Muhammed Ali Fatih Erbakan,

HÜDA PAR Genel Başkanı Zekeriya Yapıcıoğlu,

TİP Genel Başkanı Erkan Baş,

DSP Genel Başkanı Mehmet Önder Aksakal,

DEVA Partisi Genel Başkanı adına İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu,

DP Genel Başkanı adına İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt,

EMEP Genel Başkanı adına Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir,

Birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 24 Nisan 2024 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 15.57'de son verildi.

Numan KURTULMUŞ

Başkan

Mustafa BİLİCİ

İzmir

Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ

Mersin

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 121

24 Nisan 2024 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın; Cemevlerine İbadethane Statüsü Kazandırmak Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2118) (İnsan Haklarını İnceleme; Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:22.04.2024)

2.- Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Muhammed Ali Fatih Erbakan ve 3 Milletvekilinin; Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2119) (Anayasa Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:23.04.2024)

24 Nisan 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER : Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Tokat’ta meydana gelen deprem hakkında söz isteyen Tokat Milletvekili Sayın Yücel Bulut’a aittir.

Buyurun Sayın Bulut. (MHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut’un, Tokat’ta meydana gelen depreme ilişkin gündem dışı konuşması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde Tokat ili Sulusaray ilçesinde merkez üssü Buğdaylı köyü olan depremle ilgili gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, depremde, bu depremi yaşamış olan, bu mağduriyeti hissetmiş olan bütün hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Tabii ki yaşanan bu depremde en büyük tesellimiz herhangi bir can kaybının yaşanmamış olması. Şu ana kadar hasar tespit çalışmalarında 171 evimizin hasarlı olduğu tespit edildi. Devletimiz bütün imkânlarıyla hasar görmüş bu evlerle ilgili hasar tespit çalışmalarını tamamlayarak yaraları sarma yönünde çalışmalarına devam ediyor. Her ne kadar bir can kaybı yaşamamış olsak da tabii ki bu deprem de başka bir farkındalığı bir kere daha ortaya çıkardı. Toplumumuzda, vatandaşlarımızda haklı bir tedirginlik hâlen yaşanıyor ve hissediliyor çünkü Tokat önemli bir fay hattı üzerinde bulunan bir şehir. 1939 ve 1942 depremlerinde çok ağır bir süreç geçirdi, onlarca can kaybıyla karşı karşıya kaldık; Erbaa ilçemiz bütünüyle haritadan silindi ve yeniden inşa edilmek durumunda kalındı. Yine, 39 ve 42 depremlerinde merkezde de birçok kamu binamızı, özel mülklerimiz de yıkıldı ve can kayıpları yaşanmıştı. Böyle bir hafızası olan bir kent için 5,6 şiddetinde gerçekleşen bu deprem de ister istemez haklı bir tedirginliği beraberinde getirdi.

Bu vesileyle Gazi Meclisimize şunu ifade etmek istiyorum: Tokat yani fay hatları için çok kritik bir noktada, lokasyonda bulunan bu kentin yapı stoku maalesef ki yıllara sarıh bir ihmalin neticesi olarak bugün yüzde 65-70 oranında 1999 öncesinde yapılmış konutlardan oluşuyor ve dolayısıyla da yapı stokumuzun da çok önemli bir kısmının çok ivedi bir şekilde bir kentsel dönüşüm vasıtasıyla elden geçirilmesi gerekiyor. Tabii, kentsel dönüşüm mevzuatımız bugün sahadaki pratikle maalesef her yönüyle uyuşan ve örtüşen bir mevzuat değil. Dolayısıyla da kentsel dönüşümü hızlı, seri ve mümkün hâle getirebilecek Türkiye’nin de bir mevzuat değişikliğine ihtiyacı olduğu hemen her kesim tarafından dile getiriliyor.

Yine, yaklaşık yüzde 65’i, 70’i acil ve ivedi bir şekilde kentsel dönüşüme girmesi gereken bir kentin milletvekili olarak şunu ifade etmek istiyorum: Kentsel dönüşüm mevzuatı bu konuda acil ve ivedi çözümler getirmekten oldukça uzak olduğu gibi maalesef ki sadece yerel yönetimlerin imkânıyla yani belediyelerin imkânıyla da şehirde gerekli ve yeterli kentsel dönüşümü gerçekleştirmek mümkün değil. Hâl böyle olunca, muhakkak merkezî Hükûmetin desteği gerekiyor. Bu desteği de ben sonuna kadar alacağımız düşüncesindeyim ve inancındayım ama şu anda Tokat ve ilçelerindeki temel gündem, bu kentsel dönüşüm ve bir an önce hayata geçirilmesi lazım.

Bir başka noktası da -bu deprem vasıtasıyla ortaya çıkan bir hakikat ve acil çözüm aranması gerekiyor- şu: Birinci derece deprem kuşağında kurulmuş olan bu kentin acilen bir AFAD lojistik merkezine ihtiyacı var. Bu konuda da yeni havalimanının açılmasıyla daha evvel kullanıma kapatılmış olan eski havalimanımızın bütün hangarlarıyla beraber AFAD lojistik merkezi hâline getirilmesi temel bir çözüm olarak kabul ediliyor. Önümüzdeki günlerde biz de yine devletimizin diğer yetkilileriyle birlikte, belediye başkanlarımızla birlikte bu AFAD lojistik merkezinin kurulması için gayret göstereceğiz.

Temel sorunlardan bir tanesi, depremin merkez üssü olan Sulusaray’da antik kent Sebastapolis’in kazı çalışmaları nedeniyle yaklaşık otuz-otuz beş yıldır kamulaştırma şerhi konulan, sit alanı ilan edilen ve bu yüzden çivi dahi çakılamayan evlerimizde insanlarımız hâlâ ikamet etmek mecburiyetindeler. Dolayısıyla, ivedi bir şekilde Sulusaray bölgesinde bu konutların kamulaştırma işlemlerinin, varsa pürüzlerinin ortadan kaldırılması, antik kente ilişkin kazı çalışmalarına yönelik bir finansman kaleminin oluşturulması, ilçemizin taşınacak bölgelerinin de bir an önce taşınarak vatandaşlarımızın, hemşehrilerimizin daha sağlam, yaşanabilir konutlara istihdam edilmeleri, bu konutlara kavuşturulmaları kaçınılmaz bir görev olarak üzerimizde duruyor. İnşallah, oluşan bu farkındalıkla beraber, can kaybı yaşanmamış bu farkındalıkla beraber şehrimizi ve kentimizi depreme hazırlıklı bir hâle getirmek için belediye başkanlarımızın ve merkezî Hükûmetimizin birlikte önümüzdeki günlerde esaslı bir çalışma ve eylem planını da harekete geçireceğini umuyoruz.

Bu vesileyle, bütün hemşehrilerimize bir kere daha geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Allah beterinden saklasın diyor, Gazi Meclise teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, çocukların okullarda içilebilir temiz suya erişiminin engellenmesinin çocuk hakkı ihlali olduğuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Takdir edersiniz ki 18 yaşına kadar olan tüm çocukların, Türkiye’nin gerek özel hastanelerinde gerek devlet hastanelerinde tedavisi ücretsizdir ancak Türkiye’deki devlet okullarında okuyan küçük çocuklarımıza maalesef su ücretsiz verilmemektedir yani okula giden çocuğa su ücretle satılmaktadır devlet okullarında. Onun için bu yaman çelişkiyi, bu çocuk hakları ihlalinin, bu insan hakları ihlalinin Millî Eğitim Bakanlığının derhâl sonlandırmasını talep ediyorum ben. Yani çocukların okullarda içilebilir temiz suya erişiminin engellenmesi bir çocuk hakkı ihlalidir. Bu çocuk hakkı ihlalinin bir an önce sonlandırılması için gerek Cumhurbaşkanlığına gerek Millî Eğitim Bakanlığını göreve davet ediyorum; burada, Meclis Millî Eğitim Komisyonunun da harekete geçmesini bekliyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Çalışkan...

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’ın, sınır illerinde yaşayıp tarım ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşların yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sınır illerimizde yaşayan vatandaşlarımız, tarım ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımız büyük mağduriyet yaşıyor. Özellikle Hatay’ın Altınözü ilçesinde, Reyhanlı ve merkezde Hacıpaşa, Karsu, Keskincik, Kıyığören, Ziyaret, Sarıbük köylerinde vatandaşlarımız arazilerine giremiyor, her giriş-çıkışlarında kaymakamlıktan izin alması bekleniyor. Eskiden yılda bir izin yeterliyken şimdi her giriş için ayrı bir izin isteniyor. Bilinmelidir ki çiftçilerimiz, köylülerimiz terörist değildir, terörist muamelesine

maruz kalmamalıdır. Kolcular köyünde ise durum çok daha vahimdir; köylüler köye her giriş çıkışlarında kimlik ibraz etmek zorunda, âdeta terörist muamelesi görmektedir. Bu açıdan, Hatay'ın Altınözü ilçesindeki ve Reyhanlı ilçesindeki köylülerin, çiftçilerin bu mağduriyeti acilen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Süllü...

3.- *Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir'de “Şehir ve Göç Müzesi” olarak temeli atılan müzenin tabelasının indirilip yerine “TÜGVA Kıraathanesi” tabelasının asılmasına ilişkin açıklaması*

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şehrimiz Eskişehir özellikle Balkanlardan, Kafkaslardan, Rumeli'den gelen, şehrimize göç eden hemşehrilerimizle kültürünün son derece zenginleştiği bir şehirdir. Ve bu zenginliği gelecek kuşaklara aktarmak üzere şehrimizde, 2015 yılında, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait arazi üzerine ETİ şirketler grubunun sponsorluğunda Şehir ve Göç Müzesi temeli atılmış ama yıllardır müze açılmamıştır. Geçtiğimiz hafta sonu bu müzenin tabelasının indirilerek “TÜGVA Kıraathanesi” tabelası asılması Eskişehir kamuoyunu son derece tedirgin etmiştir. Acilen Türk Dünyası Vakfının bu konuda bir açıklama yapmasını bekliyoruz. Eskişehirli olarak kimse bizden bu konuda sessiz kalmamızı beklemesin. Acilen TÜGVA...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) *MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)*

2.- *Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Ordu ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Ordu ilinin sorunları hakkında söz isteyen Ordu Milletvekili Sayın Seyit Torun'a ait.

Buyurun Sayın Torun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, ekranları başında izleyen değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu kürsüden, değişik platformlardan birçok defa Ordu'nun sorunlarını gündeme getirdik ama maalesef, iktidar bizim hiçbir eleştirimizi, hiçbir yapıcı katkımızı ciddiye almadı ama biz sonuç alana kadar her platformda, her yerde dile getireceğiz. Tabii, sorunlarımızın başında fındık var, temel geçim kaynağımız ama yirmi iki yıldır iktidar maalesef fındığı kaderine terk etti, doğrudan gelir desteği vermeye başladı, 2014'ten bu yana dönüm başına sadece 170 lira; ya, insaf! Yani şu anda bakıldığında aslında 800 ila 1.000 lira olması gereken destek maalesef sadaka seviyesinde kaldı, üreticiye de zaten hiçbir katkısı yok. “Lisanslı depoculuk” dendi, havada kaldı. FİSKOBİRLİK zaten kapanmayla yüz yüze bırakıldı. Yani bakıldığında, maalesef yirmi iki yıldır bu iktidar fındıkla ilgili hiçbir şekilde katkı sunmadı. Bakın, 2,5 milyar dolar gelir elde ediyoruz fındıktan ama maalesef hâlâ rekolte oyunlarıyla karşı karşıyayız. Şu anda bir karanfil sayımı gündemde. Her yıl yapılır bu, bir tahminde bulunulur “En az 850 bin ton” falan denir; ya 400 bin ton ya 500 bin ton civarında rekolte geliştirilir. Fiyat bu tahmine göre oluşuyor ama kaybeden kim? Üretici. Mağdur olan kim? Üretici. Tuzu kuru olan tabii bir şekilde depoluyor ama mecbur satmakta olan üreticimiz bundan çok büyük zarar görüyor.

Bir de tabii, iktidar fındığa zarar veriyor ama bir zararlı da bu sene çıktı başımıza; kokarca, fındık üreticisinin şu anda baş belası. Geçen yıl bu sorunu gündeme getirmemize rağmen Tarım Bakanlığı bir adım atmadı. Larva döneminde yok etmesi gereken, bu zararlıyla mücadele etmesi gereken Bakanlık şimdi üreticiye sadece tavsiyede bulunuyor “Şu ilacı alın, şunu kullanın.” diye. Ya, üreticinin tavsiyeye ihtiyacı yok, çözüme ihtiyacı var. Geçen yıl birçok bölgede üretici ciddi zarar gördü, fındığını satamadı

ve sahilden itibaren üst kesimlere doğru zararlı ilerliyor. Bugün gerçekten üreticimiz çok ciddi bir sorunla karşı karşıya ama Bakanlık ne yapıyor? Uyuyor, tavsiyede bulunuyor. Üreticiye diyor ki: “Şu ilacı al, bu ilacı al.” Üreticinin alacak parası mı var, onunla mücadele edecek durumu mu var? Bunu soran yok ama gene yapacaklarını yaptılar. Bakın, Gürcistan’da -hemen komşu ülke- aynı zararlı orada da vardı; havadan ilaçlamayla, değişik usullerle devreye girdiler ve yok ettiler ama bizde maalesef üretici gene kaderiyle baş başa kaldı. Maalesef bu yıl da kokarca belasıyla karşı karşıyayız. Tarım Bakanlığını bir an önce bir mücadeleye davet ediyoruz. Larva döneminde yapmadınız, bari hiç değilse şimdi üreticinin yanında olun, bu zararlıyla mücadele edin. (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, bir diğer konu da yol. Hani iktidarınız hep yol yapmakla övünüyor ama Ordu’da sınıfta kaldınız. Bakın, toplam 35 kilometre uzunluğundaki Kabadüz-Çambaşı yolunun -10 kilometresi- bir kısmı tamamlanabildi. Ya, turizm diyorsunuz; yayla turizmi, kış turizmi, yaz turizmi, doğa turizmi... Oraya bir sürü yatırımcı da otel yaptı, işletme açtı ama yolu yok, gidecek yolu yok. Yani yol yapmadan turisti oraya nasıl götüreceksiniz? 65 kilometre uzunluğundaki Ünye-Akkuş-Niksar yoluna seçimden önce makine götürdünüz ama şimdi o makineleri de geri çektiniz, hâlâ ortada bir şey yok. 45 kilometre uzunluğundaki Korgan yoluna henüz başlanmadı. Yani Fatsa Çevre Yolu’nu kaç defa gündeme getirdik, maalesef yatırım programına bile almadınız. Bakın, yaz ayı geliyor; artık orada ciddi bir trafik sorunu ortaya çıkacak ve orası işkenceye dönüşecek. Ulubey-Sarpdere alternatif dere yolunun da bir etabı yapıldı ama gerisi maalesef duruyor, onun da takipçisi olacağız.

Ya, bakın, şu anda Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler. O dönemden bu yana “Doğal gaz, doğal gaz...” diyoruz -ilk 2008 yılında geldi doğal gaz- 19 ilçenin 8’inde doğal gaz var, 11’inde yok. Hani iktidarınız övünüyor ya “Doğal gaz getirdik her yere, doğal gazlı yaptık.” diye ama Ordu’da maalesef 19 ilçenin 8’inde var, 11’inde hâlâ doğal gaz yok. Bunların da mutlaka takipçisi olacağız.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Cenevre’de yapılan Parlamentolar Arası Birlik Komisyonu 148’inci Genel Kurulu hakkında söz isteyen Erzurum Milletvekili Fatma Öncü’ye ait.

Buyurun Sayın Öncü. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü’nün, Cenevre’de yapılan Parlamentolar Arası Birlik Komisyonu 148’inci Genel Kuruluna ilişkin gündem dışı konuşması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Parlamentolar Arası Birlik Grubu Komisyon Başkanımız Sayın Asuman Erdoğan’ın önerisi üzerine gündem dışı söz almış bulunmaktayım.

Birleşmiş Milletlerin parlamenter kanadı olan ve 180 ülkenin üye olduğu Parlamentolar Arası Birlik 148’inci Genel Kurulu 22-27 Mart tarihleri arasında Cenevre’de gerçekleştirilmiştir. PAB 148’inci Genel Kuruluna 170 ülkeden 50’si Meclis Başkanı olmak üzere 750 parlamenter iştirak etmiştir. Ülkemizi temsilen Erzurum Milletvekili olarak ben, Konya Milletvekilimiz Sayın Selman Özboyacı ve Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Zuhul Karakoç Dora’yla toplantıya katıldık.

Toplantının ilk günkü oturumunda, ülkemizin üyesi olduğu Twelve Plus Coğrafi Grubunda toplantı konusuna uygun olarak Hollanda’nın hazırlamış olduğu çatışma bölgesindeki savunmasız insanlar için adalet ve koruma önerisi sunulmuştur. Ülkemizin Hollanda’nın önerisine ilişkin görüşünü üç temel noktada ifade ettik. Bunlar, acil ateşkes sağlanması ve bütün tutukluların şartsız olarak salıverilmesi, kesintisiz insani yardımın sağlanması, iki devletli çözüm ve bütün tarafların uluslararası hukuk ve özellikle sivillerin korunmasına yönelik uluslararası insani hukuktan doğan yükümlülüklerinin uygulanması olduğunun altını çizerek Lahey Uluslararası Adalet Divanı kararları uygulanmayacaksa neyin uygulanacağını, mevcut metni destekleyebilmemiz için bu üç önemli hususun metne dercedilmesini ısrarla talep ettik.

Twelve Plus Grubunda çıkan farklı görüşler sebebiyle Türkiye, Kanada, Danimarka, Portekiz ve Almanya'nın katılımıyla bir yazım komitesi kurulması kararlaştırılmıştır. Bu komiteye katılarak savunduğumuz fikirlerin metne dercedilmesini ısrar ettik. İkinci günkü oturumda, kurulan bu ön görüşme komitesinde Batılı ülkelerle uzlaşmaya varılamadığından, delegasyonumuz, savunduğumuz tezlerin kırmızı çizgimiz olduğunu dile getirerek yazım komitesinden ayrılmıştır.

Yine, ikinci oturumda, İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Meclisi İstişare Toplantısı'nda, Gazze'ye ilişkin verilecek karar tasarısı üzerinde görüşülmüştür. Güney Afrika'nın sunduğu "Uluslararası Adalet Divanının Gazze'deki Filistinlilerle ilgili olarak İsrail için aldığı geçici tedbirler ve Gazze'deki insani krizi acil eylem ihtiyacı konusunda farkındalık yaratmak" önerisini destekleme kararı alınmıştır. İlaveten, Güney Afrika Gazze'deki durumu Uluslararası Adalet Divanına götürerek başarı kazanmasına atıfta bulunup sunulan öneriye destek vermiştir. Ancak Genel Kurulda bütün ülkelerin delegasyonlarının katılımıyla yapılan oylamada Gazze'de yaşanan savaşın durdurulmasına ve barışın tesisine dair maalesef ortak bir karar alınamamıştır. İkinci oturumda toplanan Uluslararası Güvenlik ve Barış Komitesinde otonom silah sistemleri ve yapay zekânın insani ve sosyal etkileri konulu karar tasarısı müzakere edilmiştir. Türkiye adına Konya Milletvekilimiz Sayın Selman Özboyacı katılmış, kararın giriş bölümünde yer alan 9 maddeye çekince koyulmuş ve nihai karara dercedilmiştir. Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesinde yapay zekânın demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü üzerindeki etkisi konulu karar tasarısı müzakere edilmiş, ilaveten engelli bireylerin eğitim ve iş fırsatları dâhil hayat koşullarının iyileştirilmesi konusu ele alınmıştır. Ülkemizle birlikte 47 üyesi bulunan Twelve Plus Grubunda yapılan toplantıda engelli haklarını koruma amaçlı yeni bir komite kurulması önerilmiştir.

Üçüncü oturumda, uluslararası barış için Türk delegasyonu adına Konya Milletvekili Sayın Selman Özboyacı söz almıştır. Sayın Özboyacı uluslararası kuralların ciddi şekilde sarsıldığı böylesi dönemde bir araya gelinmiş olduğunu ifade ederek Gazze'deki vahim insani durumun gün geçtikçe daha da kötüleştiğini, 74 bin insanın savaş yaralı olarak engelli kaldığını, binlerce insanın öldürüldüğünü; açlık, sefalet ve esirin olduğunu; dünyanın başka yerlerinde de pek çok krizlerin yaşandığını ve bunların bir şekilde bağlantılı olduğunu ifade etmiştir. Sayın Özboyacı Gazze'de kadın ve çocukların öldürülürken Cenevre'de böylesi süslü püslü laflar edilmesine rağmen bu konuda ortak bir duruş sergilenmediğini, barış için bir çağrı bile yapılmadığını eleştirmiştir; siviller arasında bir hiyerarşi oluşturma ve ırkçılığın başka bir tezahürü olduğuna atıfta bulunarak Filistinlilere ilişkin uluslararası toplumun uyguladığı çifte standart üzerine basa basa ifade ederek ve mademki hepimizin yaşadığı krizlere böyle köklü bir uluslararası örgütte çözüm üretilmeyecekse evrensel bir platforma sahip olmanın ne anlamı olduğunu sorgulamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA ÖNCÜ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) – Parlamenterler diplomasisini barışın tesisi ve karşılıklı anlayışın gelişmesi üzerine daha etkin, efektif bir şekilde kullanılmasının altını çizerek Gazze'de yaşanan vahşetin insanlık vicdanını derinden yaralayıp kanattığını belirtmiş, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin ateşkes çağrısı yapma görevini yerine getirmede başarısız olduğunu, bu anlamda daha demokratik, daha efektif ve daha şeffaf hâle getirilmesi gerektiğini ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da her platformda söylediği gibi, dünyanın 5'ten büyük olduğuna güçlü vurgu yaparak sözlerini nihayetlendirmiştir.

Ve yine beşinci oturumda, Orta Doğu Komitesinde ülkemizi Kahramanmaraş Milletvekilimiz Sayın Zuhale Karakoç Dora temsil etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA ÖNCÜ (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Bundan sonra süre vermiyorum.

FATMA ÖNCÜ (Devamla) – Komisyonun Gazze’yi ziyaret etme kararını desteklediğimizi ve tarafların bir araya gelmesinde bu komitenin katkısının ve etkisinin önemine dair inancımızın tam olduğunu dile getirmiş, komitenin Gazze’ye gitmesi için tarih belirlenmesi sırasında İsrail reel olmayan bahanelerle bu toplantıyı iptal ettirmiştir. Sayın Dora bölgeye komitenin gitme istekliliğini yerinde görüp ısrar etmiş ve rapora bunu dercettirmiştir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Tipioğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu’nun, Diyarbakır’da ve Mardin’de ay yıldızlı bayrağa ve İstiklal Marşı’na hadsizlik yapıldığına ilişkin açıklaması

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Diyarbakır ve Mardin’de gölgesini güneş bildiğimiz ay yıldızlı bayrağımıza ve İstiklal Marşı’mıza hadsizlik yapılmıştır.

Şanlı al bayrak bizim namusumuz, şerefimiz ve haysiyetimizdir. Mukaddesata hadsizlik yapanlar bilsinler ki her karışı şehit kanıyla sulanmış aziz vatanımızda millî birlik ve beraberliğimizi bozmaya çalışanlar, asırlara dayanan kardeşlik bağlarımızı koparmaya niyetlenenler; asla başarılı olmayacaksınız. Bu aziz vatanın rengini şehit kanından alan bayrağına ve o bayrak inmesin diye canını feda eden ecdadımıza, aziz şehitlerimize her ortamda okumaktan gurur duyduğumuz, bağımsızlığımızın gür sesi İstiklal Marşı’mıza, ülkemizin kurucusu, rahmetle ve minnetle yâd ettiğimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e ve Türk milletinin birliğini temsil eden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a yapılan saygısızlığı şiddetle lanetliyorum. Suçlular yüce Türk adaleti karşısında hesap verecektir.

BAŞKAN – Sayın Karakoz...

5.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz’un, Aydın’daki jeotermal işgalinin AKP eliyle büyütülmeye devam ettiğine ilişkin açıklaması

EVİRİM KARAKOZ (Aydın) – Tarımsal üretimde önemli bir yeri olan Aydın ilimizin verimli toprakları jeotermal enerji santrallerinin işgali altında yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. JES’lerden havaya, suya, toprağa karışan zehirler canlı sağlığını tehdit ediyor, kronik hastalıkları artırıyor, ağaçlarımızı kurutuyor, bölge halkının önemli geçim kaynağı olan tarımsal üretime ciddi zararlar veriyor. Aydın’daki jeotermal işgali tüm itirazlarımıza rağmen AKP eliyle ve büyütülmeye devam ediliyor. Daha geçen hafta Cumhurbaşkanlığı kararıyla Kuyucak Çobanisa Mahallesi’nde 3.900 metrekairelik alanda JES yatırımı için acele kamulaştırma kararı alındı. Buradan AKP Hükûmetine soruyoruz: Oyunu alamadığınız Aydınlıları JES’lerle mi cezalandırıyorsunuz? Aydın halkı tarım arazilerinin ve geleceklerinin karartılmasını istemiyor. Yeter artık, bu jeotermal işgaline son verin.

BAŞKAN – Sayın Şenyaşar...

6.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’ın, Türkiye’de çocukların sorunlarına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Dün 23 Nisan tüm Türkiye’de ve Mecliste görkemli bir şekilde kutlandı. 23 Nisan çocuklara atfedilen bir bayramdır. Dışarıda çocuklar bayramı kutlarken cezaevinde 0-6 yaş arasında 552 çocuk bulunmaktadır. Ülkemizde 3 binin üzerinde SMA hastası çocuk var, sosyal devlet maalesef, bu çocukları ve ailelerin “Çocuklarımız ölmesin.” feryatlarını duymuyor. Yaşanan hayat pahalılığından dolayı çocuklar okula aç gidiyorlar, aç geliyorlar. Çocuklara bir öğün yemek verme önerimiz

oy birliğiyle iktidar partisi tarafından reddedildi. Ekonomi Bakanı haziranda “Enflasyon hızla düşecek.” müjdesini vermiş; ekonomik politikalarla bu krizin aşılmayacağını herkes çok iyi biliyor. Bağımsız bir yargının, adaletin olmadığı bir yerde kimse durmak istemez, kimse yatırım yapmaz. Son dönemini yaşayan iktidarı hukuka ve adalete davet ediyoruz.

Cezaevinde adaletili ve adil bir yargılamayı bekleyen bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

7.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'nın Hadim ilçesi Hocalar Mahallesi'nde yapılması planlanan güneş enerjisi santraline ilişkin açıklaması

BARİŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya Hadim ilçemizin Hocalar Mahallesi'nde yapılması planlanan güneş enerjisi santraline dikkatinizi çekmek istiyorum. Büyük bir alanı kaplayan bu proje bölgedeki doğal yaşamı tamamen bitirebilir. Çoğu gelişmiş ülkedeki bilimsel çalışmalara göre güneş enerjisi santrallerinin yapımı sırasında kullanılan panellerin büyük çoğunluğu çevre dostu değildir ve barındırdıkları ağır metaller nedeniyle de kanser tehdidi oluşturmaktadır. Ayrıca, GES'leri kuracak olan şirketin Kanada menşeli bir şirket olduğuna dikkat çekmek istiyorum. Cumhuriyet kazanımı fabrikaları “özelleştirme” adı altında sermayeye peşkeş çeken iktidar şimdi de bu toprakların doğal güzelliklerini katlederek yabancı şirketlerin kontrolüne vermek istemektedir. Bu yanlıştan acilen dönülmeli, kiraz ve üzüm cenneti Hadim'in doğal güzellikleri talana açılmamalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

8.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Cumhurbaşkanına ve Tarım Bakanına yaptıkları çağrıyla ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve Tarım Bakanımıza çağrımızdır: İçilebilir su kaynakları tükeniyor. Tarım arazileri hızla betonlaşıyor. Aile tarımcılığı hızla bitiyor. Hayvancılık birkaç şirketin tekelinde, köyden kente göç durdurulamıyor. Gübre fiyatları tarlaları yakıyor. Gıda enflasyonu durdurulamıyor, hayvancılık tükenme noktasına geldi. Acilen kırsalı cazip hâle getirip kentten köye dönüşleri başlatın, halkı köyde yaşamaya ve üretmeye ikna edin. Tarım arazilerine yerleşim birimlerinin inşa edilmesini durdurup tarım ve hayvancılıkta şirketlerin tekeli sonlandırın. Gıdamız sanayileşti, çocuklarımız elmanın bile fabrikadan üretildiğini zannediyor. Kendi kendine yeten bir ülke iken, kendi kendini bitiren bir ülke konumuna düştük. Bu, kabul edilebilir bir durum değildir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

9.- İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk'ün, Meclisin açılışının 104'üncü yıl dönümüne ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ilişkin açıklaması

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Dünyada eşi ve benzeri olmayan, “kurucu” ve “kurtarıcı” sıfatlarını taşıyan Meclisimiz 15 Temmuzda demokrasimize yapılan alçakça saldırıya karşı kahramanca direnerek, adını demokrasi tarihine altın harflerle yazdırarak bir kez daha “Gazi” unvanını hak etmiştir. Meclisimizin temel düsturu olan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalarak milletin emanetine sahip çıkmaya devam edeceğimizden hiç kimsenin şüphesi olmasın. Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve onun mücadele arkadaşları başta olmak üzere bu yüce Mecliste görev yapmış tüm vekillerimizi rahmetle anıyorum. Bu vesileyle, demokrasimizin en sarsılmaz kalesi olan Meclisimizin açılışının 104'üncü yıl dönümünü ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı gururla kutluyorum.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

10.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'yu âdeta istila eden kahverengi kokarcayla ilgili mücadeleye ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkanım, ilimizi âdeta istila eden kahverengi kokarcayla ilgili mücadelede Ordu Valiliğimiz, Tarım İl Müdürlüğümüz ve Büyükşehir Belediyemizin gayretleriyle aralık ayından bu yana etkin bir kışlak ilaçlaması yapılmıştır. Bundan sonra da Tarım Bakanlığımızın ve ihracatçılarımızın vereceği ilaç desteğiyle birlikte, ziraat odalarımızın ve Muhtarlar Derneğimizin organize edeceği, gönüllü çiftçilerimizin katılımıyla ilaçlama seferberliği başlatılmalıdır. Fındık kurdu zararlısına etki eden ilaçlar kahverengi kokarcaya da etki etmektedir. Mayıs, haziran ve temmuz aylarında yapılacak 3 tur ilaçlamayla bu zararlının etkisinin en aza indirileceğine inanıyoruz. Tarım Bakanlığımızdan ilaç desteği talep ediyoruz. Ordu'da verilen mücadelenin başarıya ulaşması durumunda bu zararlı popülasyonunu en aza indirecek ve diğer bölgelere de katkı sağlayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başevirgen...

11.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, yapımına Manisa Otogarı önünden başlanıp uzun süredir bitirilemeyen 30 kilometrelik Turgutlu-Manisa yoluna ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yapımına Manisa otogarının önünden başlanan 30 kilometrelik Turgutlu-Manisa yolu çok uzun bir süredir tamamlanamadı. Geçen sürede sadece 8-10 kilometrelik kısmı bitirilebilen bu yol sık sık tek şeride düşüyor. İş kamyonlarının oluşu ve yolun tek şeride düşmesi vatandaşlarımızın güvenliğini tehlikeye atıyor ve sık sık da trafik kazası meydana geliyor. Karayolları Genel Müdürlüğüne soruyoruz: 30 kilometrelik bu yol yapımının ağır bir şekilde ilerlemesinin, bir türlü bitirilememesinin sebebi nedir? Yolun bitiriliş tarihinin ertelendiği her gün yurttaşlarımız bu problemlili yolda çile çekmeye devam ediyor. Her fırsatta yaptıkları yollarla övünenler Turgutlu-Manisa arasındaki 30 kilometrelik yolun 10 kilometresini bile bitirebilmiş değil. Bu yolu bir an önce bitirin ve vatandaşlarımızı bu çileden kurtarın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yerebakan...

12.- İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan'ın, Barış İçin Çok Taraflılık ve Diplomasi Günü'ne ilişkin açıklaması

HALİTYEREBAKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih bize barışın karanlığını ve savaşın yıkıcı etkilerini defalarca hatırlattı. Bugün, Barış İçin Çok Taraflılık ve Diplomasi Günü'nde diplomasinin savaşın gölgesindeki topraklara barışın güneşini getiren kudretli bir anahtar olduğunu hatırlatmak istiyorum. Barış sadece sessizlik değil aynı zamanda cesaret ve kararlılıkla korunmalıdır. Yaşanan tüm zorluklara rağmen Gazze'den Ukrayna'ya, Doğu Türkistan'dan dünyanın dört bir tarafında yaşanan zulme kadar Türkiye olarak barışın ve insan haklarının korunması için uluslararası toplumda öncü bir rol üstleniyoruz. Bu sadece siyasi bir duruş değil, aynı zamanda atalarımızın ve inancımızın bize öğrettiği yüksek ahlaki değerlere olan sadık bir bağlılığın göstergesidir. Unutmayalım ki diplomatik zaferler silahların sesinden daha yüksek bir sesle yankılanır ve geleceğin umut dolu resmini çizer. Barışın gücüne inananlar olarak birlikte gelecek nesillerin bize minnettar olacağı bir dünya için çabalayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çan...

13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Büyükşehir Belediyesinin borçlarına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yerel seçim bitti, şimdi gündem geçim; vatandaşın gündemi de geçim, belediyelerin gündemi de geçim. AKP'den devraldığımız belediyelerin 100 milyar lirayı aşan borçları bir tarafta, hâlen AKP tarafından yönetilmekte olan belediyelerin borçları da ürkütücü boyutta. Örneğin, Samsun Büyükşehir Belediyesi, iştirakleriyle birlikte Samsun Büyükşehir Belediyesinin toplam borcu 11 milyar liranın üzerinde. Bu borç en nihayetinde Samsun halkının sırtına yüklenmiş borçtur. Bu borç Samsun halkına sunulacak hizmetlere şu ana kadar zaten yansımıştır, bundan sonra Samsun halkının belediyeçilik hizmetlerinden daha da mahrum bırakılacağına göstergesidir. Gözümüz Samsun'u bu borç batağına saplayan ve Samsunluları belediyeçilik hizmetlerinden mahrum bırakanların üzerinde olacak. Samsun halkından esirgedikleri her hizmetin hesabını soracağız.

BAŞKAN – Sayın Karaoba...

14.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Meclisin açılışının 104'üncü yılına ve Nutuk'a ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Milletimizin egemenliğinin temsil edildiği en üst makam yüce Meclisimizin açılışının 104'üncü yılını kutluyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Millî Mücadele'mizin tüm kahramanlarını, şehit ve gazilerimizi büyük bir saygı ve minnetle anıyorum. Türkiye Cumhuriyeti devleti kuruluşu itibarıyla, bağımsızlığını kazanmak isteyen tüm ülkelere örnek olmuş, bugün sahip olduğumuz birçok imkânın temelini oluşturmuştur. Bu yüzdendir ki Türkiye Cumhuriyeti'nin yazılan ilk tarihi olan Nutuk, ülkemiz ve geleceğimiz için büyük bir öneme sahiptir. Geçmişini bilmeyenler geleceğine yön veremezler. Nutuk'u okullarımıza, çocuklarımıza ve gençlerimize okutmalyız; eğitim müfredatının değişmez bir parçası olmak zorundadır. Türkiye Cumhuriyeti'ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek için bağımsızlık mücadelesinin her bir adımını çocuklarımıza öğretmeliyiz. Yaşasın Türkiye, yaşasın cumhuriyet, yaşasın tam bağımsız Türkiye!

BAŞKAN – Sayın Aslan...

15.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 1915 olaylarının 109'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 24 Nisan, 1915 olaylarının 109'uncu yıl dönümü. 1915'te Türkiye'nin nüfusu 13 milyondur, bunun 3 milyonu Hristiyan halklardan oluşuyordu, bugün Türkiye'nin nüfusu 86 milyon ve Türkiye'de yaşayan Hristiyan halkların nüfusu 100 bini geçmiyor. Şimdi hem Türkiye kamuoyuna hem Parlamentoda grubu bulunan ve bulunmayan tüm siyasi partilere bir soru sormak istiyorum ve bu sorunun cevabını alıncaya kadar bu soruyu soracağım: Türkiye'de yaşayan Hristiyan halklara 1915'te ne oldu? Sayıları niye artmadı? Üreme olmadı mı? Bu insanlar nereye gitti? Bu soruların cevabını hem kamuoyundan hem siyasi partilerden bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yaz...

16.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Saî Yaz'ın, Zümer suresinin mealine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – (Hatip tarafından Zümer suresinin 53'üncü ayetikerimesinin bir kısmının okunması)

“Ey hadlerini aşır kendilerini israf eden kullarım; Allah'ın rahmetinden asla ümit kesmeyiniz, Allah bütün günahları da affeder. Çünkü O, evet, O'dur mutlak bağışlayıcı, sonsuz rahmet kaynağı. İmdi, azap gelip sizi bulmazdan önce Rabb'inize yönelin ve O'na teslim olun, aksi hâlde yardıma nail olamazsınız. Ve

bu azap siz farkında değilken ansızın gelip çatmadan önce Rabb'iniz tarafından siz insanlara indirilmiş olan en mükâmil vahye uyun ki hiç kimse 'Allah'a karşı yabancılaştığım ve gerçeği alay konusu yaptığım için vay benim hâlime.' demesin veya 'Eğer Allah beni doğru yolu iletseydi elbet ben de müttakiler arasında olurum.' demesin ya da azabı gördüğü zaman 'Keşke bana bir fırsat daha tanınsaydı da iyiler arasında girseydim.' demesin. Allah onlara şöyle diyecek: 'Tam aksine, sana ayetlerim gelmişti de sen onları yalanlamıştın.'"

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Cingi...

17.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cingi'nin, 14-15 Mayıs'ta Kayseri'de yapılacak istihdam fuarına ilişkin açıklaması

MURAT CAHİD CİNGİ (Kayseri) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepimizin yakından takip ettiği gibi şu anda ülkemizde reel sektörün, üreticilerin en büyük sıkıntılarının başında çalışacak insan bulamama geliyor. Bununla alakalı, mesleki eğitim ve meslek liseleri üzerinden Kayseri'de önemli çalışmalar yapıyoruz fakat önümüzdeki 14-15 Mayıs gününde yapılacak istihdam fuarı bire bir Kayseri'de iş arayanlar ile işverenlerin bir araya geleceği bir platform oluşturacak. Bu vesileyle, hem diğer illere emsal teşkil etmesi açısından buradan paylaşmak hem de Kayserili hemşehrilerimize bunu duyurmak istiyorum. Bu vesileyle, bu fuar içerisinde, kariyer fuarlarından farklı olarak, direkt çalışan arayan fabrikalar, yaklaşık bin civarında fabrika ve 20 bin civarında iş arayan vatandaşımız bir araya gelerek reel sektörde çalışma şartlarını zorlayacaklar. Önümüzdeki günlerde önemli başarılar elde edeceğini tahmin ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dusak...

18.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Aşı Haftası'na ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Nisan ayının son haftası Aşı Haftası olarak kutlanmaktadır. Aşı her yıl milyonlarca insanın hayatını kurtaran başarılı, etkili ve düşük maliyetli bir sağlık uygulamasıdır. Aşılama diğer adıyla "bağışıklama" sağlıkla ilgili kazanımların yanı sıra ekonomik ve sosyal kazanımlar da sağlamaktadır. Aşılama her çocuk için yaşamsaldır. Ülkemizde çocukluk döneminde difteri, boğmaca, tetanos, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, tüberküloz, çocuk felci, hepatit gibi 13 hastalığa karşı aşı uygulanmaktadır. Sağlık sistemimizin önemli bir başarısı da 2002 yılından bu yana ülke genelinde ücretsiz olarak uygulanan aşılama programlarıdır. Bir hekim olarak ebeveynlerin bu konuda daha duyarlı olmasını öneriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karatutlu...

19.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, deprem bölgesindeki sorunlara ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün 24 Nisan 2024, depreminin üzerinden on dört ay geçti. Beş gün sonra Kahramanmaraş ve deprem illerinde mücbir sebep sona eriyor. Şehir esnafı ve ticareti perişan hâlde. Geçmiş depremlerde mücbir sebep beş, altı yıllık süreyle uzatılırken bugün iki aylık, üç aylık uzatmalarla esnaf ve ticaret erbabına büyük bir gelecek kaygısı yaşatılmaktadır. Şehirde nitelikli iş gücü göçü başlamıştır. Bugün basın açıklaması yapan mali müşavirler odası, baro, eczacılar odası, ticaret ve sanayi odası, mühendis ve mimarlar odası gibi STK'ler "Psikolojimiz bozuldu, bıçak kemiğe dayandı." açıklamasında bulunmuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının üst düzey bürokratlarının deprem bölgesinde uydurduğu "uygunsuz alan" ve "orta hasarlı bina" mağdurları hâlen hak arayışında. Türk halkı bilmelidir ki bugüne kadar deprem bölgesindeki sorunların sadece yüzde 10'u çözülmüştür.

BAŞKAN – Sayın Kış...

20.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ülkedeki çocuk işçiliğine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – AKP'nin yoksullaşma politikası en çok çocuklarımızı etkilemiştir. TÜİK'in 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle her yıl açıkladığı çalışmaya göre 2023 yılındaki çocuk iş gücü 853 bin kişiye yükselmiştir. Çocuk işçiliği son on yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır, her 100 çocuktan 20'si bir işte çalışmaktadır. Uzmanlar, ekonomik krizin derinleşmesiyle milyonlarca çocuğun daha çocuk işçiliğine sürükleneceğini belirtmektedir. Bu sorun her geçen gün büyürken Hükûmetin çocuk işçiliğini önlemeye karşı bir politikası da görülmemektedir.

Kurucu liderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk cumhuriyeti genç nesillere emanet etmiştir. Bu nedenle, Büyük Atatürk'ün yol göstericiliğinde Cumhuriyet Halk Partisi olarak çocuk işçiliğine son vereceğimizi ve onlara aydınlık bir Türkiye armağan edeceğimize dair söz veriyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

21.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Ulusal Süt Konseyinin belirlediği çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ulusal Süt Konseyi, çiğ süt tavsiye fiyatını 1 Mayıstan itibaren geçerli olmak üzere yüzde 8,5 artışla litre başına 13,5 TL'den 14,65 TL'ye yükseltti. Ülke olarak süt üreticilerine destek olacağımız, üreticinin emeğini koruyacağımız ve üretimde sürekliliği sağlayacağımız yerde aksine tüccarın ve komisyoncunun menfaatini koruyan bir sistemde ısrar ediyoruz ne yazık ki. Bu fiyatı belirleyenler, TÜİK'in göstermelik enflasyon verisinin bile çok gerisinde bir artış öngörmüşler ama üretim girdilerindeki yüksek artışlar hâlâ devam etmektedir. Çiftçimiz ve süt üreticilerimizin bu durumda ayakta kalması mümkün değildir. Hükûmetin süt ineklerinin kesime gitmesini seyretmeyi bir tarafa bırakıp zaman kaybetmeden gerekli önlemleri alması ve ihtiyaç duyulan destekleri sağlaması kaçınılmaz olmuştur. Son olarak şunu da belirtmek isterim ki süt üreticileri çok ama çok kızgın ve sektörden umutları da kalmamış durumda.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Meriç...

22.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 2024 Yılı Kamu Yatırım Programı'nda Gaziantep'e çok büyük haksızlık yapıldığına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2024 Yılı Kamu Yatırım Programı'nda Gaziantep'e çok büyük haksızlık yapılmıştır. AKP iktidarının 2024 Kamu Yatırım Programı'nda Gaziantep'e layık gördüğü para 11,7 milyardır. Oysa 2023 yılında depreme rağmen Gaziantep'in ödediği vergi 26,7 milyar liradır yani Gaziantep ödediği verginin ancak ve ancak yüzde 44'ünü yatırım olarak almaktadır. Bu çok büyük haksızlık ve adaletsizliktir, el insaf diyorum. Yatırım programında yer alan ödeneklerin nereye ayrıldığına baktığımızda ise esaslı bir kamu yatırımı görmüyoruz; çoğunluğu kamu kurum ve kuruluşlarına hizmet binası yapımı, lojman yenileme kalemlerinden oluşmaktadır. Ödediği vergiyle merkezî bütçe gelirine önemli katkı sağlayan, ihracatıyla, sanayisiyle Türkiye ekonomisinin bel kemiği olan Gaziantep'e esaslı, halka dokunan yatırım yapılmasını bekliyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, İstanbul, Ankara ve Urfa'da Özgür Basın çalışanı 9 Kürt gazetecinin gözetlmesine alınmasına ve hasta tutsak 81 yaşındaki Makbule Özer'e ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) – İstanbul, Ankara ve Urfa'da Özgür Basın çalışanı 9 Kürt gazeteci gözetlmesine alındı. Özgür Basın çalışanlarına yönelik bu saldırılar, iktidarın hakikatleri ortaya çıkaranlara karşı yürüttüğü keyfi zorbalıktır. Kürt gazetecilerine yönelik bu tür saldırılar kabul edilemez. Kürtlerin sesini kısma çalışan iktidara Kürt özgür basın emekçilerinin yüz yirmi altı yıldır soluksuz bir şekilde sürdürdüğü mücadele en güzel cevaptır. Özgür basın susmadı, susturulamaz. Gözetlindeki gazeteciler bir an önce serbest bırakılsın.

81 yaşındaki Makbule Özer anne AKP iktidarının hasta tutsaklara yönelik öç alma yaklaşımıyla yeniden tutuklandı. Makbule annenin tutuklanması tek kelimeyle düşman hukukudur. Makbule anne başta olmak üzere tüm hasta tutsaklar derhâl serbest bırakılmalıdır.

BAŞKAN – Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bülent Kaya.

24.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Et ve Süt Kurumunun Kurban Bayramı öncesi yaptığı zamlara, Türkiye'nin gıda enflasyonunda dünya 1'inci olduğuna, yem ve mazot giderlerinin hayvancılık yapmayı imkânsız hâle getirdiğine, Cumhurbaşkanının on iki yıl aradan sonra yapmış olduğu Irak ziyaretine ve bu ziyaretin anlamına, sorunların çözüm yolunun barış ve diyalog olduğuna, 1 Mayısın barış ortamı içerisinde, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına riayet ederek kutlanıldığı bir Türkiye dilediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşmakta olan Kurban Bayramı öncesi Et ve Süt Kurumunun yaptığı zamlar vatandaşlarımız içerisinde çok ciddi şikâyetlere konu olmaktadır. Et ve Süt Kurumunun yaptığı zam, Kurban Bayramı'na yaklaştığımız bugünlerde piyasadaki canlı hayvan ve et fiyatlarıyla ilgili hem yeni spekülasyonlar oluşturmakta hem de piyasayı fiyatla ilgili olumsuz manada etkilemektedir. Birilerinin şimdiden kurban fiyatlarını manipüle etmeye başladığına, maalesef, üzülerken şahit olmalıyız. Ne yazık ki Hükümetimizin gündemi vatandaşın hakiki sorunları olmadığı için milletimiz kendi sorunlarını kendisi çözmeye çalışmakta, müşteriler lokantaları, kasapları, mezbahaları boykot ederek fiyatları durdurmaya çalışmaktadır. Geçtiğimiz günlerde ithal karkas etin fiyatı 245 TL'den 280 liraya yükseltilmiştir, çeşitli et ürünlerinin fiyatlarında ise yüzde 15 ve 25'e varan artışlar yaşanmıştır. Sadece yılbaşından bu yana ete yapılan diğer zamlarla beraber daha yılın sonuna gelinmeden artış yüzde 40'ları bulmuştur. Ne yazık ki yıllarca ülkemize hizmet etmiş emekçilerimizin, asgari ücretlilerimizin, dar gelirli insanların sabahlara kadar Et ve Süt Kurumu önünde kuyruklarda beklediğini, piyasada kilosu 600 TL'yi bulan kıymayı bir nebze olsun ucuza alabilmek için çaba sarf ettiğini üzülerken görüyoruz. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre bile kuzu eti fiyatı son bir yılda yüzde 129 arttı. Bu rakam, et fiyatlarının TÜİK'in açıkladığı gıda enflasyonunun bile çok çok üstünde arttığını gösteriyor. Zaten Türkiye'nin gıda enflasyonunda dünya 1'inci olduğunu herhâlde yeniden hatırlatmaya gerek yok diye düşünüyorum. Hazine ve Maliye Bakanımız ise Merkez Bankasının yıl sonu için yüzde 36'lık enflasyon öngörüsüne şüpheyle yaklaşarak "Yüzde 40'ı tutturursak iyi olur." diyebilmektedir. Sadece et fiyatlarındaki dört aylık artışın yüzde 40'lara ulaştığı dikkate alındığında, Sayın Şimşek'in bu öngörüye şüpheli olarak yaklaşmasını da doğal görmek gerekir ancak doğal olmayan bir şey, Sayın Bakanın kendilerinin koydukları bu hedefleri inandırıcı bulmuyor olmasıdır.

Burada bir hususun altını yeniden çizmek istiyoruz. Mevcut politikalar aracılığıyla bu fiyat artışlarının önüne geçilemeyeceği yıllardır açık hâle gelmiştir. Enflasyon, bırakın düşmeyi her geçen gün artmakta, hatta birçok temel ihtiyaç maddesinin fiyatı enflasyon oranının dahi çok çok daha üstünde artış göstermektedir. Vatandaşımızın çocuğuna et yediremediği, süt içiremediği bu dönemin mimarları olarak elbette bu iktidarı, sorunu doğru teşhis eden insanlara kulak vermeye davet ediyoruz. Dışarıdan et ithal ederek her geçen gün zenginleşen yandaşlarınıza değil, üreticiye ve tüketiciye artık kulak verin.

Maalesef, yem konusunda da ülkemizi dışarıya bağımlı bir hâle getirdiğiniz için, dövizdeki artışa bağlı olarak yem ve mazot giderleri hayvancılık yapmayı her geçen gün imkânsız hâle getirmektedir. Piyasaya yurt dışından canlı hayvan ve et getirerek, burada bütün olumsuzluklara rağmen hayvancılık yapmaya çalışan vatandaşlarımıza ve mutfağına az da olsa et sokmaya çalışan insanımıza zarar vermekten başka hiçbir sonuç alamayacaksınız.

Bir diğer önemli husus, Sayın Cumhurbaşkanımızın on iki yıllık aradan sonra yapmış olduğu Irak ziyareti. Hani, meşhur bir söz var ya “Bade harabül Basra...” Elbette, biz, Basra’nın bu hâle düşmeden bu ziyaretlerin yapılmasını anlamlı bulmakla birlikte, Sayın Cumhurbaşkanımızın diplomasiyi, komşularla ilişkileri önceleyen bu adımını olumlu bulduğumuzun ve teşvik ettiğimizin de altını çizmek istiyoruz. Özellikle komşu ülkeler ve İslam coğrafyasıyla güçlü ilişkiler tesis etmek zorundayız. Biz, bölgedeki halklar olarak ve devletler olarak sorunlarımızı çatışmayla, savaşla, şiddetle, kaosla değil ancak ve ancak birbirimizle diyalog kurarak, birbirimizin bu coğrafyadaki taleplerini dikkate alarak, birbirimize karşı empati yaparak bu sorunların üstesinden gelebiliriz. Orta Doğu coğrafyasının ve bölgemizin küresel emperyalistler tarafından yeni bir dünyanın merkezi hâline getirilen bir operasyon merkezi hâline getirilmek istendiği herhâlde buradaki hiçbir milletvekili arkadaşımızın itiraz etmeyeceği bir husustur. Tam da coğrafyamız bir savaş alanı hâline getirilmek istenirken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Biz beş dakika kesmeden söz verdik.

Buyurun, toparlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tam da burada küresel emperyalistlerin âdeta yeni bir dünyayı dizayn etmek için burayı bir savaş alanına çevirmek istediği bir dönemde, bölgesel barış için komşu ülkelerle, komşu ülkelerde yaşayan vatandaşlarımızın, halklarımızın yaşadığı sorunları görerek, onları anlamaya çalışarak diplomasi dilini hep beraber artırmamız lazım. Birilerinin mutluluğu için birilerinin gözyaşları o mutluluğun asla ve asla sebebi olmamalıdır. Bu coğrafyada hep beraber mutlu olmadığımız müddetçe toptan bir huzur bulamayacağımızın farkında olmamız lazım. Dolayısıyla, Sayın Cumhurbaşkanının atmış olduğu bu adımların bölgesel barışa, bölgesel diyaloga ve sorunlarımızı hep beraber hem bölge ülkeleri hem de bölgedeki halklar olarak diyalogla konuşma ve barış ortamına bir vesile olmasını elbette diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Toparlıyorum.

Tabii “bölge barışı” derken 2003 yılında reddedilen 1 Mart tezkeresinden sonra Amerika’yla beraber Irak’a müdahale edenlerin, Amerika’nın Irak’ta başarılı olması için dua edenlerin, 2010 yılında Suriye’ye NATO’yla beraber müdahale edilmesini savunanların, NATO’ya “Yeterince bomba atılmadı!” diye serzenişte bulunanların da elbette Orta Doğu’nun -Irak’ın, Suriye’nin, Libya’nın- geldiği bu hâlden kendilerine bir ders çıkararak bundan sonraki süreçte bakmaları gerektiğini hep beraber buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. İşin özü, sorunların çözüm yolu barıştır ve diyalogdur.

Son olarak da önümüzdeki hafta 1 Mayıs. Dolayısıyla, 22 Nisan 2009 yılında 1 Mayıs resmi tatil olarak ilan etmiş olan Adalet ve Kalkınma Partisinin 1 Mayısın barışçıl bir şekilde kutlanmasına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sadece selamlama yapacağım Başkanım.

BAŞKAN – Ya, Grup Başkan Vekilinin talebine “hayır” demek doğru değil ama toparlayın ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sadece selamlama maksadıyla...

BAŞKAN –Beş dakika hiç kesmeden süre verdik, sonra bir dakika verdik, sonra bir dakika... Siz kapsamlı bir açıklama yapıyorsunuz.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, Meclisin geleneği böyle. Eğer farklı bir kural varsa yedi dakikada da toparlarım ama genelde asgari sekiz veya dokuz dakikaya kadar çıkıyor.

Ben 1 Mayısın barış ortamı içerisinde, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına riayet ederek kutlanıldığı bir Türkiye dileğiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Usta, buyurun.

25.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na, TÜİK'in Türkiye'de çalışan çocuklara ilişkin açıkladığı istatistiklere, 24 Nisan 1915 Ermeni olaylarıyla ilgili sözde "soykırım" ifadesinin kullanılmasına, kâğıt toplayıcılarının mağdur edildiğine, köylülerin dededen kalma arazilerinin kendilerinin haberi olmadan orman arazisine katılmasına, mazot ve gübre desteğine ve Erol Güngör'ün vefatının 41'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını tekrar kutluyorum. Dün buna ilişkin düşüncelerimizi paylaştık, tekrar o konuya girmeyeceğim zaman darlığı nedeniyle ancak Çocuk Bayramı bunun bir kısmı olduğuna göre, Türkiye'de çalışan çocuklara ilişkin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yeni açıklanmış birkaç istatistiği sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, özellikle 2020 yılından bu yana çocuk işçiliğinde ciddi bir artış görülüyor TÜİK rakamlarına göre. Dört yıl önce çocuk işçi oranı yüzde 16,2'ymiş, 2023 yılında bu oran yüzde 21,1'e çıkmış yani zaten yüksek olan çocuk işçilik oranı giderek de yükseliyor. Dolayısıyla, Çocuk Bayramı'nda farkındalık oluşturmak ve gündeme getirmek isterim ki çocuk işçi Türkiye'nin en önemli sorunlarından bir tanesidir. TÜİK rakamlarına göre 800 bin civarında çocuk işçi var ama kayıt dışılarla birlikte bunun 1 milyona kadar çıktığı ifade ediliyor. Tabii, bir yandan da çocuk işçi cinayetleri de artıyor, hem yüksek hem de artıyor. Her yıl ortalama 70 çocuk iş kazası sonucu hayatını kaybediyor. Üstelik, bu ölümlerin üçte 1'i de çalışmanın yasak olduğu 15 yaş altındaki çocuklarda görülüyor. Dolayısıyla, hem çocuk işçiliğinin artması hem de çocukların iş kazalarının ve çocuk cinayetlerinin çok yüksek oranda artıyor olması Hükümetin mutlak suretle mercek altına alması gereken ve üzerinde düşünmesi gereken bir konudur, bunu da Çocuk Bayramı vesilesiyle hatırlatmak istedim.

Değerli arkadaşlar, 24 Nisan 1915, Ermeni olaylarıyla ilgili sözde "soykırım" ifadesinin kullanılması. Her kim kullanırsa -çünkü bunun bugünden itibaren tekrar kullanıldığını maalesef, göreceğiz- bunu şiddetle kınıyor ve kabul etmiyoruz. "Ermeni soykırımı" ifadesi, Ermeni diasporasının yıllardır verdikleri uğraş sonucu ortaya çıkan ve tamamen siyasi amaçlar uğruna uygulanan bir yalandır. Sözde soykırım iddialarını atanların yalanlarına bakıyorsunuz, bir tane somut belge yok. Osmanlı Devleti Ermenilerle değil, Ermeni terör örgütleri Hınçaklar ve Taşnaklarla mücadele etmiştir. Türk milleti Birinci Dünya Savaşı'nda dört cephede yedi düvelle savaşırken Ermeni isyanları Van, Kars, Ardahan başta olmak üzere birçok bölgede baş göstermiştir. Dâhilî ve harici bedhahlarla iş birliği yapıp ayaklanma başlatılmıştır. 30 bine yakın masum Türk, Ermeni isyanlarında katledilmiştir. Köylerin basıldığı, çoluk çocuk demeden katliam yapıldığı, kadınların, kızların ırzına geçildiği, gözlerin oyulduğu, kulakların kesildiği katliamlar arşivlerce belgelenmiştir. Bunun neticesinde, 24 Nisan 1915'te zorunlu bir göç olarak tehcir kararı verilmiştir. Üstelik, göç kapsamından çocuklar, yaşlılar, hastalar, âmâlar ve sakatlar muaf tutulmuştur. Osmanlı Devleti'nin yayınladığı genelgeyle sevk edilen Ermenilerin can ve mallarının korunması, yiyecek

ve ihtiyaçlarının sağlanması talimatı verilmiştir. Bu hassasiyet iyi niyet göstergesidir ve Türk devlet terbiyesinin gereğidir. Tarihî gerçekleri çarpıtmayı kabul etmiyor, sözde soykırım yaklaşımlarının ve söylemlerinin artık son bulması gerektiğine inanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, toplum gündeminde olan birkaç tane konuyu gündeme getirmek istiyorum. Bu kâğıt toplayıcıları meselesi var. Bir defa şunu söyleyeyim: Bu kâğıt toplayıcıları hakikaten belki de şu toplum içerisinde ülke için en faydalı iş yapan insanlar ama maalesef, bunlar da mağdur ediliyor. Özellikle bu sıfır atık şemsiyesi çerçevesinde burada bir tekelleşmeye gidildi, yani hakikaten kullanılmayacak olan bu kâğıtları toplayıp ekonomiye kazandıran bu insanlara bu toplumun biraz daha prim vermesi lazım, bu devletin de biraz daha sahip çıkması lazım. Çok ciddi düşük gelirlerle çalışıyor bu insanlar yani işte, küçük paralar kazanarak bu işleri sürdürmeye çalışan insanlara karşı bugün, dediğim gibi, bu Sıfır Atık Projesi kapsamında maruz görülen uygulamaları da kabul etmek mümkün değildir. Bu konuya özellikle dikkati çekmek istiyorum. Gittiğimiz yerlerde de bunlarla karşılaşyoruz. İnsanlar zor şartlarda, hijyen olmayan ortamlarda hayatını idame ettirmeye çalışıyor, efendim, ekonomiye dönüşüm sağlayan bu insanlara biraz daha sahip çıkmak gerekiyor, sosyal güvence meselesini de özellikle çözmek gerekiyor; buradan da Hükûmetin bu konuya ilgi duymasını bekliyoruz.

Şimdi, bu son seçim çalışmalarında gittiğimiz bir kısım yerlerde, özellikle Samsun’da bize getirilen -ama bu eminim ki başka yerlerde de var- bir kısım sorunlar var. Mesela, ben nerede karşılaşmışım? Yakakent’in Asmapınar köyünde ve Asarcık’ın da Yeniömerli köyünde. Köylülerimizin iki yüz yıllık, dededen kalma arazileri kendilerinin haberi olmadan orman arazisine katılıyor; bu olacak bir şey değil. Bu insanlar yıllardır buraları ekiliyorlar, hatta kiminin üzerine işte, ahır yapılmış -affedersiniz- samanlık yapılmış, belki küçük bir ev yapılmış; buraların şimdi ormana katıldığı görülüyor. Dolayısıyla, bir yandan özellikle rantın yüksek olduğu büyükşehirlerde hazine kendi arazisini koruyamazken, bu araziler birilerine peşkeş çekilirken köylerde de insanların yüzyıllardır kullandığı arazilerin elinden alınması ciddi bir çelişkidir, bunu anlamak mümkün değildir; buralar orman değildir, orman olmayan yerlerde insanların mağdur edilmesini hiçbir şekilde anlamak mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Mesela, yine bizim Samsun’un ilçesi Salıpazarı’nın Esatçiftliği, Tahnal ve Konakören köylerinde de yetmiş yıldır fındık hasadı yapılan arazisi Orman Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde gösterilerek köylülerin hasadına yani rızıklarına engel olunmuştur; bunları kabul etmek mümkün değildir, devletin burada daha tutarlı bir davranış göstermesini bekliyoruz.

Tabii, gittiğimiz her yerde çok sık karşılaştığımız eleştirilerden bir tanesi de mazot ve gübre konusuydu. Buraların ciddi ölçüde desteklenmesi lazım değerli arkadaşlar yani çiftçinin geliri mazot ve gübre fiyatındaki artış kadar artmadı. Dolayısıyla, adı olan fakat kendisi olmayan bu mazot ve gübre desteğinin de daha fazla artırılmasını biz Hükûmetten bekliyoruz.

Son olarak da bugün eserleriyle düşüncelerimize ufuk açan, yakın dönem fikir hayatımızın büyük şahsiyetlerinden olan fikir adamı Erol Güngör’ün vefatının 41’inci yıl dönümü. Ben yıl dönümü nedeniyle merhum Erol Güngör’ü rahmetle, minnetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sibel Suiçmez Hanım, buyurun.

26.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, avukatların 27 Nisan 2024 Cumartesi günü Ankara'da Büyük Savunma Mitingi'nde buluşacaklarına ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan,

“İyi günlerimde çok eller uzanır ellerime,

Resmimi, suratımı baş köşeye asarlar.

Fakat demir kapıların her kapanışında üzerime,

Ardında taş duvarların her kaldığım zaman,

Ne arayan beni ne soran...

Eh, daha iyi be, bunun böyle olduğu,

Minnetim ve borçluluğum yalnız sana kalsın.

İyi günlerimde benim unuttuğum insan eli,

Nasılsın?”

dediği avukatlar, 27 Nisan 2024 Cumartesi günü, Ankara'da, avukat için de adalet demek, avukatlık mesleğinin çözüm bekleyen sorunlarını haykırmak, şiddete ve angaryaya karşı gelmek üzere meslek onurlarını ve emeklerini savunmak için Büyük Savunma Mitingi'nde buluşacaklar. Temel hak ve özgürlüklerinin savunucusu olan avukatlarımıza destek vermek üzere tüm vatandaşları mitinge davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İlgezdî...

27.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, TÜİK'in 2023 yılı çocuk istatistiklerine ilişkin açıklaması

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, TÜİK'in 2023 yılı çocuk istatistiklerine baktığımızda, yoksulluğun bir bataklık gibi çocuklarımızı içine çektiğini görüyoruz. 15-17 yaş grubundaki çocuklarımızın iş gücüne katılım oranı ne acı ki yüzde 18,7'den yüzde 22,1'e yükseldi. Ülkemizin üzerine âdeta kara bir bulut gibi çöken yoksulluk çocuk işçiliğini artırıyor, çocuklarımızı eğitimden koparıyor ve koparıırken de okullardaki eğitimlerinde ne yazık ki süreçlerini işletemiyorlar. Yoksulluk sınırının asgari ücreti geçtiği bir sefalet dönemi yaşıyoruz bugün. Halk umutsuzluk girdabında savrulurken geleceğimiz olan çocuklarımız da bu durumdan maalesef payını alıyor. Çocuk işçiliği sorunu her geçen gün derinleşirken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çocuk işçiliğiyle mücadele bütçesini bu sene yarı yarıya azalttı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gezmiş, buyurun.

28.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 31 Mart yerel yönetim seçimlerinde Giresun ilinde büyük bir başarıya imza attıklarına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

31 Mart yerel yönetim seçimleri sonucunda, temsil ettiğim Giresun ilinde büyük bir başarıya imza attık. Giresun Belediye Başkanı Sayın Fuat Köse, Bulancak Belediye Başkanı Sayın Necmi Sıbıç, Espiye Belediye Başkanı Sayın Erol Karadere, Görele Belediye Başkanı Sayın Hasbi Dede ve Soğukpınar Belde Belediye Başkanı Sayın Mustafa Eyice göreve başladılar. Belediye başkanlarımız üretken, dayanışmacı, halkçı belediyeçilik anlayışıyla yönetilmek isteyen halkımıza eşit ve adil hizmet sunmak için ilk günden kolları sıvadılar. Tüm belediye başkanlarımıza başarılar diliyor, bize güvenen ve bu onurlu göreve layık gören tüm hemşehrilerime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli başkanlarımızın Giresun'da ayırım yapmaksızın tüm yurttaşlarımızın yüzünü güldürmek için çaba göstereceklerini ifade ederek Giresun şehrine selamlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ersoy, buyurun.

29.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, Ebeler Haftası'na ilişkin açıklaması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ülkemizde 21-28 Nisan tarihleri Ebeler Haftası olarak kutlanmaktadır. Ebelik, tarihin en eski çağlarından bu yana var olan çok önemli bir meslektir. Ebeler, yaşama adım attığımızda dünyada bizleri ilk karşılayan kimselerdir. Anne ve bebek sağlığını doğum öncesinde, doğumda, doğum sonrasında koruyan ve geliştiren ebeler sağlık camiasının en önemli çalışanlarıdır. Ebeler, gece gündüz, yaz kış demeden memleketimizin dört bir yanında fedakârca görev üstlenmişlerdir. Sağlıklı toplumun fiziksel ön koşulu sağlıklı doğumlardır. Bu vesileyle, bütün ebelerimizin Ebeler Haftası'nı kutluyor, görevlerini cansiparane yerine getiren tüm sağlık çalışanlarımızı tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kocamaz, buyurun.

30.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'deki nektarin üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bilindiği gibi, Mersin her türlü sebze ve meyvenin üretilbildiği önemli bir tarım kentidir ancak Hükûmetin yirmi iki yıldır izlediği yanlış tarım politikaları nedeniyle üreticiler her yıl artan bir mağduriyet yaşamaktadır. Geçtiğimiz hasat döneminde narenciye üreticileri perişan olmuş, meyveler dallarda kalmış, milyonlarca zarara uğramış, büyük bir kısmı ağaçlarını sökmek zorunda kalmıştı. Bu yıl da sert çekirdekli meyve üreticileri aynı kaderle baş başa. Üzülerek belirtmek gerekirse nektarin hasadı başlamış, ağaçta 9-10 liraya mal olan nektarine tüccar 5 TL teklif etmekte, âdetâ üretilmemeye zorlamaktadır. Nektarin üreticileri buna acilen bir çözüm bekliyor. Marketlerde 30-40 TL'ye satılan nektarinlere 5 TL fiyat verilmesi çiftçilerin ne kadar sahipsiz bırakıldığını göstermektedir. Hükûmeti ve Tarım Bakanlığını acilen göreve davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildikten sonra yaptığı Meclis açılış konuşmasına, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ve Profesör Doktor Erol Güngör'ün vefatının 41'inci yılına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gazi Meclisimiz 24 Nisan 1920 Cumartesi günü oturumunda Gazi Mustafa Kemal Paşa'yı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçmiştir. Gazi Mustafa Kemal Paşa Meclis Başkanı seçildikten sonra Meclise teşekkürlerini ifade ederek Meclis açılış konuşmasını yapmıştır. Yaptığı konuşmada “Derhâl memleketin kaderini üzerinize alınız. Bu Meclis tam anlamıyla sorumludur. Millet bizi bunun için gönderdi, bizi buraya 5 kişinin eline milleti terk edelim diye göndermemiştir.” diyerek Büyük Millet Meclisinin üstünde herhangi bir güç olmadığını kesin hatlarıyla belirtmiştir. Atatürk'ün Mondros Mütarekesi'nden 24 Nisan 1920 tarihine kadar olan gelişmeleri içeren konuşmasının temel içeriği ve amacı Meclisi ve milleti kurtuluş mücadelesine hazırlamak ve milletin bu kurtuluş mücadelesinin organizasyonu ve teşkilatı içerisinde yer almaktır.

Bu düşüncelerle 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı bir kez daha kutluyor, başta Türkiye Cumhuriyeti'nin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Millî Mücadele kahramanlarımızı, aziz şehitlerimizi, Gazi Meclisin tüm üyelerini ve kutlu ceddimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

Sayın Başkan, Türkiye'de sosyoloji biliminin gelişmesinin öncülerinden olan, bilim ve fikir insanı, mütercim, yazar, Profesör Doktor Erol Güngör kırk beş yıllık kısa ömrüne pek çok eser sığdırarak 24 Nisan 1983'te ebediyete irtihal etmişti. Erol Güngör sosyal bilimlerin her alanında çalışmalar yapmış, kültür değişimleri, modernleşme, milliyetçilik, millî kültür, aydın problemi, medeniyet değişimi, sosyal değişme

gibi son derece önemli alanlarda eserler vermiştir. Erol Güngör Türk milletinin, Türk millî kültürünün karşı karşıya olduğu problemlerin farkına varan, bunu önlemek için kalemiyle, beyniyle, yüreğiyle mücadele eden kahramanlardandır. Erol Güngör milliyetçiliği millî kültürü bizzat bir medeniyet kaynağı hâline getirmek ve cemiyeti yabancılaşmanın açık pazar yeri h linden kurtarmak hareketi olarak ifade etmektedir ve aynı zamanda bir medeniyet davası olarak nitelemiştir. Erol Güngör Hocamızın işaret ettiği “Bir milletin yaşama gücü onun kültüründe çok sağlam dayanakların bulunmasıyla mümkündür.” tespiti çok önemlidir. Erol Güngör’ n ardında bıraktığı fikr  miras tüm düşünce insanları için eşsiz bir cevherdir.

“Nerede evliya kabri varsa orası Türk toprağıdır, evliyası olmayan yerde Türk de yok demektir.” diyen gönül dünyamızın yüksek mimarı, inanç hayatımızın mihmancı, vatan ve millet sevdalısı Erol Güngör Hocamızı vefatının 41’inci yılında rahmetle y d ediyorum. Ondan öğreneceğimiz pek çok şeyin olduğuna inanıyor, bu nedenle eserlerini tekrar tekrar okumamız gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, 24 Nisan 1915’in yıl dönümüne, 22 Nisanda Kürt basını çalışanlarının 126’ncı yılı kutlanırken Türkiye’de ve Belçika’da  zg r basın emekçilerinin gözaltına alınmasına, 81 yaşındaki Makbule  zer’in Adli Tıp Kurumunun verdiği “cezaevinde kalabilir” raporuyla tekrar tutuklanmasına ve hasta mahpuslara, Atatürk, bayrak,  stiklal Mar ı gibi sembollerin ve değerlerin istismarına dayanan bir algı operasyonuyla karşı karşıya olduklarına ve Adalet Bakanının “Partiler kapatılabilir.” açıklamasına ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELL  (Muş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 24 Nisan 1915’in yıl d n m ndeyiz. Bu büyük felakette, bu büyük suçun işlendiği tarihte, bu büyük kırımın yaşandığı tarihte yaşamını yitirenleri saygıyla anıyorum.  ttihat Terakkinin ırkçı, tek i anlayışıyla Anadolu ve Mezopotamya’nın kadim halklarına olan bu saldırısı Ermeni ve Süryani halklarının diline, tarihine, kültürüne yönelik bir saldırdıydı, onları bu topraklardan söküp atmaya yönelik bir saldırdıydı.

24 Nisan 1915’te İstanbul’da 250 Ermeni aydın ve siyasetçi evlerinden zorla alınarak sürgüne gönderildi ve süreç ba ladı ve bu katliam iki yıl içinde tüm Osmanlı coğrafyasına yayıldı. Bu acı hâlâ tazeliğini koruyor ancak ne yazık ki bu acıyla y zle ilebilmi  değil. Bizler DEM PART  olarak bu acıyla y zle ilmesi gerektiğini savunuyoruz; halkların bir arada,  zg r ve eşit bir biçimde yaşamasını savunuyoruz. Büyük felaketin, büyük suçun yıl dönümünde, katledilenleri bir kez daha saygıyla anıyoruz. Bu acı bu topraklarda yaşandı. O zaman bu acıyı dindirmenin yolu da çözümü de bu topraklardır. Bir daha asla diyoruz.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi 22 Nisanda Kürt basını çalışanlarının 126’ncı yılı kutlanırken gözaltılarla kar ıla tık. İstanbul ve Ankara’da 9 gazeteci gözaltına alındı; aynı gün Belçika’da da Sterk TV ve Medya TV stüdyolarına baskın yapıldı, 3 gazeteci de orada gözaltına alındı. Hem Türkiye’de hem Belçika’da  zg r basın emekçilerine ve halkın haber alma hakkına yapılan bu operasyonlar, bu saldırlar tahmin edeeğiniz gibi tesadüf değildir. Halkın gerçek haber alma hakkını engellemek için Belçika H k metiyle anlaşarak  zg r basın emekçilerine ve haber merkezlerine operasyon çekilmiştir. Bir kez daha, net bir şekilde söylüyoruz -artık bunu herkesin içine sindirmesi lazım- gazetecilik suç değildir. AKP-MHP iktidarının  zg r basına tahammül edememesinin nedenlerini biliyoruz, hakikatlerin duyulmasını istemiyorsunuz. Gazeteciler, siyasetçiler, aydınlar, masum binlerce insan  u anda cezaevinde, Türkiye cezaevleri âdetâ bir toplama kampına d n  m   durumda, Türkiye bir açık cezaevi hâline döndü ama siz ısrarla siyasetçileri, gazetecileri cezaevine gönderme pe indesiniz. Buna son verme zamanı gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, geçen hafta burada Hatice Yıldız’dan bahsettim, 74 yaşında, yaşlı, hasta bir kadının nasıl tutuklandığına dair ve cezaevinde fenalaşması sonucu yaşananlardan bahsettik; bu konuda bir duyarlılığa davet ettik, hem Meclisi hem Adalet Bakanlığını hem de ilgili kurumları. Biz burada bunlardan bahsediyoruz, buna karşı âdeta, inanılmaz bir saldırıyla yeniden karşılaşıyoruz. Van’ın Edremit ilçesinde 9 Mayıs 2022 tarihinde tutuklanan ancak sonra sağlık sorunları nedeniyle 7 Eylül 2022’de tahliye edilen 81 yaşındaki Makbule Özer, Adli Tıp Kurumunun verdiği “Cezaevinde Kalabilir.” raporuyla 22 Nisanda tekrar tutuklandı. Ben, Adli Tıp Kurumunda görevli olan doktorların tıp etiğinden nasibini almadığına inanıyorum; hatta acaba tıp fakültesi mezunu mu bunlar, yoksa Mengele enstitüsünden mi mezun olmuşlar? 81 yaşındaki bir insana, yüzde 61 engeli olan bir insana “Cezaevinde Kalabilir.” raporu vermek nasıl bir akıl tutulmasıdır, nasıl bir tıp anlayışıdır, etiğidir? Anlayan beri gelsin. Makbule Özer 81 yaşında, Besra Erol 65 yaşında, Hatice Yıldız 75, Hanife Arslan 76; adını sayamayacağımız yüzlerce hasta tutsak mahpustan bahsediyoruz. Bu hangi hukuk, bu hangi vicdan? Hangi akıl bu insanları tutuklayıp cezaevine gönderiyor? Neneniz, dedeniz yaşındaki insanlara “örgüt üyesi” “örgüte yardım yataklık” “örgüt propagandası” gerekçesiyle zulmetmeye devam ediyorsunuz. Biz biliyoruz bu zulmün arkasında ne var, çok iyi biliyoruz ama bu yol, yol değildir. Dolayısıyla Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Türkiye’nin yeni bir anayasaya kavuşması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Şimdi, bu sözleri söyleyen bir grubun sonuçta Türkiye’ye reva gördüğü, işte, 81 yaşından 16 yaşına kadar, 17 yaşına kadar tüm insanları sadece ve sadece Kürt oldukları için cezaevine yollamak olursa, burada tabii ki bu sözlerin samimiyetini de sorgularız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir de bir trol meselesiyle karşı karşıyayız. Atatürk, bayrak, İstiklal Marşı gibi sembollerin ve değerlerin istismarına dayanan bir algı operasyonu ile karşı karşıyayız. Evet, 31 Mart seçimleri yaşandı, biz kayyumları süpürüp attık, hatta AKP’de olan belediyeleri de geri aldı, büyük bir başarıya imza attık. Bu başarı sadece Kürt coğrafyasında değil, bütün Türkiye coğrafyasında yaşandı. Şimdi, âdeta bunun intikamını alan bir akılla, bir trol dalgasıyla karşı karşıyayız. Biz bugüne kadar bu trol işlerini çok gördük ama bakanların trollendiğine ilk defa tanık olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tamamlıyorum.

İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanının yaptığı açıklamalar akılla izah edilecek bir şey değil. Gerçi İçişleri Bakanı anladı meseleyi, daha sonra bir açıklama yaptı ama Adalet Bakanı hem trollendi hem trollemeye devam ediyor ve bu meselede bir algı yönetiminin parçası olduğu gibi, bugün ve dün yaptığı açıklamalarda parti kapatma meselelerine konuyu getiriyor, bir adalet bakanı için bir utanç meselesi olması gereken parti kapatma meselesini bir de toplumu yanıltarak dile getirmeye devam ediyor. Bakın, yüzde 50 zihinsel engelli bir insanın, Uğur Gezer’in yapmış olduğu bir çıkış nedeniyle -ki kendisi cezai ehliyeti olmamasına rağmen tutuklandı- bunun üzerinden bir algı operasyonuna devam ediyor ve bu konuda diyor ki: “Partiler kapatılabilir.” Ya, siz Adalet Bakanısınız, siz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarından nasıl bihaber olabilirsiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Tamamlıyorum.

Bu içtihatlar nedeniyle zaten bu hukuk dışı iddianame hazırlanmış durumda şu anda. Siz bundan da bihabersiniz ama ben size söyleyeyim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararı vermediği 1 tane dava var. Hangisi biliyor musunuz Yılmaz Tunç? Refah Partisi davası. Refah Partisi davasının da terörle ilgisi yok, o dönemin aslında bir darbe mekaniğinin yaratmış olduğu laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerden kaynaklanmış bir durumdur. Dolayısıyla bütün bu gerçeklik ortadayken, şimdi Adalet Bakanının herhâlde koltuğu ısındı ki bundan dolayı kendi de bu trol mekanizmasının içine balıklama dalmış durumda. Eğer bu ülkede bir şey kapatılacaksa İletişim Başkanlığı kapatılsın. Türkiye ondan sonra samimi siyasi diyaloglara kavuşabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hun, buyurun.

33.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdırlı çiftçilerin mağdur edilmemesi için Sulama Birliğinde çalışan işçilerin ücretlerinin düzeltilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) – Tarım ve hayvancılık şehri olan Iğdır'da nisan ayını bitirmemize az zaman kalmasına rağmen sulama suyu hâlen akmamaktadır. Arpa, buğday, yonca, tarım bitkileri susuzluktan tarlada yanmaktadır. Sulama Birliğinde çalışan işçiler asgari ücretten daha düşük ücretle çalışmaları, herhangi bir sosyal haklarının olmaması, yıllık ve haftalık izinlerinin olmamasından dolayı greve gittikleri için tarımla uğraşan çiftçilerimiz büyük bir mağduriyet yaşamaktadır.

Ayrıca, bölgede istediği oyu alamayan iktidar insanlarımızı cezalandırmak istercesine bu ve buna benzer sıkıntıları görmezden gelmektedir. Ocak ayında, Sulama Birliğinde çalışan işçilerin yaşadıkları sorunlara yönelik Tarım ve Orman Bakanına soru önergesi vermiştik ancak Bakan Bey soru önergemizi cevaplamamıştır.

Iğdır Ovası tüm Türkiye'ye tarım ürünlerini gönderen bir ovadır. Iğdırlı çiftçilerin mağdur edilmemesi için Sulama Birliğinde çalışan işçilerin maaş ücretleri düzeltilmeli, Iğdır halkının ve Iğdırlı çiftçilerin yaşadıkları sorunlar bir an önce giderilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

34.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Eskişehir'de "Şehir ve Göç Müzesi" olarak temeli atılan müzenin tabelasının indirilip yerine "TÜGVA Kıraathanesi" tabelasının asılmasına ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AK PARTİ iktidarının bakanı, vekili ve valisinin kurup yönettiği Türk Dünyası Vakfı "Göç Müzesi yapacağız." diye Eskişehir'imizin en değerli bölgesini arazi tahsis yaptırdı. Binasını Eskişehir'imizin gururu ETİ şirketine yaptırdılar. Müze levhasını astılar ama on yılda açmayı beceremediler. Ortaya çıktı ki Kültür Bakanlığının bu müzeden haberi dahi yok. Şimdi çıkmış o müze binasını TÜGVA'ya tahsis etmişler, adını da "TÜGVA Kıraathanesi" koyup levha asmışlar; bu rezaleti kabul edemeyiz. Eskişehir'imizin her santimetrekaresi kıymetlidir; birilerinin keyfi istiyor diye saray avanesi peşkeş çekilemez. Vakıfların denetiminden sorumlu Kültür Bakanı çıkıp hesap vermelidir: Bu müze için ne kadar kamu kaynağı harcandı? Neden açılmadı? Kıraathaneye çevrilmesine kim, nasıl onay verdi? Bu tahsis derhâl iptal edilmeli ve bu Türk Dünyası Vakfının hesapları sonuna kadar denetlenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, buyurun.

35.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 23 Nisan 1920 tarihinde açılan Büyük Millet Meclisinin 104'üncü kuruluş yıl dönümüne, İliç Komisyonunun ilk toplantısına, kamu alanındaki israfa ve Türk Hava Yollarında çalışan üst düzey yöneticilerin maaşlarına, Genel Kurul gündemindeki Maden Yasası'na, 3 Grup Başkan Vekilinin ortak imzasıyla verdikleri kanun teklifine ve Meclisin halkın sorunlarının çözülebileceği bir mekâna dönüştürülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün, 23 Nisan 1920 tarihinde açılan Büyük Meclisin 104'üncü kuruluş yıl dönümünü kutladık. İngiliz zırhlıları İstanbul'a demirlemişken bir takanın pruvasında “Geldikleri gibi giderler.” diyebilen, Samsun'a çıkan, Amasya Tamimi'ni yayımlayan, Sivas ve Erzurum Kongrelerinde topladığı mebuslarla Ankara'da Birinci Meclisi kuran ve Meclis içinden çıkardığı Meclis Hükûmetiyle, ortak akılla Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, dünyanın mazlum milletlerine örnek olacak ilk Kurtuluş Savaşı'nı başarıyla veren ve cumhuriyeti kuran Mustafa Kemal Atatürk'ü, Birinci Mecliste yer alan milletvekillerini ve Türkiye'nin bütün isimsiz kahramanlarını saygıyla, minnetle ve şükranla selamlıyorum. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, İliç faciası 13 Şubat 2024 tarihinde meydana geldi. Faciadan bu yana tam yetmiş bir gün geçti, hâlâ çocuklarımız o liç yığınlarının altında ve nihayet Türkiye Büyük Millet Meclisinde İliç Komisyonu, liç komisyonu ilk toplantısını yapabiliyor. Peki, neden oldu bu? Bakın, 13 Şubatta facia meydana geldi, 14 Şubatta burada toplandık ve bir ortak komisyon kurulmasına karar verdik. Bu, 15 Şubatta Resmî Gazete'de yayınlandı. Cumhuriyet Halk Partisi Komisyona üyelerini 16 Şubat tarihinde verdi. Takip etik, diğer siyasal partilerden sonuncusu da 22 Şubatta Komisyona üye verdi. Bu Meclis 1 Martta çalışmalarına ara verdi. Peki, 1 Marta kadar, kapanmadan, bu Komisyonun kurulmasına, isimlerin okunmasına ve Komisyonun ilk toplantıyı yapmasına yönelik kararı AKP neden yapmadı, yerine getirmedi? Neden biliyor musunuz? 31 Mart seçimlerinden evvel İliç faciasını vatandaşın gözünden saklamaya çalıştınız. İşte, 12 Mart tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına yazı yazdım, dedim ki: “Görevinizi yerine getirin, bu Komisyonu toplayın. Meclis tatilde olabilir, Komisyon toplansın ve görevini yapsın.” Vallahi Meclis Başkanına özel bir saygısızlık yapma derdinde değilim ama özel jetlerle yurt içi seyahati yapmak yerine keşke bu Komisyonu toptasaydı da İliç Komisyonu faciadan yetmiş bir gün sonra hâlâ çocuklarımız liç yığınlarının altındayken ilk toplantısını yapma ayıbına ve gecikmesine keşke sahne olmasaydı. Bunu da mutlaka kayıtlara geçirmek isterim.

Şimdi kamu alanında bir israf var, bunun da ortadan kaldırılmasına yönelik her gün bir konuşma duyuyoruz; basına yansıyan bununla taban tabana zıt çeşitli bilgiler var. Efendim, Türk Hava Yollarının Genel Müdürünün aylık maaşı 1 milyon 400 bin TL imiş, 1 milyon 400 bin TL yani 10 bin TL olan emekli aylığının tam 140 katı. Bir emekli, Türk Hava Yolları Genel Müdürünün bir ayda kazandığı parayı kazanabilmek için istisnasız on iki yıl aylık almak zorunda. Şimdi hiçbir aklıevvel bana Lufthansa'yla, Air France'la karşılaştırma yapmaya kalkışmasın; o memleketteki satın alma gücüne bakarız, et fiyatlarına bakarız, asgari ücrete bakarız, emekli aylıklarına bakarız. Efendim, 8 genel müdür yardımcısı 1 milyon 260 bin TL alıyor. 41 başkan, aylıkları yedi yüz biner TL bu zatların. 53 başkan yardımcısının aylıklarının her biri dört yüz doksan biner TL. Yüzlerce müdür her ay 350 bin TL'yi cebe indiriyor. Ben şimdi soruyorum: “Kamuda israfı önleyeceğiz.” diyenler acaba bu tabloyu görüyorlar mı? Yoksa “Bu tablo olağandır, onlar o maaşları alacaklardır.” mı diyorlar? Ben söyleyeyim, belirli görevlerde çalışanların bir miktar farklı maaş alması elbette uygun olabilir ama bu herhâlde bir emeklinin bir ayda aldığı bir on iki yılda çalışacağı kadar alacağını bir ayda bir genel müdürün almasını açıklayamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan Vekili.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Peki ne yapalım? Bakın, bugün bir gündemimiz var: Maden Yasası. İliç'te daha çocuklarımız toprak altındayken hâlâ maden meselesini liberalize etmeye çalışıyorsunuz, hâlâ şirket kârını maksimize etmeye çalışıyorsunuz. Bakın, gelin, bu işlerden vazgeçin. Bu işlere yönelik zaten vatandaş size cevabını verdi 31 Martta. Peki ne yapın? Bakın, biz 3 Grup Başkan Vekili ortak imzamızla bir kanun teklifi verdik, dedik ki: En düşük emekli aylığını 17 bin TL'ye çekelim,

asgari ücrete, asgari ücreti her ay enflasyona oranlı olarak revize edelim ve küçük esnafın da asgari ücret yükünün bir kısmını kamuya havale edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan Vekili.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Eğer “Kamu kaynağı yok, yeterli değil.” dersiniz, işte ben size Türk Hava Yolları maaşlarını ve kamudaki israfı örnek olarak veririm. Vatandaşın gözünden bu gerçekleri daha fazla saklayamazsınız. 268 milletvekiliniz var, 15 milletvekiliyle Meclistesiniz; Mecliste ne gündem kaldı ne de herhangi bir toplantı disiplini kaldı. Gelin, bu Meclisi halkın sorunlarını çözebilmek için bir çalışma mekânına dönüştürelim, yüz dört yıl evvelki saygınlığını bu Meclise yeniden kazandıralım.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

36.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, kurucu Meclisin 104’üncü yıl dönümüne, 22 Nisanda yapılan Çocuk Meclisi Özel Oturumu’na, Mustafa Kemal Atatürk’ün ortaya koyduğu istiklalitam, tam bağımsız Türkiye ve muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış Türkiye hedefini hayata geçirmek için samimiyetle ve üstün bir gayretle çalıştıklarına, Ermeni soykırımı iftirasının asla ve asla gerçekleşmemiş bir iftira olduğuna, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bölgesel ve küresel bir barış adası olduğuna ve Kalkınma Yolu Projesi’ne ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Dün, 23 Nisan 2024 104’üncü yıl dönümümüzü hep beraber, kurucu Meclisimizin yüz dört yıl önce büyük bir mücadelenin, Millî Mücadele’nin karargâhı olarak yeni Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşunun karargâhı, merkezi olarak vücuda gelmesini hep beraber milletçe kutladık ve aynı şekilde, 2053, 2071 hedeflerimizi gerçekleştirecek, milletçe İstanbul’un fethinin, Anadolu’ya gelişimizin yıl dönümlerinde büyük şahlanışlara imza atacak yavrularımızın Çocuk Bayramı’nı idrak ettik ve 22 Nisanda burada Çocuk Meclisimizi özel oturumda hep beraber icra ettik. Bu münasebetle, yüz dört yıl önce bu kuruluşu gerçekleştiren kahramanlarımızı, Mustafa Kemal Paşa başta olmak üzere, ilk Meclis Başkanımız başta olmak üzere kurucu Meclisi inşa eden bütün milletvekillerimizi burada saygıyla yâd ediyorum ve yavrularımızın, çocuklarımızın bayramını tekrar tebrik ediyorum. İnşallah, milletçe bu birlik ve beraberlik, bütünlük içerisinde nice yüzyıllara hep birlikte diyoruz.

Gerçekten Mustafa Kemal Atatürk bir hedef ortaya koydu: İstiklalitam, tam bağımsız Türkiye ve muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış Türkiye. İşte son yirmi bir yıldır AK PARTİ iktidarları Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde bu hedefleri hayata geçirmek için samimiyetle ve üstün bir gayretle çalışmış ve gerçekten Türkiye’yi muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkarma başarısını yollarıyla, barajlarıyla, okullarıyla, üniversiteleriyle, yeni çalışma sahalarıyla, fabrikalarıyla, hızlı trenleriyle, uçaklarıyla, hava yollarıyla yediden yetmişe bütün vatandaşlarımızın bu konudaki gerçekten teveccühüyle ortaya koymuştur ve istiklalitam, tam bağımsız Türkiye hedefini de gerçekleştirmiş bir ülkenin onurlu vatandaşları olmanın, kendi göbeğini kendi kesen, bağımsız, hür ve demokrat bir Türkiye’nin vatandaşları olmanın haklı gururu içerisindeyiz.

Tabii, bu manada bugün 24 Nisan 2024 olarak çeşitli, farklı yaklaşımlar içerisinde birtakım radikal unsurlarla birtakım ülkelerin siyasi amaçlı tarihin en şerefli ve asil milletine, aziz milletimize iftiralarına da şahit olduğumuz bir gün. Bu sözde Ermeni soykırımı iftirası asla ve asla gerçekleşmemiş bir iftiradır, adı

üzerinde sözde bir soykırım iftirasıdır. Biz tarihin açıklığı içerisinde alın açıklığıyla “Gelin, hep beraber bu konuda bir komisyon kuralım, bilimsel komisyonda her türlü iddiayı araştıralım.” açıklığıyla hareket eden bir devletiz. Her ne kadar siyonist ve emperyalistlerin yüz yıl önce bizi soykırıma tabi tutmak ve ülkemizi, milletimizi paramparça etmek noktasındaki hedeflerine maruz kaldı isek de hiçbir topluluğu soykırımla yüzleştirmeyecek bir alicenaplığa bu milletin fertleri her zaman müzahir olmuştur. Soykırımı engellemek noktasında da, Bosna başta olmak üzere, Filistin’deki, Gazze’deki kardeşlerimiz başta olmak üzere soykırımları önlemek noktasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...tam bir irade birliği içerisinde milletiyle devletiyle yekvücut bir şekilde hareket etmiştir. Bu mealde, yanı başımızda gerçekleşen Gazze soykırımını görmeyenler, “Soykırım mı yapılıyor? Burada siviller mi öldürülüyor?” diye birtakım ülkelerin temsilcilerinin açıklamalarını nazarıdikkate aldığımızda, nasıl bir çarpıtma içerisinde oldukları aşikâr bir şekilde bütün insanlığın gözleri önünde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla Türkiye’yi soykırımla, iftiraıyla muhatap kılmaya çalışanların bu çabalarının beyhude olduğu, ancak bütün insanlığın gözü önünde on binlerce çocuğun, kadının, ihtiyarın soykırıma tabi tutulduğunu da görmenin üzüntüsü içerisindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gazze’yle, Filistin’le bir ve beraber olduğumuzun hakikatini ve onların yanında soykırımcı terör devleti İsrail’e ve İsrail’e destek olanlara karşı durduğumuzu Türkiye Büyük Millet Meclisinden haykırmayı bir kez daha görev addediyoruz. Bu manada Orta Doğu halklarının tamamının barış ve esenlik içerisinde yaşaması, refahının artması ve insani anlamda hakikaten temel hak ve özgürlükler noktasında, dini, dili, bütün mezhebî farklılıkları bir zenginlik olarak görülmek suretiyle Türkiye’nin dostça ve kardeşçe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, toparlayalım lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...bütün insanların kendi inancında hür bir şekilde inanç özgürlüğü, yaşam özgürlüğü, mülkiyet özgürlüğü ve güvenliğiyle bütün temel hak ve özgürlüklere doyuya sahip olduğu “Yurtta sulh, cihanda sulh.” anlayışı içerisinde bir hakikate ermesi noktasında da bir bölgesel ve küresel barış adasının Türkiye Cumhuriyeti devleti olduğu gerçeğini bir kez daha vurgulamak isterim. Bu bağlamda da Sayın Cumhurbaşkanımızın birkaç gün önce bütün bölge halklarının da kazanımına sunulmak üzere Orta Doğu’da, Irak başta olmak üzere, Körfez ülkeleriyle Türkiye üzerinden Avrupa’ya ve bütün dünyaya Kalkınma Yolu Projesi’nin müjdesini vermek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum efendim, son olarak...

BAŞKAN – Sayın Bülent Kaya’yı uyardık. 9’uncu dakikaya giriyoruz Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak bütün arkadaşların kullandığı haktan bir dakikayla kapatıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kalkınma Yolu, Türkiye’yi merkeze alan, Körfez ülkelerini, Basra Körfezi’ni, İskenderun Körfezi’ni Hazar Denizi’ne, Karadeniz’e ve Akdeniz’e bağlayacak Türkiye’nin merkezinde olduğu çok önemli stratejik bir yoldur. Irak’la 26 anlaşmadan bir tanesi de bu stratejik anlaşmadır ve Zengezur Koridoru’yla

da Kafkasya'yı, Türk Devletleri Teşkilatını Türkiye'nin merkeziyle bütün dünyaya ve Avrupa'ya bağlayacak olan bu muazzam proaktif dış politikayla inşallah Meclisimizin 104'üncü yılında AK PARTİ iktidarları Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde 85 milyon insanımızın hayırhahlığı için çalışmaktadır. Bu konuda milletimizle beraber yol yürümeye, onların duasını almaya devam edeceğiz diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER : Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- Başkanlıkça, Ankara Milletvekili Deniz Demir’in, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 18/4/2024 tarihinde; İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş’ın, Çevre Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 23/4/2024 tarihinde; Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Anayasa Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 24/4/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/46)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Ankara Milletvekili Deniz Demir’in Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 18 Nisan 2024 tarihinde, İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş’ın Çevre Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 23 Nisan 2024 tarihinde, Ankara Milletvekili Murat Emir’in Anayasa Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı ise 24 Nisan 2024 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunar.

Sayın Yontar, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar’ın, yirmi iki yıllık AKP iktidarının sonucunda yoksulluğun iyice derinleştiğine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, yirmi iki yıllık AKP iktidarının sonucunda yoksulluğun iyice derinleştiğini, vatandaşlarımızın ucuz et, çürük meyve, sebze ve Halk Ekmek kuyruklarında bütçelerine katkı sağlamak için zaman tükettiğini görüyoruz. Vatandaşlarımızın bireysel kredi borçları 1 trilyon 671 milyara, kredi kartı borçları ise 1 trilyon 400 milyara yükseldi. Enflasyon TÜİK’e göre yüzde 68,5; ENAG’a göre yüzde 125. Açlık sınırı 16.793, yoksulluk sınırı 54.700 lira iken AKP Hükûmeti emekli maaşlarını enflasyona karşı korumak yerine Merkez Bankasının zararlarını örtbas etmeye çalışmakta. Harun gibi gelip Karun gibi zengin olanlar, lüks yaşamlarından ödün vermeyen AKP’nin önde gelenleri size sesleniyoruz: Ay sonunu getiremeyen, faturalarını ödeyemeyen emekli, memur, esnaf ve çiftçiden utanmayanlardan halk olarak biz utanıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Derici, buyurun.

38.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici’nin, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’na ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak çocuklar için hedeflerine ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün, tüm dünya çocuklarına armağan edilmiş tek bayram olan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutladık. Meclisin kuruluşunun 104’üncü yıl dönümünde bu bayramı çocuklarımıza armağan eden Ulu Önder’imiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ve milletimizin bağımsızlığı için canını feda etmiş kahraman şehit ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak yüce Meclis çatısı altında çocuklarımızın hak ettikleri eşit, güvenli ve aydınlık bir geleceğe sahip olmaları için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Çocukların çocuk olabilecekleri, istismar edilmeyecekleri, iyi beslenebilecekleri, kaliteli eğitim alabilecekleri; laik,

demokratik bir hukuk devleti olmak hedefiyle nice 23 Nisanlar kutlamayı diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Dindar...

39.- *Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'da hastane randevu sorununun yaşam hakkını tehdit edecek düzeye vardığına ilişkin açıklaması*

MAHMUT DİNDAR (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Van'da hastane randevu sorunu yaşam hakkını tehdit edecek düzeye varmıştır. İnsanlar günlerce ve hatta aylarca birçok bölümden ne on-line ne telefonla ne de bizzat giderek randevu alamamaktadır. Hem Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hastanesi hem de Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Van nüfusu için yeterli altyapıya, kadroya ve teknik teçhizata sahip değildir. Bu hastanelere giden miting yerine gitmiş gibi oluyor. İnsanlar randevu alamadıkları şikâyetlerini her gün bize ulaştırmaktadır. Uzun süre ilaç kullanan hastalar doz kontrolleri zamanında yapılamamaktadır, bazen aylar sonrasına randevu verilmektedir. Özellikle kanser hastası, ağır engelli ve yaşlı olan yurttaşlar sağlık sistemine zamanında ulaşamadığından mağduriyetleri derinleşmektedir. Van'a gecikmeksizin hastane, doktor ve tıbbi teçhizat desteği sağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kış, buyurun.

40.- *Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Mart seçim sonuçlarına ilişkin açıklaması*

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Halkın iktidarına giden yolda en önemli kilometre taşlarından biri olan 31 Mart seçimlerinde partimizi 1'inci parti yapan tüm vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum. Başta Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel olmak üzere, Cumhuriyet Halk Partimizin tüm kademelerinde görev almış yol arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum. Mersin'de tarihî oy farkıyla yeniden seçilen başta Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Vahap Seçer olmak üzere, ilçe belediye başkanlarımızı kutluyor, yeni dönemde de başarılar diliyorum. Seçim sonuçları göstermiştir ki toplumsal huzur ve hoşgörüye, hizmet odaklı yönetim anlayışına çare Cumhuriyet Halk Partisidir. Yerelde gerçekleşen Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı hiç kimsenin şüphesi olmasın ki önümüzdeki ilk genel seçimlerde halkımızla kucaklaşacaktır. Mersin'den Türkiye'ye yayılacak refahı sağlamak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- *Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, kamu kurumlarındaki israfın hangi boyutlara ulaştığının ve tasarruf uygulamalarındaki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

24/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/4/2024 çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından, kamu kurumlarındaki israfın hangi boyutlara ulaştığının ve tasarruf uygulamalarındaki eksikliklerinin belirlenmesi amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 24/4/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kamu harcamalarındaki israf ve yolsuzlukları konuştuğumuz bir grup önerimizde iktidar sıralarından sadece 4-5 arkadaşın değil, çok daha fazla sayıda vekil arkadaşımızın bu önemli konuya iştirak etmesini arzu ederdim. Saadet-Gelecek Grubumuzun kamu kurumlarındaki israf ve tasarruf tedbirlerindeki uygulama eksikliklerinin araştırılması amacıyla verdiği grup önerisi hakkında söz almış bulunuyorum.

Hepimizin malumu olduğu üzere, ülkemiz gerçekten çok ağır ekonomik bir süreçten geçmektedir. Bu zorluklar vatandaşlarımızın market poşetlerinden, araç depolarından açıkça hissettiği bir vakıdır. İktidar partisi, bu durumu Meclisimize getirdiği bütçeyle de açıkça ilan etmiştir. Zira iktidarın bütçe öngörülleri gerçekleşse bile 2024 bütçesi 2 trilyon 654 milyar açık verecek bir bütçedir. Bütçe açığının da sadece borçlanarak ve ülkedeki yüksek faizler ve ülkemizin risk puanı sebebiyle yurt dışı borçlanmaların döviz bazında da yüzde 10’ları aştığı bir süreçte bu 2 trilyon 654 milyarlık iyimser bütçe açığının dahi ülkemize olan maliyetleri ortadadır.

Ekonomik durum öyle bir hâl aldı ki Sayın Cumhurbaşkanımız seçim döneminde “Tüm yatırımları durdursak bile emeklilerimizin maaşlarına sözü edilen zammı yapamayız.” itirafında bulunmuştu. Günün sonunda yerel seçimlerde bu millet bu israfı, bu şatafata ve kendisinin yaşadığı yoksulluğa sandıkta bir cevap verdi. Umarım bu sandıktaki dersi almış olurlar. Neden umarım diyorum çünkü sıkıntıyı çeken kaymak tabaka değil yerli halktır, geçim derdiyle birlikte hayat mücadelesi veren kaymak tabaka değil yerli halkımızdır; emeklisi, memuru, işçisi, işsizi ve genciyle topyekûn 85 milyonluk yerli halkımızdır. Hâlen milletimiz geçim sıkıntısı çekerken her gün yeni bir sonradan görme durumu, bir görgüsüzlükle âdeta milletle alay eden fotoğraflarınız çarşaf çarşaf servis ediliyor. Âdeta yerli halka dönerek “Ey fakirler, nasılsınız? Hayat nasıl gidiyor, mutlu musunuz?” pozları vererek, gerine gerine bu ülkede şatafat ve israftan kaçınmayarak lüks bir hayat sürmeye devam ediyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Şu anda 5 iktidar milletvekili burada Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Aziz milletimiz artan vergi yükü içinde enflasyon canavarıyla mücadele vererek elindeki market poşetlerini dolduramazken sizler ise lüks ve şatafatınızı milletimize aşıkâr ediyorsunuz. İşte, bu durum iktidarın geldiği noktadır. Bu durum, bu aziz milletten, vatandaşlarımızın sorunlarından ne kadar uzak olduğunuzun bir göstergesidir.

Şunu belirtmeden de geçmek istemiyorum: Bu iktidar 2002 yılından beri işbaşında olan bir iktidar yani kendinizden önceki sorunlarla uğraşan bir iktidar değilsiniz, yirmi iki yıllık iktidar sürecinizde bizzat kendi oluşturduğunuz sorunlarla uğraşmaya çalışıyorsunuz ama maalesef sıkıntıları da bu milletin sırtına yüklüyorsunuz. Bu sebeple ekonomik sorunların müsebbibi de sizsiniz, bugünkü sorunların müsebbibi de sizsiniz. Vergi yükünün, yüksek enflasyonun, yüksek faizlerin, rantiyecilerin sebebi de sizlersiniz çünkü yirmi iki yıldır bu millet bu ülkeyi yönetme yetkisini size verdi ama günün sonunda AK PARTİ bir politika ortaya koymuştur; faiz sebep enflasyon sonuç. Ama teori şu şekilde hayat buldu: AK PARTİ sebep, yüksek

enflasyon sonuç, AK PARTİ sebep, yüksek faiz sonuç; AK PARTİ sebep, derin yoksulluk sonuç. Maalesef bu tezi ispat eder hâle geldiniz.

Kendi şatafat ve lüksünüzden taviz vermemeye kararlı görüldüğünüz için de sorunları çözmekten uzak bir iktidarsınız. Bu şatafat, lüks ve israf zihniyetiniz maalesef ki kamu kurumlarına da sirayet etmiş ve artık kaldırılamayacak durumdadır. Kamu tasarruf genelgeleri yayınlıyorsunuz ama ilk başta sizler bunları çiğniyorsunuz. Bakanlarınız, saraydaki danışmanlarınız, altına araba verdiğiniz, ne iş yaptığı belirsiz danışmanlarınız maalesef ve maalesef, kamudaki israfın sebep ve müsebbiplerindendir.

Sayın Maliye Bakanı Mehmet Şimşek bir AVM'nin üst katında mütevazı bir kumpirle fotoğraf verirken maalesef başkalarının, maalesef başka mensuplarınızın milletin vicdanını acıtacak çok farklı fotoğraflar verdiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Bir an evvel toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Helal parayla yapılan her harcama elbette meşru olabilir ama haram olmasa da israftır. Zaten söz konusu olan, israfa yol açan para haram paraysa o israf değil tamamen milletin malına çökmek olur.

Sayın Şimşek, bu arkadaşlarınız kumpir yiyerek doyamaz, boşuna uğraşıyorsunuz; tarifeli uçakla seyahat edemezler, boşuna uğraşıyorsunuz; itibardan tasarruf edemezler, boşuna uğraşıyorsunuz çünkü lüks ve şatafatı hayat tarzı hâline getirenlerden boşuna tasarruf beklemeyelim. Ama 31 Martta bir seçim yaptık, seçilen birçok belediye başkanı ve kayyumdan belediyeyi devralanlar, belediyelerin duvarlarına, ön taraflarına yığınla borçlar astılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Gelin, işe buradan başlayalım, iktidarıyla muhalefetiyle kim yolsuzluk yapıyorsa hep beraber araştıralım, kamu kaynaklarını düzgün kullananları da hep beraber tebrik ve takdir edelim diyor, önergemize vereceğiniz destekten dolayı Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten Saadet-Gelecek Grubunun vermiş olduğu bu önerge önemli bir önerge çünkü şu anda belki de ekonomide yaşadığımız temel sıkıntıların kaynağına inilmesi anlamına gelen bir önerge olarak görüyorum aslında. Başlangıçta da önergeye desteklerimizi ifade etmek isterim.

Şimdi, on ay-on bir ay oldu herhâlde yeni Hükümet kurulalı. Ortada bir program yok, ekonomik program yok. Orta vadeli programa “ekonomik program” diyorlar, asla değil. Orta vadeli programın ilk çıkışından itibaren, 2006 yılından itibaren siyasete girdiğim 2015 yılına kadar bütün teknik koordinasyonunu yapmış kişi olarak söylüyorum, orta vadeli programlar ekonomik program değildir ama ekonomik program ortaya koyamayınca şimdi orta vadeli programa “ekonomik program” diyorlar. Bu, başlı başına zaten bir acizlik, iş bilmezlik ve buradan da hiçbir sonuç alınamayacağının temel göstergesi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, on-on bir ay oldu, ne diyor Hükümet? “Harcamaları kısacağız.” Ya, ne yapacaksınız? Bize bir şey söyleyin, somut bir şey söyleyin. Ben buradan Sayın Mehmet Şimşek’e sesleniyorum: Hangi harcamayı kısacaksınız, ne yapacaksınız, nasıl yapacaksınız? Öyle “Harcamayı kısacağım.” deyince harcama f&ilan kısılmıyor, bir yandan harcamalar devam edip gidiyor. Hangi analizi

yaptınız, hangi analizi? Bürokrasi çalıştı, bunu toplumla paylaştınız yani bu harcamalardaki temel artışın altında ne var, buna ilişkin bir analiz yaptınız mı? Yok, bir analiz filan yapıldığı yok, bize söylenen bir şey de yok. Bürokraside hâlâ arkadaşlarımız var, bir miktar irtibatımız var, oralarda da hiçbir şey yapılmadığını görüyoruz. Bir defa bunları söylemek lazım yani böyle lafla peynir gemisi yürütme imkânı yok.

Mesela, şimdi, ben, çok kısa, birkaç konuda -burada hemen önümüze geldi- sabahleyin böyle, işte, el yazımla bir kısım analiz yaptım. Şimdi, önce şuna bakmamız lazım: Şunu kabul edelim; bu Hükûmet gelmeden önce Türkiye'nin bütçe açıkları millî gelirin yüzde 10'unun üzerindeydi, harcamaların önemli kısmı faize gidiyordu; doğru mu? Doğru ama yıllarca bir emek verildi. Bakın, yirmi yıl emek verildi, son on yılı emek saymayalım veya en az altı yedi yıl emek verildi. Millete bir fatura ödetildi, bedel ödetildi, milletin vergileri artırıldı, bilmem ne oldu. Şimdi, bütçe açıkları azaldı, sıfıra kadar inmişti neredeyse kamu açığı olarak baktığımızda, şimdi tekrar yüzde 6'lara varan millî gelire oranla bir açık var var bunu yönetmek mümkün değil ve bu üstelik cari açıkla birlikte var, bir ikiz açık problemi var Türkiye'nin. İşte, şu anda yaşadığımız sıkıntıların temelinde bu var.

Şimdi, bakın, ne oldu, ne yaptılar? Bir: Disiplini ve şeffaflığı bozan, geriye götürücü, önceki reformları geriye götürücü dünya kadar düzenleme yapıldı. Şimdi, arkadaşlar, bunları tek tek çıkarttım sabahdan beri, bakın, kısa maddeler hâlinde bile 4 sayfa yapılan düzenlemeler yani bu kadar fazla geriye götüren, işi bozan, disiplini bozan düzenlemeler yapıldı. Şimdi, sen bunları yaparsan bunun sonucunda "Niye harcamalar arttı?" veya "Niye bu işte bir sıkıntı var?"ı evet, kendi kendine sorarsın.

İki: Sistem değişikliği.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra Meclisin bütçe hakkında başlayarak Devlet Planlama Teşkilatının kaldırılması, YPK'nin kaldırılması; bunların her birinde ayrı ayrı -daha sonra bunların detaylarını konuşuruz- düzenlemeler yapıldı; bunlar da bozucu düzenlemelerdi.

Üç: Yanlış politikalar yükü de getirildi, milletin sırtına yüklendi. İşte, kur korumalı mevduat, kamu-özel iş birliği projelerinde yapılan yanlışlar bunlardan.

Dördüncüsü, saltanat, şatafat bir hayat tarzı hâline geldi. Vatandaşın, milletten koptular ve bir hayat tarzı hâline getirildi, bunun da getirdiği yükler var. Bunun sonucunda ne oldu? İsraf, yolsuzluk arttı, bütçe birliği bozuldu, hesap verebilirlik azaldı, torba bütçe anlayışı hâkim oldu, bütçede ciddi bir katılma başladı. Şimdi, Mehmet Şimşek açıklasın bakalım bize, nereyi, nasıl keseceksiniz? Yani kamu-özel iş birliği projelerinden kesebiliyor musun, KKM'den kesebiliyor musun, personel giderini kesebiliyor musun, fakirlik artmış, sosyal transferden kesebiliyor musun? Nereden keseceksin? Sadece kırtasiye mırtasiye kesmekle filan da bu işler olmaz. Kesilmesi lazım, evet, orada tasarruf ihtiyacı var. Dolayısıyla, bu katılma arttı, fakirlik arttı ve ekonomik istikrarsızlık da had safhaya geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

Dolayısıyla, önce bunların bir analizini ortaya koyması lazım; maalesef hiç böyle bir analiz de bilemiyoruz, Hükûmette yapılan bir şey de yok ancak laf olsun diye söyleniyor. Belki bir fırsattır bu grup önerisi, eğer arkadaşlarımız da lütfederse bu grup önerisini biz kabul edelim ve bütçe hakkı Meclisinse Meclis bu konuyu otursun, çalışsın çünkü Hükûmet bu konuyu çalışmıyor.

Teşekkür ederim.

Hepinize saygılar sunarım. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) – Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli halkımız, öncelikle, Saadet Partisi Grubunun kamudaki israfın araştırılması için verdiği önergeyle ilgili partimizin düşüncelerini ifade etmeden önce Meclisteki bir tabloyu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şimdi, önerenin amacı kamudaki israfın araştırılması yani 85 milyon yurttaşın vergilerinin nereye gittiğinin araştırılması. Önerge sahibi Saadet Partisi ve Bülent Bey konuştu. Bülent Bey gerekçeyi açıklarken AKP Grubundan sadece 5 milletvekili vardı. Yani buradan öncelikle AKP’ye oy veren yurttaşlara seslenmek istiyorum: Burada sizin verdiğiniz vergilerin nereye gittiğinin araştırılması için bir önerge verilmiş, bu önergeyle ilgili biraz sonra oylama yapılacak ve sizin oy verdiğiniz sadece 5 milletvekili bu salondaydı. Birazdan gelip oy kullandıklarında “evet” de deseler neye “evet” dediklerini bilmeyecekler, “hayır” da deseler neye “hayır” dediklerini bilmeyecekler. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AYHAN SALMAN (Bursa) – Sen çok...

ALİ BOZAN (Devamlı) – Şu anda yerlerinden sataşıyorlar, siz duymuyorsunuz halkımız çünkü haklıyız, söylediklerimiz doğru.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Hiç haklı değilsin.

ALİ BOZAN (Devamlı) – Bundan rahatsızlık duydukları için sataşıyorlar.

Şimdi, bugün, burada, bu önerinin oy birliğiyle kabul edilmesini ben umuyor ve bekliyorum. Neden mi? Geçtiğimiz günlerde Maliye Bakanı Şimşek “Kamuda tasarruf dönemi başlıyor.” diye bir açıklama yaptı. Eğer kamuda tasarruftan bahsediyorsak o zaman israf da var. Maliye Bakanı Şimşek bu açıklamasıyla resmî olarak bu ülkede israfın olduğunu kabul etmiştir. İsrafın diğer adı halkın tabiriyle “yolsuzluk”. Bu yolsuzlukların onlarca, yüzlerce, binlerce örneği var. Sadece size Mersin’den bir örnek vereceğim: 2023 yılı Akdeniz Belediyesi Denetim Komisyonu Raporu. 31 Mart’a kadar AKP tarafından yönetiliyordu. 2023 yılında Akdeniz Belediyesi kasasına 660 milyon para girmiş ve bu 660 milyonun 228 milyonu araç kiralamaya verilmiş, tekrar etmek istiyorum, 660 milyonun 228 milyonuna araç kiralanmış. İşte bu öneri bunların araştırılması için verilmiş. İşte bu nedenle iktidarıyla muhalefetiyle bu önergeye “evet” dememiz gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, halkın vicdanı 31 Martta bu israfa sandıkta gereken cevabı verdi ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

ALİ BOZAN (Devamlı) – ...halkın parasının bol kepeçeden heba edilmesine bu Meclisin de bir cevap vermesi gerektiğini düşünüyorum. İşte, bu Meclis, bugün bu öneriye oy birliğiyle “evet” derse buna bu Meclis de gereken cevabı vermiş olacak.

Buradan tekrar halka da sesleniyorum: Sizlerin vergilerinizle toplanan paraların nasıl çarçur edildiğinin araştırılmasının oylaması yapılacak birazdan. Buna “evet” diyenler de “hayır” diyenler de birazdan kararını verecek ama asıl karar vicdanlarındır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Umut Akdoğan.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz sonra burada bir oylama yapacağız, Saadet Partisinin önerisi olduğu için AK PARTİ sıralarından “hayır” oyu verecekler. Bu böyle olmasın, ben de utanayım, ben de yanlış söylemiş olayım, yalan söylemiş olayım; yeter ki kamudaki israfı araştıralım.

Değerli milletvekilleri, son girdiğimiz yerel seçimde yurttaşlarımız, seçmenlerimiz Cumhuriyet Halk Partisini 1’inci parti yaptı. Biz 1’inci parti olduk ve birçok belediyenin yönetimini devraldık. Birçok belediyenin yönetimini devralınca kamuda israfın ne boyutta olduğunu yerel yönetimlerde gördük. Örneğin, Üsküdar Belediyesi...

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – İstanbul’da mı?

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) – Evet, İstanbul’dan bahsediyorum, Üsküdar Belediyesi. Üsküdar Belediyeniz 11 Martta sütlü tatlı ihalesi yapmış efendim, 2 milyon TL’ye sütlü tatlı almışsınız; daha sonra 19 Martta bir ihale yapılmış, 19 Marttaki ihalede de 2 milyon liraya su böreği almışsınız; 31 Martta yerel seçimler bitmiş, 1’i geçmiş, 2’sinde -salı günü- 5 milyon TL’lik porselen kupa ihalesi yapmışsınız. Yetmezmiş gibi, Tuzla Belediyeniz yine 2 Nisanda, seçimden iki gün sonra 62 milyon liralık bir ihale yapmış. İzmit Belediyenizin TUGVA’ya ve Ensar Vakfına akıttığı paraları Belediye Meclisindeki çoğunluğu almamızdan sonra çok şükür kestik. Denizli Belediye Başkanımız Bülent Nuri Çavuşoğlu 45 tane arabayı Denizli’nin meydanına dizdi, dedi ki: “Bu 45 tane arabaya boşu boşuna kira ödeniyor.”

Ya, ne oldu da bize bol geldi, size dar geldi, ben anlamıyorum. Onu anlamışız, tam onu anlamıştık, Yunussemre Belediyemiz, büyükşehir belediyesi olmamasına rağmen, bu sefer 45 değil, 48 arabayı Yunussemre’nin meydanına dizdi “Vallahi bunlar bize fazla.” dedi.

İmamoğlu geldiğinde de Gençlik Kolları Başkanınızın altından Volkswagen Passat bir arabayı almıştı çünkü Gençlik Kolları Başkanınız ar etmemiş, Belediyenin arabasına binmişti. (CHP sıralarından alkışlar) Yeni Şafak’ın, Türkiye’nin ve Sabah gazetesinin yılda 426 milyon lira aldığı Kastamonu Belediyesinde bu iş kesildi. Cizre Belediyesinin devrini de bir saat geciktirdiniz, bir saat içinde Cizre Belediyesinin kasasından 30 milyon parayı çıkarttınız. Biz Manisa Belediyesinde engel olmasaydık eğer, 500 milyon parayı Manisa Belediyesinin bütçesinden, 150 milyon parayı da Manisa Belediyesine bağlı su kuruluşu MASKİ’nin bütçesinden ödemeye kalkacaktınız. Bakın, bunlar sizin vatandaşla aranızdaki bağı koparan şeylerdi. 7 tane tasarruf genelgesi yayımladınız, hiçbir şey yapamadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UMUT AKDOĞAN (Devamlı) – Bu yılın ilk üç ayında saraya 2 milyon, 2 milyar... Dilimiz de dönmüyor, 2 milyar 220 milyon lira para harcadınız. Bunlar o kadar büyük paralar ki ve hiç dersler çıkarmadınız, dersler almadınız.

Bakın, size bunu göstereyim. Bu ne, biliyor musunuz? Bu, Hollanda’nın Başbakanı, NATO Genel Sekreterliğine aday; 32 ülkeden oy istiyor, 28’inin oyunu almış, 4 ülkeden daha oy isteyecek, 1 tanesi de Türkiye. Türkiye’ye gelirken ne Başbakanlık uçağını kullanıyor ne de tarifeli uçakla gelirken devletine bilet aldırıyor, diyor ki: “Bu benim adaylığım; bu, şahsi bir şeydir, parasını ben ödeyeceğim.” Bunlar size çok uzak, artık vatandaş size çok uzak, artık size iktidar çok uzak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan’ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın konuşmacının Manisa Büyükşehir Belediyesiyle ilgili söyledikleri gerçeği ifade etmiyor, tamamen bir çarpıtmaya inanarak bu ifadeleri kullandığını düşünüyorum.

Devletin devamlılığı, kamu kurumlarının da devamlılığı esastır ve belediyeler de seçimle devralınan ve yerine getirilen görevlerdir. Dolayısıyla bir dönemde yapılan harcamaların daha sonra kazanan belediye başkanı tarafından da zaten yerine getirilmesi gerekir. Manisa’da şu oldu maalesef, bunu söylemek istemezdim: Daha seçim gecesi, seçim sonuçlanmadan, YSK tarafından kesinleşmeden, yeni seçilen Başkan mazbatasını alıp göreve başlamadan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...Manisa Büyükşehir Belediyesinin harcama yetkilisi, muhasebe yetkilisi personeli aranıp hakaret edildi, tehdit edildi, küfredildi ve harcamalara imza atılmaması konusunda tahkir edildi ve memurlar baskı altına alındılar. Yapılması gereken harcamalar yapılır, eğer burada bir yanlışlık görürseniz de hukuk yolu açıktır. Daha mazbatasını almadan, kesinleşmeden, görevine de başlamadan birtakım yalanlarla, iftiralarla çarpıtmalarla göreve başlamak daha ilk düğmeyi yanlış iliklemek anlamına gelir. Söylenilen söz Manisa Büyükşehir Belediyesi için katıyetle doğru değildir, yanlışır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Siz bir iddia söylediniz.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bir iddia söyledim, cevabını verdim. Sataşan kendisi, cevap veren ben.

BAŞKAN – O, onun doğru olmadığını söyledi, ne yapısın?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Ama “Çarpıtma var.” dediler. Çarpıtma yok, doğruyu söyledik. İzin verirsiniz izah etmek istiyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Neyi izah edeceksin? Ettin izahını!

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden söz vereyim.

42.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan’ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; küfür yok, şiddet de yok, tehdit de yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Var! Küfür de var, tehdit de var, hakaret de var!

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Ama Belediye Başkanımız gitti, Manisa Belediyesinin önünden şu çağırıyor: “Siz bu ödemeyi yapamazsınız kardeşim.” dedi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yapar, niye yapamam?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Seçimi kaybetmiş, 31’inde seçimi kaybetmiş, 1’inde apar topar, 650 milyon lira ödeme yaptı. Kaçmış mı? Çarşamba günü biz geliyoruz göreve, ödenmesi gereken bir şeyse öderiz, ödenmemesi gereken bir şey ise ödemeyiz. 600 bin lira değil, 6 milyon değil, 650 milyon lira yani 1 katrilyona yakın para. Seçimi kazanan belli, kaybeden belli. Neyi beklemiyorlar? Bekleyecekler, gelen ödeyecek. Küfür de olmadı, şiddet de olmadı ama Belediye Başkanımız gitti, Belediyenin önünde bu uyarıyı Manisa halkı adına yaptı. Yangından mal kaçırır gibi halkın parasını sağa sola savurmak yok! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

43.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bu ifadeler kesinlikle doğru değil. Hakaret, tehdit, küfür, hepsi gırla gitti. Bir, harcamayı yapan mevcut, o zamanki belediye yönetimi. Tahakkuk etmiş yani harcama gerçekleşmiş; ödeme aşamasına gelen hususlar. Yani bunun aklın, mantığın...

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – 650 milyon!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yeni başkan görevine başlayana kadar eski başkanın görevleri ve sorumluluğu, yetkisi devam eder; biraz hukuk bilmek lazım.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Biraz vicdan bilmek lazım!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani seçim sonuçları gayriresmî bir şekilde... “Ben kazandım.” Efendim, harcama yapan... Yeni bir harcama yapılmıyor, aylar evvel, yıllar evvel taahhüt edilen, gerçekleşen harcamaların imzası atılacak, buna mâni olunuyor.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Vicdan yok mu ya, etik yok mu! Etik lazım, vicdan lazım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ondan sonra, efendim “Belediyenin kasası boşaltıldı.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Ya, o müteahhit bir gün sonra alsa olmuyor mu? Ölüyor mu müteahhit acından? Bir gün sonra alsın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aynı 27 Mayıs darbesinde Maliye Bakanlığına giden bir darbecinin oradaki nöbetçi personele “Kasayı göster.” demesi gibi... Kasası filan olmaz belediyelerin, bütün bankalarda olur hesabı.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Böyle bir olayı örtmek için “darbe” lafını kullanmak gerçekten büyük bir olay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Göreve başladıktan sonra üzerinize düşen vazifeyi yaparsınız, yapılan harcamaları incellersiniz. Sayıştayı var, mahkemeleri var, İçişleri Bakanlığı var...

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Onlara da sıra gelecek efendim, onlara da sıra gelecek.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...Çevre, Şehircilik Bakanlığı var ve bir o kadar da kamu vicdanı var; ona göre hareket edersiniz, usulünce hareket edersiniz.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Kamu vicdanı onu kabul etmedi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, kamu kurumlarındaki israfın hangi boyutlara ulaştığının ve tasarruf uygulamalarındaki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci.

Buyurun Sayın Tüfenkci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, son yıllarda dünyada yaşanan ekonomik sıkıntılardan, pandemi süreci sonunda bozulan fiyat istikrarsızlıklarından, tedarik zincirindeki bozulmalardan, akabinde dünyada meydana gelen enflasyonist ortamdan etkilenmiştir. Yine, bölgemizde yaşanan istikrarsızlıkla birlikte Türkiye’de yaşanan, “asrın felaketi” olarak nitelendirdiğimiz, ilimiz Malatya’nın da içerisinde bulunduğu 11 ilde meydana gelen depremle beraber elbette ekonomimiz de etkilenmiştir, cari açık ve enflasyon üzerinde etki yapmıştır.

2023 yılında vatandaşlarımızın yaralarını sarmak, şehirlerimizi yeniden inşa ve ihya etmek için devlet olarak 960 milyar liralık kaynağı tahsis ettik. 2024 yılında bu çalışmalarımızın kesintisiz sürdürülebilmesi için merkezî yönetim bütçemize entegre ettiğimiz 1 trilyon 28 milyar liradır. Bu iki değer de Türkiye

ekonomisinin yüzde 4'lük bir açık kısmına denk gelir. Depremlerin yaralarını sarmak ve şehirlerimizi Türkiye Yüzyılı'nda afete dirençli hâle getirmek için kamu harcamalarımızı da bu yönde şekillendireceğiz.

Tabii, ülkemizin büyüme, istihdam, yatırım, ihracat vizyonunu aksatmadan bunu gerçekleştirmek için harcama kalemlerimize azami tasarruf anlayışıyla yaklaşıyoruz. Titiz bir çalışmanın ürünü olan Eylül ayında yürürlüğe giren orta vadeli programımızda büyüme, istihdam, ihracat kadar kaynaklarımızın etkin kullanımı da önem arz etmektedir ve önceliğini koruyor. Kamuda tasarruf da Hükûmetimizin öncelik verdiği, bu konuda adım attığı ve yeni önlemler almaya devam edeceği aktif bir alandır ancak bu tasarrufu sadece kamu harcamalarında devletin kâğıt, kırtasiye, aydınlatma, su, elektrik veya kamu personelinin olağan ve zorunlu harcamaları olarak anlamamak lazım. Kamudaki tasarruf, personelin verimliliğinin artırılmasından tutun, yöneticilerin bilinçlendirilmesi ve denetlenmesine kadar birtakım karmaşık ve bütüncül tedbirlerin alınmasıyla mümkündür ve Hükûmetimiz de bu adımları atmıştır. Bazı kesimler, her zaman olduğu gibi etkili politikalarımızı yine başka yerlere çekme peşindedir. Kamuda tasarruftan bahsederken özellikle birilerinin yeni kazandığı belediyelerde yandaşlarını bir yere getirmek için, ehliyetsiz, liyakatsiz insanları oralara getirmek için verimliliği de etkileyecek şekilde personel istihdamına gitmelerini de buradan dikkatlerinize sunmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Devamla) – Konuyla ilgili, Sayın Cumhurbaşkanımız geçtiğimiz günlerdeki çok net ifadesiyle duruşumuzu beyan etmiştir. Tasarruftan maksadımız, kamuda gereksiz harcamaların ortadan kaldırılması, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasıdır. Deprem ve afet riski hariç kamu açığımızı düşürerek bütçe disiplini çerçevesinde maliye politikalarını sürdürülebilir kılmak ana hedeflerimizden biridir. Kamu yatırımlarımızı ve harcamalarımızı ekonomik ve sosyal fayda getirecek vizyonda şekillendireceğiz. Bizim her zaman olduğu gibi önceliğimiz milletimiz. Milletimizin refahını artırmak için hedefimiz, tasarruflu kamu harcamalarında bulunmak ve enflasyonu düşürmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TÜFENKÇİ (Devamla) – Bu millet diyor ki: “Yaparsa ancak AK PARTİ yapar.” Yine de AK PARTİ yapacaktır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, depremin üzerinden dört yüz kırk dört gün geçmesine rağmen iktidarın verdiği sözleri tutmadığına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremin üzerinden koskoca dört yüz kırk dört gün geçti. İktidar verdiği sözleri tutmuyor. Bir yılda evler teslim edilecekti, söz verilenin ancak yüzde 4'ü teslim edildi. Yıkılan iş yerleri için hasar tespiti yapıldı, iş yerleri verilmedi; sadece sınırlı sayıda insana 21 metrekairelik konteyner iş yeri verildi. Enkaz altında kalan araçlar için hasar tespiti yapıldı, kasko yoksa ödeme yapılmadı. Hasarlı evlerdeki eşyalar için hasar tespiti yapıldı, şu ana kadar tek kuruş bile ödeme yapılmadı. “Rezerv alanlarda az ve orta hasarlı binalara dokunmayacağız.” dediler, bu binalardan yıkılanlar var. Depremzede insanımız belirsizliğe mahkûm ediliyor, perişan ediliyor.

Sevgili Peygamber'imiz “Sözünde durmayanın dini olmaz.” diyor. Sözünüzde durun, vaatlerinizi gerçekleştirin, Hatay halkını perişan etmeyi bırakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

45.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, kayıtlara geçsin diye... Biraz önce araştırma önergesinde dile getirilen belediye yolsuzlukları bizim belediyelerimizde de çokça söz konusu. Burada Cizre'den de bahsedildi. Cizre gibi birçok belediyemiz var ama şunun kayıtlara geçmesini istiyoruz: Bu yolsuzluklar ve hileli işlemler sıralandığında, gördüğünüz gibi, Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarından hiçbir itiraz gelmedi; zımnen kabul edilmiştir. Bunu da halkımızın bilgisine sunmak istedim.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Asla kabullenilmedi! O, senin hüs-nükuruntun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ben söyledikten sonra çok geç, çok geç Akbaşıoğlu!

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

46.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, mefhumumuhaliifinden hareketle eğer böyle çıkarsamalar yapılacaksa yani... Hani deveye sormuşlar “Niçin boynun eğri?” “Nerem doğru ki?” demiş.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hiç hoş değil bu benzetme! Hiç hoş değil bu benzetme!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Her tarafınız yamuk, o sebeple her tarafta eğrilik var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla hangi birisini düzeltelim, hangi birisini düzeltelim?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Düzelt o zaman hadi!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla mefhumumuhaliifinden mana çıkarılmaz.

Bakın, biraz evvel konuşuldu, Üsküdar'la ilgili konuşuldu. Bakın, Üsküdar Belediyesi Başkanı devir tesliminde belgeyi teslim etti ve kasada 130 milyon lira nakit, 2 milyar Türk lirası değerinde taşınmaz arsa, konut ve iş yerini gelen Belediye Başkanına devretti. Dolayısıyla biz hizmet yaptık belediyeceilikte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, toparlayalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, bu konuda başka belediyelere bakıldığında, AK PARTİ dışındaki belediyelere bakıldığında, aslında israfın ve başka amaçla bunların nasıl kullanıldığının resmini, fotoğrafını görürsünüz. Bu konuda biz söz söylemiyorsak gündeme devam edelim diye ve diğer arkadaşlarımız bu konuyla ilgili cevapları verdiği için ayrıca bir söz söyleme ihtiyacı hissetmediğimizdendir; bunun da kayda geçmesini isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Temelli, buyurun.

47.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, yine talihsiz bir açıklama deve örneği. Deve, her şeyden önce mübarek bir hayvandır, o hörgüç de o doğa koşullarıyla oluşmuştur. Dolayısıyla bu talihsiz benzetmeniz aslında ne kadar acze düştüğünüzün de bir göstergesi.

Bakın, örnek verilecekse mesela Van Belediyesi'nden örnek verebilirsiniz. Beş yıl önce halıyı götürmüştünüz, şimdi 8 milyar lira borçla belediyeyi devrettiniz. Dolayısıyla incelenecek çok şey var. Bence böyle örnekler yerine bir an önce müfettiş atmakta yarar var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Böyle devam edelim mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

48.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bakın, işte, manayı anlamak lazım. Mefhumumuhaliften yola çıkarak bir atasözünü de maddi olarak deve üzerinden yorumlamak, anlayışın nasıl olduğunun ve yaklaşımın nasıl olduğunun, art niyetli bir yaklaşım olduğunun en büyük delilidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 milletvekili tarafından, staj ve çıraklıkta geçen sürelerin emeklilik hesabına katılmamasından kaynaklanan mağduriyetlerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 15/8/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/4/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 milletvekili tarafından, staj ve çıraklıkta geçen sürelerin emeklilik hesabına katılmamasından kaynaklanan mağduriyetlerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 15/8/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/4/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; EYT kapsamı dışında bırakılan ve ülkemizde “staj ve çıraklık mağduru” olarak bilinen vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuş

olduğumuz Meclis araştırması önergemiz üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında çıraklık, meslek lisesi, meslek yüksekokulu ve üniversite gibi her eğitim düzeyinde zorunlu mesleki eğitim yaptırılmaktadır. Bu fiilî çalışma kapsamında geçirdikleri süreler “staj ve çıraklıkla geçen süreler” olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte, çalışma sırasında ülkemizde “kısa kol sigorta” olarak bilinen sigorta yapılmaktadır. 8 Eylül 1999 tarihi öncesinde kendi rızası dışında zorunlu mesleki eğitime gönderilen vatandaşlar, EYT kapsamı dışında bırakılmış ve mağdur edilmiştir. Ülkenin üreten emekçi sınıfının mesleki eğitim kapsamında geçirdikleri fiilî süreler için EYT dönemi haklarının tanınmaması, anayasal eşitlik ve adalet kapsamında mağduriyetin oluşmasına neden olmaktadır. Zorunlu mesleki eğitim çalışması sırasında yapılan kısa kol, uygulama şekliyle de mağduriyete yol açmış olup bir kısım stajyer ve çıraklar kısa kol sigortayla çalıştırılırken bir kısım ise kısa kol sigorta yaptırılmadan, tamamen sigortasız olarak işletmelere ve çalışma sahalarına gönderilmiştir. Bir kısım çıraklara da teknik meslek liseleri, yaz stajları, sağlık meslek liseleri, sağlık meslek yüksekokulları ve bir kısım teknik üniversite bölümlerinde zorunlu mesleki eğitimde kısa kol sigorta yaptırılmadığı görülmektedir yani öğrenciler sigortasız olarak zorunlu mesleki eğitime tabi tutulmuştur. SGK kaydı olmayan ve bu şekilde yaptırılan tüm zorunlu stajlar ve çıraklık yapanların evrak kayıtları okullarında mevcuttur. Kaldı ki zorunlu mesleki eğitim, ilgili diplomanın alınmasında zaten bir mecburiyettir. Bugün birçok Avrupa ülkesinde yapılan zorunlu mesleki eğitimlerde direkt uzun kol sigorta yapılmaktayken ülkemizde Mesleki Eğitim Kanunu nedeniyle kısa kol sigorta yapılmakta ve emekliliğe sayılmamaktadır. Staj yapan kadınlarda doğum borçlanması varken bu borçlanma hakkının doğru bir tanımla tüm stajyer ve çıraklara verilmesi gerekmektedir. Bugün mevcut olan yasalar kapsamında meslek liseli bir kadın staj borçlanması yapabilirken aynı okulun teknik lise bölümünden mezun olmuş, yaz stajı yapan ya da sigorta kısa kolu bildirilmemiş bir çırak, meslek liseli ya da yüksekokul kapsamında zorunlu mesleki eğitim yapan kadın borçlanma yapamamaktadır. Her iki durumda da zorunlu mesleki eğitim vardır fakat aynı okul bünyesinde bile olsa sigorta bildirimini yapıp yapılmamasına göre de vatandaşlarımızda mağduriyet ortaya çıkmaktadır. Bu örnekler ışığında, çırak staj sigortası mağduriyeti kapsamında mevcut yasalarımızın gözden geçirilmesi ve tekrar değerlendirilmesi zorunlu hâle gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim öncesi meydanlarda “Çırağa müjde!” sloganı atarak pankart açan staj ve çıraklık mağdurları Sayın Cumhurbaşkanı tarafından bizzat azarlanmış ve “Çırağa müjde olmaz, kalfaya ve ustaya müjde olur. Bu tür adımlar yanlış adımlar.” denilmiştir. Ne yazık ki Hükûmet, böylece kapıyı staj ve çıraklık mağdurlarının yüzüne sert bir şekilde kapatmıştır. Buradan Hükûmete seslenmek istiyorum: Azarlamak yerine gelin, bu önerimize destek verin, staj ve çıraklık mağdurlarının sorunlarını çözüme kavuşturalım ve buradan onlara iyi bir müjde verelim diyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Doğan Demir.

Buyurun Sayın Demir. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde EYT koskoca bir sorundu, bu sorun kısmi olarak çözülmeye çalışıldı fakat yerini haksız, hukuksuz ve adaletsiz yeni sorunlara bıraktı. Staj ve çıraklık sürelerinin emeklilik hakkı için sigorta başlangıcı olarak kabul edilmemesiyle birlikte on binlerce vatandaşımız mağdur edildi. Bir gün önce sigorta başlangıcı olan emekli olurken bir gün sonra sigorta başlangıcı olan kişi tam on yedi yıl daha çalışmaya mahkûm edildi. Sorarım size, adalet bunun neresinde? Staj süresi içerisinde yaşamını yitiren çocuklarımız var, üstelik staj zorunlu ve ölüm riski var ama sigorta başlangıcı sayılmıyor. Staj sürelerinin

sigorta başlangıcı olarak sayılmaması akla da mantığa da uygun değil. Staj ve çıraklık sürelerinin tam olarak emeklilik hakkı hesaplamalarına dâhil edilmemesi bu kişilerin emeklilik yaşını beklerken ekonomik zorluklar yaşamasına ve yıllarca çalışmaya devam etmesine neden oluyor.

Ayrıca bazıları bu süreleri sigorta primi ödemediği için emeklilik hakkı kazanma sürelerinde de eksiklik yaşıyor. Bu da emeklilik için gereken prim günü sayısını tamamlamakta zorluk çekenler için başka bir sorun oluşturuyor. Staj ve çıraklık süreleri boyunca prim ödenmediği için emeklilik hakkı kazanma sürelerinde eksiklik yaşayanlar emeklilik yaşına geldiklerinde yeterli prim gününe sahip olmadıkları için emekli olamıyor veya emekli olabilmek için ek prim ödemek zorunda kalıyor.

Bu konuda iktidarın bir an evvel ortaya bir çözüm koyması gerekmektedir. Staj ve çıraklık mağdurlarının sorunlarının görmezden gelinmesi, on binlerce vatandaşın mağdur edilerek seslerinin duyulmaması bir çözüm değildir. Staj ve çıraklık sürelerinin emeklilik hakkı hesaplamalarında tam olarak dikkate alınması ve bu sürelerin prim günü olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu kişilere emeklilik öncesi destek sağlayacak politikaların geliştirilmesi gerekiyor, vatandaşlarımızın ağır ekonomik şartlar altında güvencelerinin artırılması gerekiyor. Ülkede staj ve çıraklık mağdurları var; kademeli emeklilik bekleyen, bir günle on yedi yıl daha çalışmaya mahkûm edilen vatandaşlarımız var. Ülkemizde her 3 çocuktan 1'i yoksulluk içinde büyüyor, insanlar çocuklarına bayramda bayramlık alamıyor; zenginin çocuğuna bayram, fakirin çocuğuna yine hüsrân düşüyor. Son on bir yılda tam 689 çocuk işçi hayatını kaybetmiş ama hâlâ çıkıp “Yeni Anayasa lazım.” diyorsunuz. Ülkemizin önceliği yeni bir Anayasa değil, vatandaşlarımızın önceliği insanca yaşam hakkı. Vatandaş geçinmiyor, asgari ücret 17.002 lira, emeklileri 10.000 liraya mahkûm ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DOĞAN DEMİR (Devamla) - Emekliye zam yapacaktınız da Anayasa mı engel oldu? Anayasa yüzünden mi faiz artırıyorsunuz? Enflasyonun sebebi Anayasa mı? Doğrudan yaşanan sorunları görmezden gelerek suni gündemlerle insanların çaresizliğine kulak tıkıyorsunuz, vatandaş görmezden geliyorsunuz; vatandaş da görmezden gelir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Değerli milletvekilleri, cezaevinde haksız, hukuksuz bir şekilde rehin tutulan tüm arkadaşlarımızı ve tüm Türkiye halklarını saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Elbette ki bundan öncekiler gibi iktidarın attığı her adım, Meclisten geçirdiği her yasa ne yazık ki toplumsal huzuru, adaletsizliği, sömürüyü daha da katmerli bir hâle getirmekte ve getiriyor. EYT düzenlemesiyle ilgili geçen dönem partimiz ve vekil arkadaşlarımız eleştirilerini ve önerilerini her platformda dile getirdiler ama iktidar, yine kendi bildiğini okudu ve politikasında hâlâ maalesef ısrar ediyor. EYT düzenlemesindeki yanlışlıklar emekçilere yönelik haksızlıkları daha da kalıcı hâle getirdi. Bu önergede dile getirilen ve bizim de daha önce Meclise sunduğumuz EYT kapsamı dışında bırakılan staj ve çıraklık mağdurlarına yönelik gerekli Meclis araştırması ve yasal düzenlemelerin yapılması talebi maalesef ki AKP ve MHP oylarıyla reddedildi.

Değerli milletvekilleri, staj ve çıraklık dönemlerinde ödenen sigorta primleri, sadece sağlık ve iş kazası primi olarak ödenmekte emeklilik primine dâhil edilmemektedir. Bu durum, emekçiler açısından büyük bir mağduriyet yaratmakta, yüz binlerce insanın emekli haklarından mahrum bırakılmasına sebep

olmaktadır. Çocukların işçileştirilmesine engel olması gereken devlet, bu politikayı sona erdirmesi gerekirken bunu teşvik edip yürütücü hâle getirmekte ve işçilerin emeklerini hiçe sayıp çalışmalarını emeklilik primine dâhil etmemektedir. Mevcut eğitim sisteminde ve çalışma koşullarında stajyerlik, çıraklık sermaye düzeninin palazlanmasında, sömürü çarkının genişlemesinde büyük rol oynamaktadır. Sektörlere nitelikli ara eleman ihtiyacını ucuz bir şekilde karşılamak üzerine kurulu bu sistem başlı başına çocuk ve emek karşıtı bir politika iken bu haksızlığa sessiz kalmamız mümkün değildir. Emeklilik hakları elinden alınan veya ertelenen stajyerler ve çıraklar kölelik koşullarında uzun çalışma süreleriyle stresli iş ortamında yoğun bir tempoda çalışmakta, iş kazalarına ve iş cinayetlerine açık bir ortamla karşı karşıya kalmaktadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ZEKİİRMEZ (Devamla) - Staj ve çıraklık mağdurlarının temel talebi belli, ortada; emeklilik hesaplamasında sigortalarının başlangıcı olarak staj ve çıraklık esas alınmalıdır ve bunun için, EYT'lilerde olduğu gibi bir yasal düzenleme vakit kaybetmeksizin Meclisin gündemine gelmelidir.

Bu vesileyle İYİ Parti Grubu önerisine destek vermekte ve Meclisin üzerine düşen sorumluluğu hızla yerine getirmesini beklemekteyiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Talat Dinçer.

Buyurun Sayın Dinçer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi hakkında Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve bizi izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, stajyer ve çırak, ikisi de bir dönem başlayıp günümüze kadar gelen bir mesleğin icracıları. Staj, biliyorsunuz, genelde teknik lise, meslek lisesi, sağlık meslek lisesi vesaire buradaki öğrencilerimizin diploma almalarını bile gerektiren zorunlu bir olaydır. Çıraklığa gelince, özellikle, sekiz yıllık temel eğitimin öncesinde başlayıp beş yıllık eğitimi bitiren çocukların; okuma imkânı bulamayan, gariban, fakir fukara çocuklarının kısa yoldan mesleğe atılıp geçimini sağlamak adına işe başladıkları ve günümüze kadar geldikleri bir olgudur çıraklık. Şimdi “çıraklık” deyince sanki yeni işe başlayacak bir çırağın bir sonraki dönem haklarıyla alakalı görüşüymüşüz gibi algılanıyor; değil arkadaşlar, şu anki konuştuğumuz çıraklık mevzusu yıllar önce başlayıp, bundan kırk yıl önce başlayıp insanların, fakir fukara çocuklarının yağmur demeden, çamur demeden; akranları tatillerde, falan yerlerde gezerken yağın, pasın içerisinde üstüleriyle arabanın altında çalıştığı bir dönemdir o çıraklık dönemi. Şimdi, o insanlar çalışa çalışa kırk yıl prim ödeyip günümüze geldiler, emekli olacaklar “O staj dönemi kapsam dışında.” diyor ama bu insanlar fiilî olarak çalıştı ve şu an geldi, kimi iş yeri sahibi, kimi hâlâ işine devam ediyor, kimi şirketleştirdi, şirket kurdu, büyüdü ama sorun aynı. Şimdi, o dönemdeki, staj dönemindeki durum, kısa vadeli sigorta kolunda gösterilmesinden, sadece iş kazasıyla alakalı sigortalanmasından kaynaklanıyor. Hâlbuki şu an olması gereken, o dönemin sigorta başlangıcı gösterilip sigorta dönemindeki sürelerin de borçlandırılarak bu işin çözülmesi ama şu an ısrarla mağdurları dile getirmemize rağmen maalesef herhangi bir adım atılmıyor. Ne deniliyor? “Çırakların müjdesi olmaz.” diyor. Ya, sizin o “çırak” dedikleriniz, bugünkü iş adamları, bugünkü esnaflarımız, bugün sanayide çalışan insanlarımız; sadece haklarını almak istiyor, ödedikleri primin karşılığını almak istiyor. Burada olağanüstü bir talepleri veya olağanüstü bir şeyleri yok bu insanların. Sadece bir kanun çıkarılarak o dönemin başlangıç sayılıp -emeklilik keseneği yatırılmadığı için o dönemle alakalı- bunun ücretini ödeyip, bunun bedelini ödeyip emekli olmanın mücadelesini veriyor bu insanlarımız; tam yerinde ve sağlıklı bir talep bana göre.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Devamla) – Toparlayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

TALAT DİNÇER (Devamla) – Değerli arkadaşlar, esnaflar bu konuda çok sıkıntılı. Zaman zaman bu ülkede, biliyorsunuz, krizler oldu; ta 5 Nisandan tutun günümüze kadar onlarca kriz atlatıldı. O kriz dönemlerinde bile bu “çırak” diye işe başlattığımız insanlar, öyle bir dönem oldu ki borçlarını ödeyemediler, sigortaya yükümlülüklerini yerine getiremediler; bunun yerine evdeki çocuklarının tenceresini kaynatmak adına kendi öz prim gün sayısını ödeyemediği için hizmetini sildirdi bu arkadaşlarımız. Şimdi, bir EYT kanunu çıktı, total bir kanun, bir günle on yedi yıl insanları mahkûm eden bir kanun. Aynı zamanda da BAĞ-KUR ödeyen o insanların geçmişle alakalı büyük bir sıkıntı yaşandı, bir ihya hakkı tanınmadı o insanlara. İhya hakkı tanınmadığı için o insanlar geriye dönük borçlanamadı, o sildirdikleri hizmetin primini ödeyemeyip emekli olamadılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Devamla) – Arkadaşlar, bunu yine yeniden gündeme getireceğiz, bunu üç dakikada burada anlatmak çok zor.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Orhan Yegin.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, AK PARTİ, milletin partisi olarak sessiz milyonların sesi, kimsesizlerin kimsesi olma iddiasıyla kurulmuş, yirmi yıldır da bu ortaya koyduğu iddianın gereklerini yerine getirmek üzere birçok engellemeye, birçok probleme, birçok sıkıntıya, ülkenin içerisindeki veya küresel birçok sıkıştırmaya, zorlamaya rağmen bu iddiasından vazgeçmemiş; “İktidarda kalayım da ne olursa olsun.” kolaycılığına, popülizmine düşmemiş; yola başladığında hangi ilke ve ahlak üzere bir siyaset üretmiş, gütmüş ve bugüne kadar gelmiş ise aynı şekilde onu bozmadan yoluna devam etmiş ve bugünlere gelmiş bir harekettir; milletin sorunu, ihtiyacı, talebi, şikâyeti, derdi neyse onunla dertlenmiş, milletin sırtındaki yükü alıp o yükten onu kurtarmak ve ona daha müreffeh bir hayat, daha güzel bir ülke sunmak üzere siyaset etmiştir ve ülkeyi yönetmiştir.

Şimdi, önce bir haksızlığı gidererek başlayalım konuya. Sanki AK PARTİ gelmiş ve AK PARTİ’nin yaptığı uygulamalarla “staj ve çıraklık mağdurları” diye bir kesim ortaya çıkmış; aslında, AK PARTİ’den önce staj ve çıraklık döneminde geçen süreler sigorta başlangıcı olarak sayılıyor imiş ama AK PARTİ gelmiş, bunu ortadan kaldırmış, Tayyip Erdoğan ve Cumhuriyet İttifakı hep beraber bunu yok etmiş gibi bir algı oluşturuluyor. Arkadaşlar, bu konuyla ilgili mevzuat AK PARTİ’den önce ne idiye AK PARTİ iktidarlara döneminde de aynı mevzuat olarak devam etmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sorun orada, yirmi iki yıldır iktidardasınız Orhan Bey! Yirmi iki yıldır iktidardasınız!

ORHAN YEGİN (Devamla) – Şimdi, yine bir haksızlıkla devam edelim. “EYT’yi çözdüler ama arkasından öyle haksız ve hukuksuz yeni bir düzen inşa ettiler ki...” diye bu EYT düzenlemesinin dışında kalan kesimlerle ilgili sanki bu hukuksuzluğu da yaptığı bu son düzenlemeyle AK PARTİ, Cumhuriyet İttifakı ortaya çıkarmış gibi bir algı oluşturuluyor. Sizin, bütün muhalefetin EYT’yle ilgili verdiği kanun tekliflerine bakın -kanun çıkmadan önce- muhtemelen sizin vermiş olduğunuz teklifler de aynı sınırlar içerisinde. Yani EYT neydi? Emeklilikte yaşa takılma yani yaş şartının ortadan kalkmasıydı. AK PARTİ

geldi, daha önce söz vermediği hâlde “Bunu muhakkak çözeceğim.” demediği hâlde, bir siyasi popülizme girmeden “Daha sonra koşulları mevcut bir şekilde oluşunca bunu yapalım.” diye emeklilikte yaşa takılma meselesini ortadan kaldırdı. Oradaki sorun sadece emeklilikte yaş sorunu değildi elbette, başka, farklı ihtiyaçlar... Ya, bir kanunu farklı bir şekilde yaparsanız farklı bir kesim daha emekli olacak, başka bir şekilde yaparsanız onlar da ondan yararlanacak ama orada tanım neydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ORHAN YEGİN (Devamla) – EYT yaş şartıydı, o yaş şartı aynen konuşulduğu gibi kaldırıldı.

Şimdi, şunu söylemek istiyorum: Sonuç olarak hepimiz siyaset yapıyoruz, vatandaşın talepleri var. Siyasetçinin gözü açık olacak, kulağı milletin sesini duyacak; siyasetçi, milletin taleplerine açık olacak ama siyasetçi, bir sorumluluk duygusu içerisinde millete karşı gerçekten büyük bir samimiyetle konuşacak. Siyasetçinin gözü de kulağı da... Ama bir sorunu çözmek için sadece göz kulak yetmiyor; o sorunu çözmek için iyi bir niyet, o sorunu çözmek için güçlü bir irade ve o iradeyi de hayata geçirecek imkân ve kaynakların da olması gerekiyor. Dolayısıyla, milletimizin ne talebi varsa hepsine kulağımız, gözümüz, kalbimiz açık; hepsini çözmek gibi bir arzumuz ve irademiz var; istediğinden, talebinden daha fazlasını ona ikram etmek gibi, sunmak gibi bir sorumluluğumuz, bir borcumuz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Devamla) –Bunu gerçekleştirmek için çalışıyoruz, Allah’ın izniyle hepsini de başaracağız diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Yirmi iki sene sonra, yirmi iki sene sonra! Yirmi iki!

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyum belediyelerinin yolsuzluklarının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/4/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

24 Nisan 2024 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (5098 grup numaralı) kayyum belediyelerinin yolsuzluklarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/4/2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Değerli halklarımız, sayın milletvekilleri; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, 31 Mart yerel seçimlerini geride bıraktık ve hepimiz için tek tek satır aralarında okunması çok elzem sonuçlarla karşılaştık. Halk sandık başında “Söz benim.” dedi, taşınan asker ve polislerle yürütülmek istenen gasp süreci çok sert bir duvara çarptı, bu da halk onuruydu. Her ne kadar Savur, Şırnak, Uludere, Çukurca, Bitlis ve Kars gasbedildiyse de bütün gasp girişimlerine en yüksek perdeden çıkarılan ses, güzel yarınların habercisiydi. Bizim olanın tamamını henüz alamadıysak da bunu başaracak ruh ayaktadır. Devletin uygulamaya koyduğu ve ısrar ettiği kayyum rejimi bir sömürge pratiğidir. Bunun en büyük kanıtı da kayyum atadığınız hiçbir belediyeyi devletin tüm olanaklarını kullanmanıza rağmen seçimle alamamış olmanızdır. Halka hizmet için kayyum atadığınızı söylediniz ama halk, her seferinde size sandık meşruiyetini tanımadı. Halk iradesini yok saymak için öne sürdüğünüz hiçbir gerekçenin delilini şimdiye kadar ortaya koymadınız; biz her yerel seçimden sonra belediyelerdeki yolsuzlukların, hırsızlıkların, talanın delillerini ifşa etmekten utandık ama sizler utanmadınız. Şimdi, hep beraber gasbettiğiniz belediyelerde halka hangi hizmetleri yaptığınızı tek tek söyleyelim. Halka hizmet için kullanılması gereken neredeyse bütün taşınmazları ve taşınır olanların hepsini seçime yakın satılığa çıkardınız. Halfeti’de güvenlik kamera sistemini, Kızıltepe’de belediyemizin aldığı koltukları, Ceylânınar’da belediyeye ait araçların motorlarını, çiçek saksılarını, çayı, şekeri, belediye bahçesinden kamelyayı götürmüşsünüz. Cizre Belediyespor’un Erkek Voleybol Takımı’na ait kupayı da götürmüşsünüz; perdeyi, hatta masadaki kalemlige kadar götürmüşsünüz. Sayın milletvekilleri, bunlar şaka gibi olsa da maalesef şaka değil. Düşmanca desek düşman yapmaz, bu kadar küçülmez; ahlaksızlık diyeceğiz, buna da terbiyemiz izin vermez; tam bir akıl tutulması, takdiri Türkiye halklarına bırakıyoruz.

Belediyeleri gasbettiğiniz sürecin sonunda halka bıraktıklarınıza da bir bakalım. Van Büyükşehir Belediyesinin 8 milyar TL borcu var, yine VASKİ’nin borcu 2,5 milyar TL. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin 3 milyar TL borcu var. Yine, Mardin’de MARSU’nun 2 milyar TL ve Mardin Büyükşehir Belediyesinin 3,5 milyar TL borcu var. Yüksekova Belediyesinin borcu 990 milyon TL. Sadece kayyum belediyelerine bakmakla kalmayalım, Akdeniz Belediyesinin AKP’li Başkanından kalan borç 653 milyon civarında. Muş, Akdeniz Belediyesi gibi, kayyumun olmadığı birçok belediye de borçlarla çalışamaz hâle getirilmiş. Görüldüğü gibi, iktidarın hizmet etmek gibi bir derdi yok, onların genel politikaları çalmak ve talan üzerine. İnsaf, sadece insaf diyoruz. Halk savaş politikalarıyla açıktan kırılrken belediyelerin içinden cebinize hortum uzatmışsınız. “...”(*) Bu astronomik borçlarla asıl amacın belediyeyi hizmet edemez hâle getirmek ve tabii ki Kürt düşmanlığı olduğu aşîkârdır. Bu da tam bir sömürge hukukudur. Tüm bu yapılanlar Türk Ceza Kanunu’na göre suç olmasına rağmen kamu görevlileri hakkında herhangi bir soruşturma açılmamış, talan gittikçe uzatılmıştır.

Yine, bunların hepsini anlatırken bunların tamamı gösteriyor ki belediye seçimlerinden sonra -kayyum atama gerekçesiyle- eften püften birçok asılsız iddiayla kazandığımız belediyelerle ilgili algı oluşturulmaya çalışıldı. Bu da gösteriyor ki bu yaklaşım merkezi ve siyasi bir stratejidir. Bu stratejinin de amacının aslında Kürt düşmanlığı olduğu çok nettir.

Yine, Kürt halkının yalnızlaştırılmak istendiği çok net ortadayken buna halkımız “...”(*) demiştir. Bunu artık kabul edin, Kürt halkının Kürt sorununu çözmemek adına yürütülen güvenlikçi politikalar daima boşa düştü, boşa da düşecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Üçüncü yol siyasetimiz tutmuştur. Bunun son örneği de bütün baskılara rağmen, devletin, kamunun bütün olanaklarına rağmen kazandığımız 78 belediyedir. Sadece kürdistanda değil, Türkiye’nin birçok yerinde de belediye kazandık. Yine, grup oluşturacak kadar belediye meclis üyeliği kazanmamız da bunun başka bir göstergesi. DEM PARTİ, Türkiye halklarının, Türkiye’nin partisi olduğunu göstermiştir. Demokrasinin güçlenmesi adına bundan sonra yapılması gereken, tüm bu yolsuzlukların, hırsızlıkların araştırılması için bu Meclisin sorumluluk alması. Biz de bu Meclisin sorumluluk alması için bir araştırma komisyonu kurulmasına herkesi davet ediyoruz. Halklar adına bu hepimizin sorumluluğudur.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Saadet Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun.

Buyurun Sayın Torun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ tarafından verilen grup önerisi hakkında Gelecek-Saadet Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu vesileyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104’üncü kuruluş yıl dönümünü tekrar kutluyor, bugüne kadar bu sıralarda milletimizin menfaati için çalışmış tüm Meclis üyelerini minnetle anıyorum.

Bu vesileyle kayyum uygulaması, ülkemizin içine girmiş olduğu otoriter hukuksuzluk çıkmazının hem bir parçası hem de bir sonucudur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yasamayla birlikte yargıyı da etkisiz hâle getirmesi ve burada oluşan boşluğu yargı yerine geçerek bizzat kullanmaya çalışması “kayyum” adı verilen sistemi ortaya çıkarmıştır.

2019 yerel seçimlerinin ardından seçilme yeterliliği birkaç ay önce tasdik edilen, seçimden sonra da mazbatasını il seçim kurullarından alan seçilmiş belediye başkanlarının yerlerine, il ve ilçe halklarının iradeleri yok sayılarak, yargı yolları baypas edilerek merkezî idare tarafından valiler ve kaymakamlar görevlendirilmiştir. Cumhurbaşkanı kararıyla atanmış bir bürokrat halkın iradesini gasbetmiş, belediye başkanları hakkında soruşturma, gözaltı ve tutuklama kararları verdimiş, bununla beraber belediyelerin meclislerini de yok sayarak o belediyeyi kendi görevlendirdiği isimlerle yönetmeye başlamıştır. O günden beri yalnız bölgenin değil, ülkemizin pek çok yerinden partiler, sivil toplum kuruluşları, barolar ve birçok düşünce insanı bu hukuksuz uygulamanın karşısında durmuştur. Kayyum yönetimi sözüm ona bölge insanını korumaya yönelik bir uygulama gibi sunulurken, belediye binalarının etrafına örülen duvarlar, hatta belediyenin bulunduğu caddelerin trafiğe kapatılması, şehirlerde boy gösteren onlarca araçlık konvoylar ve bölge halkını tanımayan belediye bürokrasisi göstermiştir ki bölge halkının menfaatine değil, yalnızca otoriterliğin tahkim edilmesine yarayan bir süreç olmuştur. Nitekim, 31 Mart yerel seçimlerinde kayyum tarafından yönetilen belediyelerde millet iradesinin verdiği yanıt kayyum politikasının yanlış olduğunun en büyük kanıtıdır.

Değerli milletvekilleri, seçilmiş belediye başkanları mazbatalarını aldıktan sonra kayyum yönetiminin çirkin bir yüzüyle daha karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. Son açıklamalara göre milyarlarca lira zarara sokulan, personelinin maaşını ödeyemeyecek duruma getirilen belediye bütçeleri mazbataların alınmasına saatler kala bile hunharca kullanılmış, bölge halkının yalnızca iradesi değil parası da gasbedilmiştir. Son günlerde DEM PARTİ’nin yönettiği belediyelere yönelik yapılan provokatif açıklama ve haberleri görmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - 1994 seçimlerinden sonra Refah Partisi tarafından kazanılan belediyelere yönelik yapılan provokasyonları hatıra getiren bu gelişmelere müsaade edilmemeli ve hukukun dışına çıkılmamalıdır. Belediye başkanlarının haklarında yürütülecek şeffaf, hukuki süreçlerden sonra görevini yapmaya engel bir yargı kararı ortaya çıktığı takdirde, ülkenin batısında olduğu gibi, belediye meclisinin kendi içinden bir başkan seçmesi sağlanmalı ve halk iradesinin tecelli etmesinin önüne geçilmemelidir.

Mülki idarenin siyasallaştığı, yolsuzluğa kapı açan, farklı odakların bir güç devşirme yarışına girdiği kayyum yönetiminin son bulmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisinin kendi siyasi tarihine bıraktığı sabıka bence kayyum uygulamasıdır. Eğer, bu cumhuriyetin tarihi ve Adalet ve Kalkınma Partisi dönemi yazılırsa sonuçta bir siyasi kötülük olarak hem Türkiye'ye hem de kendi partilerine bir siyasi kötülük olarak kayyum uygulaması tarihe geçecek ve o tespit yapılacaktır.

Evet, sekiz yıl boyunca kayyumlar yönetti birçok belediyeyi. Şimdi yeniden kayyum atamanın zemini olabilecek, gerçekte bağdaşmayan, bizzat kendi gözlemimle gerçekte bağdaşmayan birçok algı operasyonları yapılıyor. Nedeni şu aslında, bunu bizzat kendi kişisel gözlemimle de ifade edebilirim: Kayyum uygulaması sonuçta bir talan rejiminin uygulamasıydı ve bulundukları yerlere atanan kayyumlar yerel bürokratlarla beraber ve getirdikleri bürokratlarla beraber o yerin gerçekten de bütün kıymetli mal varlığını talan ettiler ve rantçılarla paylaştılar ve inanılmaz servetler elde ettiler. Bunu Diyarbakır pratiğinden bizzat kendim biliyorum son bir yıllık milletvekilliğim döneminde. Burada birçok kez dile getirdim, ifade ettim ancak Adalet ve Kalkınma Partisinin sözcüsü olan arkadaşlar bunun böyle olmadığını söylediler ve konuyu başka yerlere taşıdılar. Şimdi, yine geleceksiniz, terörle ilgili bir şeyler söyleyeceksiniz ama sizi gerçekten batıran, batıran, dibe doğru sürükleyen bu rantçılardan hesap sormayı bir tarafa bırakacaksınız. Şimdi size sorarım: Ya, Kayapınar Belediyesinden semaver götürmek ne demektir? Semaver ya, arkadaşlar ya!

YILMAZ HUN (İğdır) – Şeker... Şeker...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Gerçekten çaydanlık götürmek ne demektir? Ya, bu hırsızlıktan daha öte bir kötülüktür, partinize yapılan kötülüktür. Bakın, buradan ifade ediyorum: Yalansa çıkın, gelin deyin ki “Yalandır.” kardeşim ya. Çaydanlık, kattaki çaydanlık götürülür mü, semaver götürülür mü? Böyle yapıldı. Bakın, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin Hazar Gölü kıyısında mal varlığı var, yıllardır orada duruyor; kayyum işletmedi, kötü kullandı falan. Ya, bu neden Millî Eğitim Bakanlığına devredilir, 30 dönüme yakın bir yer neden devredilir ya? Bakın, bunları Diyarbakır halkı gördü ve size sonuçta kırmızı bir kart gösterdi. Bu kötülüğü yapmayın, kendinize bu kötülüğü yapıyorsunuz. Ya, çıkın, deyin ki: “Bir müfettiş görevlendirdik; tamam, komisyon kurmadık, görevlendirdik.” Gerçekten de Cizre’de, Kızıltepe’de, Diyarbakır’da, Van’da bu Belediyenin mal varlıkları, menkul varlıkları -gayrimenkulu bıraktım, onları meclis kararıyla yapmışsınız- talan edildi mi, edilmedi mi ya sizin memurlarınız tarafından? Bakın, ben bir gerçeği burada ifade ediyorum: Bizi dinleyen varsa İçişleri Bakanlığından veya savcılıktan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Bu, aynı zamanda bu kürsüde bir suç duyurusudur ya. Nasıl bir belediyenin malları bu şekilde talan edildi? Bakın, biraz önce ifade edildi, ben de biliyorum; ya, motor sökülmiş, motor! Aracın motoru sökülüş ya! Ya, vahim şeyler gerçekten ve bunu sizler koruyorsunuz, yereldeki siyasi ortaklarınızı koruyor bütün bunları; bunları yapmayın, bunlar Türkiye’nin tarihine kötülüktür. Şimdi çıkıp bu uygulamaları da buradan savunmayın.

Son sözüm de şu, bir Diyarbakırlı olarak söylüyorum aynı zamanda: Diyarbakır’ın Bağlar ilçesinde elli yıl boyunca hizmet veren Emniyet Müdürlüğü ve Polis Okulu vardı. O Polis Okulu sonuçta depremde zarar gördü ve yıkıldı. Bağlar, Diyarbakır’ın en kalabalık yeri, şimdi orayı Toplu Konut vasıtasıyla imara açıyorsunuz. Ya, Diyarbakır’da Toplu Konutun kullanılabileceği o kadar çok alan var ki arazi bakımından... Halkın isteği var ya, burayı yeşil alana çevirin, millet bahçesi yapın; çok seviyorsunuz, millet bahçesi yapın, insanlar kullansınlar.

Bir kez daha Genel Kurulu saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Anayasa’nın 127’nci maddesinin “...görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.” hükmü gereği kayyum uygulaması açıkça Anayasa’dan yetkilerini alan bir görevdir. Uzaklaştırılan belediye başkanları Anayasa, Belediye Kanunu ve diğer kanunlarda belirtilen görev ve sorumluluklarını yerine getirmekten ziyade yetkilerini terör örgütünün amaçlarına hizmet etmek için kullanmıştır. Belediyelere yapılan atamaların kayyum atanmasından öte PKK/KCK ve FETÖ gibi silahlı terör örgütleriyle daha etkin bir şekilde mücadele için yapılan bir görevlendirme olduğu, milletin kaynaklarını terör örgütlerine aktaran zihniyete karşı bir tedbir olduğu açık ve nettir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Kayyum atamak anayasal değil, Anayasa’yla alakası yok kayyumun. O Soylu yasa, Soylu! Ne Anayasa’sı, yalan söylüyorsun!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Görevlerinden uzaklaştırılan belediye başkanları bakın neler yapmış: Terör örgütü üyelerinin adını sokaklara vermişler, belediyeler tarafından PKK militanlarına yönelik anma etkinlikleri düzenlemişler, belediyelerin araç ve maddi imkânlarını PKK/KCK terör örgütüne kullandırmışlar.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Belgeleyeceksin bunu, bu şekilde iftira atamazsın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Kısaca, millete hizmet yerine teröre hizmet gibi gayrimeşru bir yola ve skandal olaylara karışmışlardır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – 127’nci maddeyi çarpıtıyorsun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Dolayısıyla, Anayasa’nın 127’nci maddesi ve Belediyeler Kanunu’nun 47’nci maddesi gereğince görevlerinden uzaklaştırma süreci de işletilmiştir. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Oraya kayyum atanır demiyor.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Tonlarca yediğiniz kadayıfları çok merak ediyorum.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Belediyelere atanan belediye başkan vekilleri, kayyumlar bu süreci çok başarılı bir şekilde yürütmüşlerdir, milletin parasını millete hizmet etmek için harcamışlardır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Çok, çok(!)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bakın, kayyumlar görevlendirildikten sonra gençlere yönelik kurslar, eğitim bursları açılmış, meslek edindirme kursları açılmış, gençlik merkezleri, altyapı hizmetleri, spor alanları, park alanları, doğrudan ekonomik yardımlar gibi bir sürü başarılı hizmete imza atılmıştır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ayıp ya! Ayıp, ayıp!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Onun için bütün belediyeleri kaybettiniz, yıllardır yönettiklerinizi bile kaybettiniz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Artık Gabar’da silah sesleri değil, petrol çıkaran makinelerin sesleri yükselmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – O yüzden her hafta zam yapıyorsunuz yakıta.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Artık Cudi’de roket değil, pikniğe gelen genç çocukların oynadığı futbol topunun sesleri gelmektedir. Son yıllarda bir kısım belediyelerin terör örgütünün etkisi altında vatandaşların oylarını, vergilerini ve demokrasi iklimini istismar ederek millî birlik ve bütünlüğü tehdit eden gayrimeşru bir yapı oluşturmaya çalıştıkları görülmektedir.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Yazık ettiniz kendinize, yazık! Halk size cevap verdi.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bu nedenle, kamu düzeni ve güvenliği açısından -Anayasa’ya- idareye idari vesayet yetkisi ve farklı görevler de verilmiştir. Nitekim, görevlerinden uzaklaştırılan bu başkanlar için seçimlerden önce, gerekse seçimlerden sonra açılan soruşturmalar da bulunmaktadır. 2024 yılı başı itibarıyla 95 belediye başkanı hakkında çeşitli mahkemelerde yedi yüz doksan beş yıl bin kırk altı ay hapis cezası verilmiştir. Bakın, görevi devralan kayyumlarımız neler yapmış sayın milletvekilleri: 2016-2022 yılları içerisinde...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ayıp, ayıp, ayıp! İnsan kayyumunu savunur mu ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – ...15 bin kilometre asfalt yol, 27 bin kilometre stabilize yol 8 bin kilometre su şebekesi, 3.500 adet park...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sen milletvekilisin ya! Seçilmişsin sen ya!

MAHMUT DİNDAR (Van) – Bu söylediğine sen inanıyor musun?

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – ...230 kadın kültür merkezi, 138 gençlik merkezi, 3.220 adet taziyeevi yapımı ve bakımı gerçekleştirilmiştir.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – O yüzden cevabınızı aldınız, halk verdi size cevabını.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, cumhuriyetimizin temel ilkelerine, milletimizin devletiyle bölünmez bütünlüğüne ve cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e ve milletimizin birliği ve bütünlüğünün temsilcisi olan Sayın Cumhurbaşkanım Recep Tayyip Erdoğan’a hakaret edenlere ve odalarından Türk Bayrağı’nı kaldıranlara...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, trol, trol! Sen de trollenmişsin, hadi!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – ...bir laf edemeyenler gelip de burada devlete ve bölge halkının milletine hizmet edenlere, kayyumlara bir laf etme hakkına sahip değildirler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hadi, hadi, hadi, hadi! Hadi yürü!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Anayasa gereği teröre destek olmaya devam eden bütün belediyelere İçişleri Bakanlığımız bu yetkisini kullanarak gerekli çalışmaları da yapacaktır.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Seni trollemişler. Hadi!

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/4/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/4/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (550 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/4/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi en içten saygılarımla selamlıyorum.

Büyük Önder Atatürk “Cumhuriyet bilhassa kimsesizlerin kimsesidir.” demiş ve bu cumhuriyetin sağladığı olanaklarla Bartın ilinin Ulus ilçesi Ulukaya köyünde doğan, babası emekli öğretmen, annesi ev hanımı olan Sayın Adalet Bakanı, cumhuriyetin sağladığı bu ortamdan yararlanarak, faydalanarak, her Türk vatandaşına sağlanan olanaklardan yararlanarak bugün Adalet Bakanlığı koltuğuna oturmuştur ancak cumhuriyetin sağladığı bu olanakları her Türk vatandaşına eşit oranda sağlamaktan geri kalmaktan bir türlü vazgeçmemiştir. Şimdi, Sayın Adalet Bakanı, bıraktık Türk halkının kendisinden adalet beklemesini, adalet mensuplarına bile adaletsiz davranmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye’nin her tarafından yüzlerce, binlerce Adalet Bakanlığı mensuplarının feryatları bugünlerde Türkiye’nin her tarafında inlemektedir. Bize gerek mail yöntemiyle gerek sosyal medya yöntemiyle ulaşan binlerce Adalet Bakanlığı mensubu Adalet Bakanlığının kendi içinde düzenlediği meslekte yükselme sınavında haksızlıklara uğradıklarını beyan etmektedir. Elimizde -bugünlerde televizyonlarda da bolca gösterilen-

sayısız örnek var; 94 almış, 91 almış, 89 almış, 88 almış, yazılı sınavda başarılı olmuş yazı işleri müdürleri ama mülakatta elenmişler. O ilde 1'inci olanlar mülakatta elenmiş, o ilde sonuncu olanlar yükseltilmiş, müdür olmuş. Bunun gibi binlerce örnek var elimizde ama isimlerini veremiyorum, korkuyorlar, diyorlar ki: "İsmimizi vermeyin. Bizi ya görevden alırlar ya sürerler."

Aynı sorun, aynı sıkıntı...

KADEM METE (Muğla) – Belediyelerde katliama başladınız.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Laf atmayın, hepsi belgeli, hepsi belgeli, laf atmayın; ismi de burada, TC'si de burada, sınav tarihi de burada. Yalan söylüyorsunuz! (CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) – Sen yalan söylüyorsun! Sen yalan söylüyorsun!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Aynı mağduriyet Emniyet mensuplarında. Bakın, bana bugün gelen bir mailde diyor ki "Biz de Emniyet mensubuyuz. Türkiye çapında yazılı sınavda derece yapmış 120 Emniyet mensubu mülakatta elenmiş." Bu haksızlıkları yapmaktan bir türlü vazgeçmiyorsunuz; sizin ne vicdanınız var ne insafınız var. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

KADEM METE (Muğla) – Kıyıma başladınız ya, kıyıma.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) - Türkiye'nin bütün cumhuriyet kazanımlarını, malını mülkünü sattığınız yetmiyormuş gibi, Türkiye'nin cumhuriyet kazanımlarını sattığınız, göz diktığınız, çaldığınız yetmiyormuş gibi şimdi de insanların emeklerini çalıştırıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) O insanlar, o insanlar...

KADEM METE (Muğla) – Siz paraları balya balya sayıyorsunuz.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Yalan söylüyorsun. Gel burada konuş, gel burada konuş, yalan. Bakın, burada belgeler var. Bakın, burada belgeler var, binlerce belge var, yalan söylüyorsunuz. Gelin, burada konuşun. Laf atmayın oradan.

KADEM METE (Muğla) – Neyin belgesi var?

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Gelin, burada konuşun. Hepsi belgeli bunların, hepsi belgeli. Laf atmayın.

KADEM METE (Muğla) – Kamera kayıtları var, ne belgesinden bahsediyorsun?

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Şimdi, bu insanlar aileleri için, çocuklarının geleceği için sabahlara kadar çalışmışlar, alın teri dökmüşler. "İntiharın eşiğindeyiz." diyor. Bakın, burada yazıyor "İntiharın eşiğindeyiz." diyor. "Ben, sabahlara kadar bir taraftan gazi babama baktım, diğer taraftan ders çalıştım. Buna rağmen, almış olduğum 94 puana rağmen ben atanamadım, il sonuncusu atandı." diyor. Belgeli, oradan vır vır vır konuşmayla değil bu işler. (CHP sıralarından alkışlar) O nedenle... Ama işte arkadaşlarımızın söylediği gibi kayyuma haksızlık, çiftçiye haksızlık, EYT'liye haksızlık, yok bilmem memurlara haksızlık, Emniyet mensuplarına haksızlık... Boşuna değil bu mağlubiyetiniz, boşuna değil bu yenilmeniz. Yenileceksiniz, yenileceksiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, siz elli yıldır yeniliyorsunuz.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Sonunuz geliyor, bu kibirden vazgeçin, bu haksızlıktan vazgeçin.

AKP, -Nazım Hikmet'in şiirinde söylediği gibi bu halka "Sana düşman, bana düşman/Düşünen insana düşman/Vatan ki bu insanların evidir/Sevgilim, onlar vatana düşman..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Emeğe düşmansınız.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Ya, öyle oradan atmakla değil, öyle konuşmakla değil, gelin, gelin, belge var!

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Adalet Bakanlığında yaşanan mülakatlara ilişkin CHP önerisi üzerine konuşuyorum. Elbette bir ülkenin temeli adalettir, ne hazindir ki ülkemizin de en büyük sorunu adalettir. Maalesef, “AK PARTİ iktidarlarının en vahim tablosu nerededir?” denecek olursa, zannediyorum “Adalet Bakanlığı” demek gerekir; başlangıcından bugüne kadar en büyük sorun burada yaşandı. 28 Şubat darbesinin ürünü olan 1’inci AK PARTİ dönemi, 15 Temmuz darbesinin ürünü olan 2’nci AK PARTİ dönemine göre belki biraz ehvenişer kabul edilebilir ama bilelim ki her dönem birbirinden daha kötü geçiyor.

Bugün adaletten bahsederken 23 Nisanı kutladığımız bu günde cezaevlerinde annesiyle birlikte kalan binlerce çocuğu hatırlamalıyız. Bugün KHK’lilerin mağdur kaldığı durumların, eşlerin birbirinden yüzlerce, binlerce kilometre uzakta hapis yatırılarak sırf mağdur edilmek istendiği bir dönemin, kanser hastalarının hapishanelerde maruz kaldığı durumun ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin pek çok kararına rağmen inadına inadına diretmenin, hukuksuzlukta devamın asla izahı mümkün değil.

Değerli milletvekilleri, itibar saraylarda, uçaklarda, yüksek adliye binalarında aranıyor olsaydı belki bugün ülkemiz adil sayılırdı ama adalet hukukla, hukukun üstünlüğüyle, hele de kamunun vatandaşları arasında ayırım gözetmeksizin baba rolünde, kucaklayıcı tavrıyla mümkün olur. Ne yazık ki bundan çok uzağız.

Bugün bu bahsettiğimiz pek çok kurumda, pek çok kesimde hukuksuzluk yaşanırken çok daha vahimi, Adalet Bakanlığı kendi personeline, kendi çalışanlarına bile bu hukuksuzluğu yaşattığını net bir şekilde göstermiştir.

Değerli milletvekilleri, bugün ülkemizde atanamayan on binlerce, yüz binlerce öğretmen, hemşireler, paramedikler, laborantlar, radyoloji teknikerleri, mühendisler, sosyologlar, uzman çavuşlar, taşeron işçiler; alın, binlercesi, hepsi mağdurdur ve maalesef “Bunların, ülkemizdeki bütün mesleklerin mağduriyetteki ortak noktası nedir?” dersiniz, ortak noktasının da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Eyvallah Başkanım, sağ olun.

Hemen bütün alanlardaki kamu çalışanlarının ortak mağduriyeti mülakat mağduru olmalarıdır ve maalesef ki bugün belki de ülkemizde adaletle en uzak bir dönemi yaşıyoruz. Adaletle en uzak yer de belki de Adalet Bakanlığı arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün ülkemizdeki bu mağduriyetlerden sonra... Birileri Hazreti Ömer’in adaletinden söz ediyor ama kuşkusuz ki yaşantıları Turist Ömer’in hayatıdır.

Ve bugün işte bütün bunların sonucunda, liyakatin olmadığı, torpilin egemen olduğu, sadakatin esas alındığı bir yerde ekonominin de, turizminin de, tarımının da, ülkedeki huzur da, her şey yok olur, bugün yaşadığımız gibi.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İrmez, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Erzincan Kapalı Cezaevindeki çıplak arama uygulamasına ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Türkiye'deki cezaevlerinde mahpusların maruz kaldıkları hak ihlalleri ulusal ve uluslararası birçok insan hakları kurumu tarafından defalarca kez rapor hâline getirilmiş ve derhâl hak ihlallerinin son bulması çağrısında bulunulmuştur ancak bu durumun sonlandırılması bir yana, cezaevlerindeki insanlık dışı uygulamalar her geçen gün artarak devam etmektedir.

Geçen hafta Erzincan Kapalı Cezaevini ziyaret ettim. Erzincan Cezaevinde insanlık onuruyla hiçbir şekilde bağdaşmayan ve evrensel hukuk normlarına aykırı olan çıplak arama uygulaması var. 2 mahpus çıplak aramaya itiraz ettikleri için hücreye atılmışlardır. Yine aynı cezaevinde, hasta mahpuslar çıplak aramaya itiraz ettikleri için yaklaşık beş aydır revire çıkarılmamakta, sağlık hakkına erişimleri maalesef engellenmektedir.

İktidarı, Adalet Bakanını bir an önce cezaevlerindeki hukuksuzlukları sonlandırmaya çağırıyorum.

Teşekkürler.

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Esasen mülakat mevzusu konuşulduğunda, yoldan geçen, ilkokulu bitirmiş herhangi bir Türk çocuğuna “Mülakattan ne anlıyorsun? Mülakat desek aklına ne gelir?” deseniz, muhtemelen “Mülakat demek torpil demek, mülakat demek adaletsizlik demek; mülakat demek kul hakkıdır.” diyecektir. Getirdiğiniz nokta bu.

Bakınız, bu Adalet Bakanlığı, görevde yükselme sınavındaki mülakatın... Biraz önce sayın milletvekili belgeleriyle açıkladı, sosyal medyada her yerde var, sendikaların sayfalarına girip yazsanız önünüze binlerce belge düşecek. Ben Bursa'da yıllarca eğitim sendikacılığı yaptım ve bununla alakalı çok mücadelede bulunduk. En son, Sayın Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin bu itirazlar üzerine ve Sayın Cumhurbaşkanının “Mülakatları kaldıracamız.” vaadinin üzerinden neredeyse bir yıl geçecek olmasına rağmen ne dedi? “Artık mülakatları mülakat gibi yapacağız.” dedi. Esasen bu bir itiraftı. Esasen bu, geçmişe doğru yapılan bütün mülakatların kul hakkına girdiğinin, adaletsiz olduğunun, liyakatsizlerin, bir nevi torpillilerin atandığının ve kamuda kadrolaşmanın, kamuda belli gruplara, cemaatlere, tarikatlara verilen ayrıcalığın da bir göstergesiydi. Aslında bu konuda çok tecrübelisiniz. Yıllarca FETÖ terör örgütüne bütün yolları kamuda siz açtınız, bütün atamaları da gelen listelerle siz yaptınız, ondan sonra 15 Temmuzda da “Başımıza bunlar geldi.” diye siz ağladınız. Bakınız, konuşurken şöyle diyoruz ve dahi inanıyoruz: Öyle mi? Rızık Allah'tan ama iş, torpil, makam Adalet ve Kalkınma Partisinden. Siz, bilmiyor musunuz ki şirk en büyük günahıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Allah aşkına, kendini rızık verici yani bir nevi makam üzerinden rızık verici yerine koymak şirk değil midir? Yüzlerce örneğiyle birlikte bunları anlatabiliriz.

Aslında neyi çöktürüyorsunuz biliyor musunuz? Böyle yapmakla birlikte artık hiç kimseyi çalışmaya, kendini geliştirmeye, ihtisas yapmaya, alın teri akıtmaya teşvik etmiyor, bilakis “Bunlara ne gerek, iktidardan bir tanıdık olsun ya da tarikattan, cemaatten, gruptan, vakıftan birini bul, işini hallet.” demeye getiriyorsunuz; sonuçta da memleket ne yazık ki bu hazin tabloyla karşı karşıya kalıyor.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum ve teklifi destekliyoruz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ertuğrul, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ehliyet affına ve sürücü davranışları geliştirme eğitimine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ehliyetine el konan 1 milyonu aşkın vatandaşımızın bu konudaki mağduriyeti büyük oranda hâlâ devam ediyor. Bunun için, yaralamalı ya da ölümlü kazaya karışmamış, alkol ya da uyuşturucu madde bağımlılığı olmayan ve ehliyetine el konulmuş olan sürücülerimizin tam kapsamlı ehliyet affı talepleri var.

Konuyla ilgili bir diğer husus da SÜDGE yani Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi. Ceza süresini doldurmuş, ehliyetini geri almasına hiçbir engel olmayan vatandaşlarımız eğitim programına kontenjan yokluğu sebebiyle katılamadıklarından ehliyetlerini geri alamıyorlar. Bu mağduriyetlerin çözülmesi için ehliyet affı acilen gündeme alınmalı ve SÜDGE eğitimleri daha sık ve daha fazla kontenjanlarla düzenlenmeli, vatandaşın çektiği cezanın üzerine bir de eğitim sırası bekleme mağduriyeti eklenmemelidir. Çünkü bu vatandaşlarımız için ehliyet iş demektir, aş demektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Zeynep Oduncu. Buyurun Sayın Oduncu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği öneri üzerine konuşacağız ama Batman il binamıza yapılan polis baskını... Şimdi, ilden gelen bilgilere göre “Gençlik odası için ihbar var.” denilerek baskın yapılmıştır. Polislerin elinde parti binasına dair herhangi bir arama kararı olmadığı hâlde hukuksuz bir şekilde il binamızın içine girerek bina aranmış, il eş başkanlarımız ve avukatlar olmadan il binamızı aramaya başlamışlardır. İçeride partiyi ziyaret eden misafirlere kimlik kontrolü yapılmış ve il binasına giriş ve çıkışlar kapatılarak arama işlemine devam edilmektedir. Gelen görüntülere de baktığımızda tamamen bir talan, tamamen bir usulsüzlük üzerine bir uygulamayla karşı karşıya kalınmıştır. Yöneticilerimiz bu yöntemin ve arama emri olmadan aramanın hukuksuz olduğunu söylemiş olsalar bile polisler “İstedığınız yere şikâyet edebilirsiniz.” diyerek aramaya devam etmişlerdir. Yapılan arama değil, resmen zorbalıktır. Şunu unutmayın: Biz bu Meclisin 3’üncü büyük partisiyiz ve 31 Mart seçimlerinde halk Adalet ve

Kalkınma Partisine gerekli cevabı vermiştir. Siz, bu talan rejimine, bu haksızlığa, bu hukuksuzluğa devam ederseniz kaybetmeye mahkûm olacaksınız. Çünkü şu anda il binamız, gençlik odamız, kadın odası tamamen bir savaş hukuku çerçevesinde aranıp oradaki malzemeler talan edilmektedir. O yüzden, Adalet ve Kalkınma Partisine buradan çağrımızı yapıyoruz: Biz bu Meclisin 3'üncü büyük partisiyiz. Siz de haddinizi bilin yoksa halk size haddinizi bildirecektir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği önergeye gelelim. Öncelikle, 1 Mayıs şimdiden kutluyor, emek mücadelemizin her alanda devam edeceğini belirtiyorum. Bugün burada yine bir tür hırsızlıktan bahsedeceğim. Bu ne oluyor? Emek hırsızlığı. “Mülakat” adı altında verilen kamuda liyakatten ziyade sadakati esas alan bir göreve getirme şeklinden bahsedeceğiz. Biliyoruz, mülakat sistemi 15 Temmuzun ardından getirildi. OHAL güya son buldu ama onunla gelen mülakat sistemi devam ediyor. 14 Mayıs seçimleri öncesinde bir vaat olarak mülakatların son bulacağı söylendi ancak onun ardından Millî Eğitim Bakanı mülakat gibi mülakat yapacaklarının sözünü vererek bu uygulamaya bir daha sahip çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – “Mülakat gibi mülakat yapacağız.” demek birçok şeyi ikrar etmek demektir, yıllardır söylediğimiz akraba, eş, dost ayrımcılığıyla alınanları itiraf etmek demektir. Dedığınız gibi: “Benden olmayanın kamuda yeri yok.” Sadece kamuda değil, ülkede artık yaşam hakkını ellerinden alma gerekçesi olmuştur. Ama bizler emek mücadelemizle, direnişimizle durmaksızın devam edeceğiz.

Ben CHP'nin verdiği öneriyi kabul ettiğimizi, verdiğiniz sözün arkasında durmanız talebiyle mülakatların kaldırılması gerektiğini tekrarlıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tahtasız, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, yapılacak ilk öğretmen atamasında memur öğretmenlere de kontenjan verilmesi gerektiğine ve atama bekleyen öğretmenlere ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Teşekkürler Başkan.

Üniversitelerin ilgili bölümlerini bitirip pedagojik formasyonunu almış olan memur öğretmenler de atama bekleyen öğretmenlerimiz gibi mağdurlar. Uzun süredir kamu kurumlarında kadrolu memur olarak görev alan öğretmenler, on yıllık bekleyişlerinin son bulmasını ve yasal düzenlemelerle atama istiyor. Yapılacak ilk öğretmen atamasında memur öğretmenlere de kontenjan verilmelidir. AKP hükûmeti iktidara geldiğinde atama bekleyen öğretmen sayısı 68 bin iken bugün 1 milyonu aştı. Çözüm değil, sorun üreten bir iktidar olarak atama bekleyen öğretmenlerin sorunları derhâl çözüme kavuşturulmalı, mülakatsız atamalar bir an önce yapılmalıdır. En az 100 bin atama yıllardır umutla bekleyen genç öğretmenlerimizin hakkıdır. Cumhurbaşkanının “Mülakatı kaldıracağız.” sözüne rağmen, “Mülakat gibi mülakat yapacağız.” diyen Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin'e sesleniyorum: Sayıları 1 milyonu bulan gençlerimiz sizden mülakat gibi mülakat değil, atama gibi atama bekliyor, haklarını istiyor.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, Adalet Bakanlığında göreve alınmalar başta olmak üzere kamuda istihdamın kayırmacı politikaları üzerine kurulmasının araştırılması amacıyla 24/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Nisan 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Mustafa Arslan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Hatibim, işin çok zor, bu mülakatı nasıl açıklayacaksın, Allah sana yardım etsin! Senin işin çok zor.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Mülakat gibi mülakat yaparak açıklar.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Milletvekillerine de mülakat gelecekmış, haberiniz olsun!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, memleketim Tokat'ta 18 Nisanda Sulusaray, 21 Nisanda Turhal ilçemizde yaşanan depremler nedeniyle tüm hemşehrilerime tekrar tekrar geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Esas buraya gelmesi lazım!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Sulusaray ilçemizde aynı gün içerisinde 4,7 ve 5,6 büyüklüğünde meydana gelen depremlerden 3 ilçemiz, 1 beldemiz, 30 köyümüz etkilenmiştir, en büyük tesellimiz can kaybı olmamasıdır. Depremi ilk saatinden itibaren Valimiz başkanlığında tüm kurum ve kuruluşlarımız sahaya intikal etmiş, depremin hemen akabinde bölgede kamu kurumlarımıza ve sivil toplum kuruluşlarımıza ait mobil mutfaklarımız kurulmuş, vatandaşlarımızın sıcak yemek ihtiyacı giderilmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Nasıl cevap vereceğini gördünüz!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – İhtiyaç sahiplerine 1.686 çadır, 5.185 battaniye, 179 elektrikli ısıtıcı, 500 yatak dağıtılmıştır. Çevre, Şehircilik Bakanlığı ekiplerimiz hasar tespit çalışmalarını ivedilikle tamamlamıştır. Deprem nedeniyle 349 binada ağır hasar tespit edilmiştir, yaklaşık 4 bin binada da hafif hasar vardır. Depremi yaralarını sarmak için tüm kurumlarımız seferber olmuş, hep beraber çalışmaktayız, inşallah, yaraları hep birlikte saracağız; Rabb'im ülkemizi, milletimizi bu tür afetlerden korusun. Depremde görev alan başta Sayın Valimiz, kamu kurumlarımızın personel ve tüm gönüllü kuruluşlara da ayrıca teşekkür ediyorum.

CHP Grubu tarafından, 2023 yılı Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı'nda başarısız sayılanlarla alakalı Meclis araştırması açılması teklif edilmektedir. Adalet Bakanlığı tarafından yapılan yazılı sınav sonucunda başarılı olan 2.035 kişi mülakata girmeye hak kazanmıştır. Yazılı sonucu baş vurduğu ilde veya ünvanda 1'inci olan 275 adaydan büyük bir kısmı sınavda başarılı olmuştur. Yine, mülakat yapılmadan sıralamaya göre, puan sıralamasına göre alım yapılmış olsaydı başarılı olabileceklerin de büyük bir kısmı mülakat sonucunda başarılı olmuştur. Başarısız olan adayların görev yaptığı Adalet komisyonları veya Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından görevde yükselmeye uygun çalışma performansı ve liyakatleriyle ilgili objektif olarak bildirilen kanaatler değerlendirilmiş...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 95 alanı niye eledin sevgili hemşehrim, 95 alanı niye eledin? Bu konuya gelir misin birazcık.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Ayrıca, Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hükümlerine göre Sözlü Sınav Kurulunca...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, buna sen de inanmıyorsun, kimse de inanmıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sadede gel Sayın Vekilim.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – ...sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi, bir konuyu kavrayıp özetleme ve muhakeme gücü, liyakati, temsil kabiliyeti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 95 alanın muhakeme gücü yok muymuş Sayın Vekilim?

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - ...öz güveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı, genel kültürü ve genel yeteneği...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Hâlen yazı işleri müdürü 94 almış, yazı işleri müdürü!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 70 alanın muhakeme gücü var da 94 alanın yok mu muhakeme gücü?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - ...bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı esas alınarak 100 tam puan üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Desene, “Hakyolcu değildi.” De, yakışsın! Hakyolcu olsa alınırdı!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Şimdi, mülakatla ilgili değerlendirmeyi CHP Grubu istediği için şunu hatırlatmakta fayda görüyorum: Son günlerde belediyelerde yapılan atamaların nasıl yapıldığı ortada. CHP’nin kazandığı belediyelerde yapılan atamaların tamamı ortada.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, mülakatı biz kaldırdık be! Mülakatı biz kaldırdık kamudan, ne anlatıyorsun ya, ne anlatıyorsun! Bülent Ecevit kaldırdı bu memlekette mülakatı.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Nepotizmin kralı CHP’de, nepotizmin kralı sizde. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mülakatı sen getirdin, hâlâ konuşuyorsun ya! İnsanda biraz utanma gerekmez mi ya, insanda biraz yüz gerekmez mi ya!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Mehmet Moğultay’ın, dönemin Adalet Bakanı Mehmet Moğultay’ın CHP Kongresinde “Biz CHP’lileri almayacaktık da MHP’lileri mi alacaktık?” dediğini -3 bin hâkim- bu millet unutmadı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen bir sor bakalım, sokağa çık da mülakatı bir sor bakalım, ne diyecek sana!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Bu konuda son söz söyleyecek parti Cumhuriyet Halk Partisidir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yazık! Yazık! O parmağı git de sokağa sallla! Yazık! Yazık! Halka sallla o parmağı, bana değil!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 25/4/2024 Perşembe günü toplanmamasına ilişkin önerisi

No:23

24/4/2024

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 24/4/2024 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda Genel Kurulun 25/4/2024 Perşembe günü toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Gökhan Günaydın

Sezai Temelli

Adalet ve Kalkınma Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay

Erhan Usta

Bülent Kaya

Milliyetçi Hareket Partisi

İYİ Parti

Saadet Partisi

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

VII.- SEÇİMLER**A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM****1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim**

BAŞKAN – Komisyonlarda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

Anayasa Komisyonunda boş bulunan 1 üyelik için İstanbul Milletvekili Zeynel Emre aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Çevre Komisyonunda boş bulunan bir üyelik için Ankara Milletvekili Deniz Demir aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan bir üyelik için İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 92 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Sayın milletvekilleri, 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerindeki gruplar adına yapılacak konuşmaların en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılması Genel Kurulun 13 Şubat 2024 tarihli 59’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya’ya aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

(*) 92 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Maden Kanunu Teklifi'yle alakalı grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu Maden Kanunu'ndaki değişiklik teklifini biz konuşmaya başlarken maalesef, hâlâ İliç'te madenci kardeşlerimiz enkaz altında, balçık altında olduğu ve onların orada cesetlerinin bulunduğu bir ortamda böylesine önemli bir konuyu tekrar tartıştığımızın, gündeme getirdiğimizizin bilinmesini kayıtlara geçirmek isterim.

Madenler kalkınmanın temel unsurlarından en önemlisidir ve kendi kaynaklarını yok sayan, kaynaklarını kullanmayan bir ülkenin kalkınması da mümkün değildir. Hemen hemen her sektörün girdisi ve çıktısı olan madenler, ülkelerin kalkınmaları ve yaşam seviyelerinin belirleyicisi olarak kabul edilen sanayi, enerji ve tarım sektörlerinin temellerini oluşturmaktadır. Türkiye'nin enerji ve doğal kaynaklar bakımından zengin bir coğrafyada bulunması bu sektörlerdeki stratejik önemini her geçen gün daha da arttırmaktadır. Küreselleşmenin giderek arttığı, iklim değişikliğinin etkilerinin her geçen zaman daha da hissedildiği bir dönemde enerji alanında sürdürülebilir ve çeşitlendirilmiş politikalara ihtiyacımız olduğu çok açıktır. Bu nedenle, Türkiye, gelecek dönemde enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımlarını artırarak çevreye duyarlı, ekonomik açıdan rekabetçi ve enerji güvenliğini sağlayacak adımlar atmalıdır.

Başta ifade ettiğim gibi böylesine önemli bir kanun teklifini görüşüyoruz ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi esas fonksiyonundan uzaklaşarak yasama faaliyetini yapan bir organ olmaktan çıkarılma tehdidiyle karşı karşıyadır çünkü bir anlamda sipariş edilen yasal düzenlemelerin kanun yapma tekniğine uygun olmayacak şekilde Genel Kurula indirildiği ve neticesinde yasalaştığı, böylece sorunların tam anlamıyla tartışılmadan hayata geçirildiği dönemleri yaşıyor durumdayız. Bu anlamda, bugün görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de iktidar kanadının alışkanlık hâline getirdiği gibi, hızlı, tartışılmadan ve taraflar yeterince dinlenmeden buraya getirilmiş ve şu anda yasalaşma durumuyla karşı karşıyadır.

Sonuç olarak, AK PARTİ döneminde, bu teklifle birlikte değerli arkadaşlar, Maden Kanunu'nun 15 kez değişikliğe uğraması riskiyle karşı karşıyayız. Örneğin, 2019 yılında yine bir torba kanunla getirilen UMREK yani Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonunun şartına göre, beş yıl sonra, gündemimizdeki bu kanun teklifiyle 4'üncü grup madenler hariç yani altın, demir, çinko gibi madenler hariç kaldırılmak istendiği görülmektedir. “Ben yaptım oldu” anlayışıyla, muhalefet partilerinin Komisyon üyelerinin önerilerine kulak tıkayarak, maden emekçilerinin, meslek odalarının, sektör temsilcilerinin, STK, sendika ve üniversitelerin görüşlerine itibar edilmeden, kanun yapma usul ve esaslarına uyulmadan hazırlanan bu kanun teklifine, öncelikle tekniği açısından karşı olduğumuzu bildirmek isteriz.

Aynı şekilde, kanun teklifinin olgunlaştırılacağı yer olmasını beklediğimiz Komisyon toplantısının tarihi ve saatinin daha önce tartışıldığı gibi bir buçuk gün önceden bildirilmesi gerekli hazırlıkların yapılmasına, tartışılmasına ve yapıcı muhalefete dahi müsaade edilmeden sürecin hızlı işletilmesine, daha doğrusu minareyi kılıfına uydurarak Meclis faaliyetlerinin nasıl askıya alındığını göstermesi açısından ibret vericidir. Ayrıca, kanun teklif metninin son hâlini alması gereken Komisyon toplantısından çok önce farklı mecralarda olgunlaştırıldığı ancak Komisyona bir buçuk gün önce sunulduğu aşîkârdır. Biz bu haklı eleştirileri yapıyoruz değerli arkadaşlar. Yani bunu daha önceki çeşitli görüşmelerde de ifade ettiğimiz şekliyle, muhalefet partilerinin milletvekilleri gerek komisyonlarda gerek burada Genel Kurulda yaptıkları konuşmalarda katkı olsun, ülkemizin içinde bulunduğu problemlere, sıkıntılara en azından muhalefet partili olarak destek verelim, katkı verelim düşüncesiyle yapıyoruz ancak komisyonlarda özellikle

komisyon başkanı ve iktidar kanadına mensup olan milletvekilleri dışarıdan kendilerine gönderilen kanun teklifinin virgülüne dahi müdahale etmeden, daha doğrusu etmek isteseler bile edemedi Genel Kurula bunların indirilmesine sebep oluyorlar ve biraz önce ifade ettiğim gibi, 15'inci kez değişen Maden Kanunu var; 16'ncı kez de değişir, 20'nci kez de değişir ve biz böylece sorunları birbirine ekleyerek kar topu gibi devam ettiririz maalesef.

Madencilikte ulusal kaynaklarımızın uluslararası norm ve standartlara göre araştırılması, ileri teknoloji kullanılarak çevreye duyarlı bir şekilde işçi sağlığı ve iş güvenliği sağlanarak işletilmesi ve son ürüne dönüştürülerek -altını çizerek söylüyorum, son ürüne dönüştürülerek- ülkeye daha fazla katma değer sağlanmasının yollarının aranması ve buna ilişkin mevzuat düzenlemelerinin yapılması gerekirken palyatif çözüm önerileri ve günü kurtarma anlayışıyla, yama maddelerle torba kanun tekliflerinin hazırlandığı hepimizin malumudur. Yaşanan her büyük maden kazasından sonra mevzuat değişikliği yapılmakta ancak gerçek sorunlara odaklanılmadığı için gerçekçi ve uzun vadeli bir mevzuat oluşturulamamaktadır. Bu tasarıda önemli değişiklikler öngörülmüş ancak sektörün temel bileşenlerinin görüşleri ve köklü çözümleri teklife yansımamıştır. Ülkemizde Maden Kanunu yeniden şekillenmeli, çevresel ve sosyal etkileri tüm boyutlarıyla tekrar belirlenmelidir. Yatırımcıyı uzaklaştıran bürokratik engellemeler kaldırılmalı, ayrıca üretim sahalarında çevresel ve teknik denetimler mutlaka sıklaştırılmalıdır. Herhangi bir yasa, her şeyden önce bir öncelikler, niyetler örgüsüne yani bir politika metnine dayanmak zorundadır ancak mevcut Maden Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikler için ortaya konulan gerekçeler en başından itibaren madencilik sektörünün genel sorunlarını tam olarak kavramamış ve nitelikli çözümler üretmeye yönelik tasarlanmamıştır. İnsanı ve insan emeğini merkeze koyarak bir yandan madencilik faaliyetlerinde kamunun etkin gözetim ve denetimini sağlarken diğer taraftan söz konusu faaliyetlerin, çevre ve ekosistemlerin korunmasını da gözeten, temel olarak ekonomik kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılarak gelir dağılımının düzeltilmesi hedeflerine yönlendirilen bir ulusal madencilik politikası Maden Kanunu'nun temeli olmalıdır. Bu husus gerek toplumun yararı gerekse madencilik sektörünün gelişimi bakımından son derece büyük önem taşımaktadır. Millî gelirin lokomotif, sanayinin girdisi olan madenlerimiz ve tabii kaynaklarımızdır. Sanayimizin ihtiyaç duyduğu ve enerjiyi sağlayacak olan yerli madenlerimizin çevreye zarar vermeden çıkarılması, işlenmesi ve kullanılması ülkemizin önemli meselelerinden birini oluşturmaktadır. Günümüzde 90 çeşit madenin ticari boyutlu üretimi bilinirken 60 civarında madenin ülkemiz topraklarında üretimi yapılmaktadır. Başta endüstriyel ham maddeler olmak üzere bazı metalik madenler, linyit ve jeotermal kaynaklar açısından ülkemizin zenginliği bilinmektedir. Ülkemiz yer altı kaynakları açısından oldukça zengin ve maden çeşitliliği açısından dünyada 8'inci sıradadır. Buna rağmen, ülkemizde 2022 yılında madene dayalı 11,7 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiş olup maden ithalatında öne çıkan ülkeler Rusya, Kolombiya, Avustralya ve Amerika Birleşik Devletleri'dir. 2022 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 51,18 iken madencilikte ticaret açığı 5,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, sözlerimi tamamlarken -başta ifade ettiğim şekliyle- bu Maden Yasası'nda olduğu gibi bu şekilde kanun tekliflerinin milletvekillerinin katkısı alınmadan Parlamente'ye getirilmesi maalesef, günü kurtarma çabası bile değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Biz, bu gerekçelerle, bunun sektörün diğer bileşenleriyle herhangi bir istişare yapılmadan tamamen belli merkezlerde tasarlanan kanun teklifi olduğu için bu kanun teklifine karşı olumsuz kanaatimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'li köylülerin depremde bu yana iktidara seslerini duyurmaya çalıştıklarına ilişkin açıklaması*

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Deprem 2'nci yılına girdik, Osmaniye'li köylülerimiz depremde bu yana iktidara sesini duyurmaya çalışıyor. Depremde bu yana çadırların içinde, konteynerlerde yaşamaya devam eden, 10 bin TL maaşla geçim mücadelesi veren köylülerimiz ev sözlerinin gerçekleşmesini bekliyor.

“Yerinde dönüşüm yapacağız, 750 bin TL kredi, 750 bin TL hibe vereceğiz.” diyenlerin hâlâ sözlerinde durmadığını, hak sahipliği çıkmış olanlar bankaya gittiklerinde “Para yok.” cevabı aldıklarını söylüyorlar. Tuvaleti olmayan, su geçiren konteynerlerde yaşamaya devam eden köy halkımız “Gelin, hayata nasıl tutunmaya çalıştığımızı görün.” diyor.

Kaypak köyünde yolun içine temel atarlara, halkı toprak yığınlarıyla, çamurla baş başa bırakanlara sesleniyorum: Ankara'dan, oturduğunuz yerden hiç görmediğiniz arazilere uydudan plan çizmekten vazgeçin. Hâlâ değil temel atmak, konut yeri dahi belirleyemediğiniz köylerimiz var. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanına sesleniyorum: Depremde, 2'nci yılında bıraktığınız gibi duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)*

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün maden ve enerji yasasını görüşüyoruz. Bu yasa, seçim tatiline girmeden önce de çıkarılmaya çok uğraşılmıştı. Belli ki iktidarın gündeminde, her zaman olduğu gibi, bu yasada da “Belli güç odaklarını nasıl tatmin ederim?” bu çözülmeye çalışılıyor.

Değerli milletvekilleri, bir kere, her şeyden önce enerji ve maden hususu ülkemiz açısından son derece önemli konulardan biridir. Bu konu sadece bir enerji meselesi değil, aynı zamanda bir millî güvenlik sorunu olarak düşünülmelidir. Hemen hemen bütün alanlar, bütün sektörler enerjiyle ilgili olduğundan bütün üretim maliyetlerine, bütün kalemlere enerji yansımaktadır. Bu açıdan, enerjinin ve madenlerimizin millî olması temel husus olmalıdır. Dikkat çekerse, yabancı sermayenin ülkemizde rahatlıkla para yatırdığı ilk yer maden sektörüdür, enerji sektörüdür. Hâlen bugün, Mersin Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili ülkenin kaynaklarının peşkeş çekildiğine, hatta ülkenin geleceğinin ipotek altına alındığına, hatta ülkenin birtakım bağımsızlığının teslim edildiğine dair iddialara henüz yeterli, doyurucu, ikna edici bilgi verilmiş değildir, kamuoyu bu konuda bilgi beklemektedir.

Değerli milletvekilleri, burada ilk olarak millî olması önemlidir; ikinci olarak da madenin sadece madenden ibaret olmadığı... Suyun, ormanın, güneş santrallerinin, hepsinin birlikte değerlendirilmesi gerekir ve bunların verimliliği, rantabl kullanılması da esas olmalıdır.

Maalesef ki bugün kamu yatırımlarında israfın ön planda olduğu, verimlilik esasına dayalı olmayan yatırımların yürütüldüğü gayet açıktır. “Bir yerde bir icraat yapılıyor...” desinler “İcraat yapılıyor.” desinler... İşte, son olarak uzaya gönderdiğimiz astronot görünümlü kişide bunu net bir şekilde gördük. Tank Palet Fabrikasının...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Görünümlü” mü?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Buyurun Sayın Bakanım.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Görünümlü” mü? “Astronot görünümlü” mü?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Sayın Bakan, söz alabilirsiniz. Bakın, seçim yenilgisinin telafisini düşünüyorsanız yani gerçekten sizi görünce insan ürküyor.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Seçimle alakası yok. “Astronot görünümlü” dedin ya, onu...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Ben hep... Karşıma da geldiniz.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Ben de seni görünce üzülüyorum.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Efendim?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Astronot görünümlü” deyince ben de sana üzülüyorum.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Hayır “görünümlü”nü söyleyeceğim. Tank Palet Fabrikasını sattığınız bedele “astronot” diyerek uzaya birisini gönderdik, on beş gün süreyle bağlantı kurdu, değişik kesimlerle uzay bağlantısı... Ne yapıyor? “Biz çalışıyoruz.” Sonra, sadece orada kalacak zannettik; dönüp geldi, İzmir’de o elbisesiyle kampanyaya katıldı. Doğrusu, adalet şunu bekler: Madem seçim kampanyasında kullanmak üzere bir insanı astronot olarak uzaya gönderdiniz, bunun masrafının da seçim kampanyasından, bütçesinden karşılanması gerekirdi diye düşünüyorum. Şahsen, gerekli hadise, madem uzaya ülke adına gönderildi, artık millî bir kimlik kazandı, öyleyse millî vasfını korumalı, bütün siyasi partilere, bütün yaklaşım...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Dün resepsiyondaydı, görüşseydin. Resepsiyonda vardı dün, dün görüşseydin.

BAŞKAN – Devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Biliyorsunuz, resepsiyonlarda hani “Cumhur İttifakı’ndan” veya “değil” diye ayrılıyor ya Sayın Bakanım yani biliyorsunuz herkes...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Ayrılmıyor, herkese gidiyor.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Yok, mesela, 29 Ekimde Türkiye’den 5 bin kişi Külliye’ye davet edildi; şu sıralarda oturan, halkın seçtiği milletvekillerinden sadece tarafınıza, grubunuza mensup olmayanlar çağırılmadı.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Meclisteki resepsiyonda vardı.” diyorum. Dün resepsiyonda vardı, görüşseydin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızın bundan haberi olmadığını düşünüyorum çünkü onun problemi de yani çevresindeki insanları idare etmek zannedirim.

Değerli milletvekilleri, sağlıklı çevre hedef alınması gereken önemli hususlardan biridir çünkü çevre bizlere Allah’ın bir emanetidir, bizim de emanet olarak aldığımız bu kaynakları en verimli şekilde kullanıp, muhafaza edip gelecek nesillere aktarmamız da öncelikli ve temel bir görevimizdir. Bu açıdan da evet, üretim yapılmalı, artırılmalı ama çevreye karşı sorumluluk da kontrol edilmelidir. Nitekim, Erzincan’da kaybettiğimiz ve hâlen cesetlerine ulaşamadığımız işçi kardeşlerimiz ülkemizdeki 85 milyon vatan evladı için büyük bir yaradır, büyük bir acıdır.

Değerli milletvekilleri, enerjiyle ilgili ifade etmek istediğim bir başka önemli husus, dışa bağımlılığın tamamen kaldırılmasıdır. Elimize ulaşan 2022 verilerine göre, ülkemizin 364 milyar dolarlık ithalatı

içerisinde 97 milyar doları sadece enerjiye ödenmiştir ki bu, gerçekten, son derece vahim kabul edilecek bir rakamdır, bizim tam olarak bağımlılık içerisinde olduğumuzu net bir şekilde göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, şunu net ifade edelim ki bu ülkenin havası, suyu, yer altı madenleri, kaynakları, toprağı, denizi, çevresi, ormanları, güneşi hepimize yeter; yeter ki kaynakları düzgün kullanalım, yeter ki barış, huzur ve kardeşlik içerisinde yaşamasını bilelim, yeter ki haramzadelere fırsat vermeyelim. Herkes alın terine, hakkına razı olsa bu ülkede aç, açık bir insan kalmaz.

Değerli milletvekilleri, tabii, enerjiden, gazdan bahsederken Gazze'nin gazını da hatırlatmak isterim. Gazze'nin gazı da bir şekilde peşkeş çekilerek Batı'ya pazarlanmak üzereydi. Temenni ederim, bu konuda bütün bu yaşananlardan sonra bu hatalardan vazgeçilir.

Değerli milletvekilleri, kaynaklardan bahsederken sadece enerji kaynaklarını değil mali kaynakları da öncelikli olarak değerlendirmeliyiz. Bütçe görüşmeleri esnasında hızlı geçtik, belki gözden kayboldu, ben bir kez daha tekrar etmek istiyorum: 2023 yılı bütçesinin toplam geliri 4,5 buçuk trilyon idi, 2024 bütçesinde sadece faize ayrılan rakam 1 trilyon 256 milyar. Yani aziz vatandaşlarımızın ilgisine buradan tekrar sunmak isterim: Ey milletimiz, bu ülkede geçen yıl 3 lira vergi toplandı, bunun 1 lirası sadece faizlere ödeniyor; bu, faizlere ödendiği hâlde 600 milyar dolara yaklaşan borcumuzdan tek bir kuruş eksilmiyor, sadece bekleyen borçlar ötelenmiş oluyor. Onun için de Gabar'da petrolden bahsedenlerin, Karadeniz doğal gazından bahsedenlerin seçim dönemleri geçince bu kaynakları unutması da gerçekten manidar.

Değerli milletvekilleri, enerji, millî güvenlik sorunudur; enerji, savunma sanayi kadar önemlidir; enerji, Togg otomobilinden çok daha önemlidir. Gerçekten bu seçim kampanyasında Togg otomobili pek gündeme gelmedi farkındaysanız çünkü alanlar pek memnun kalmadı; zaten satış yapılanlar belli, seçilmiş insanlardı. Zarar rakamları ortaya çıktığı için de Togg da aradan kayboldu, gitti.

Değerli milletvekilleri, son olarak, sözlerimi toparlarken şunu ifade etmek isterim ki bari bu yasa teklifinde muhalefetin sesi dinlensin; bu, siyasi bir konu değil. Artık “torba yasa” dene dene torbanın da adı kalktı, bundan sonra “son dakika yasası” denmesi daha ilgi çekici olur, televizyonların alt yazısı gibi. Düşünün ki bir yasa tam 15 kez değiştiriliyor ve hâlen bir yere ulaşamamışsa o zaman insan şunu merak eder: Ya bu yasayı yapanların aklından zoru var ya da bu yasayı tekrar değiştirenlerin niyetinde bir sorun var maalesef bugün bunu yaşıyoruz. Tabii ki enerjiden bahsederken esas hedef ülkede üretimi artırmak önemli olmalıdır, reel sektöre katkı olmalıdır; ekonomiyi canlandırmak, üretime katkı vermek, istihdamı artırmak olmalıdır, faizcilere destek vermek değil.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, 19'uncu Dönem Trabzon Milletvekili ve spordan sorumlu eski Devlet Bakanı Mehmet Ali Yılmaz'ın vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 19'uncu Dönem Trabzon Milletvekili ve spordan sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali Yılmaz bugün vefat etmiştir; ailesine, sevenlerine başsağlığı diliyorum, Allah rahmet etsin.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına, Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle ilgili değerlendirmelerimizi ve görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum.

Evet, bugün Hakk'ın rahmetine kavuşan eski Spordan sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali Yılmaz Beyefendi'ye Allah'tan rahmet diler, ailesine ve sevenlerine başsağlığı dilediğimi de buradan ifade etmek isterim.

Evet, değerli milletvekilleri, madencilik sektörü ülkemiz için önemli bir fırsat sunmaktadır fakat bu fırsattan faydalanmak için mevcut yıkıcı politikalardan vazgeçmek ve sürdürülebilir bir madencilik modeli geliştirmek şarttır. Madenlerimiz gelecek nesillerimiz için bir mirastır; kaynakları vahşice çıkararak doğayı katletmek ve büyük kısmını yabancı şirketlere vermek kimsenin hakkı da değildir haddi de olmamalıdır.

Gelecek nesillere temiz bir çevre ve yaşanılabilir bir dünya bırakmak bizim sorumluluğumuzdur. Mevcut madencilik politikaları ormanların tahrip edilmesine, su kaynaklarının kirlenmesine ve hava kirliliğine yol açmaktadır. Madencilik projeleri vatandaşlarımızın topraklarından ve yaşam alanlarından kopmasına da neden olmaktadır. Bu durumun sosyal çatışmalara ve gerginliklere de yol açtığını zaman zaman yaşıyoruz. Madencilik projelerinde şeffaflık eksikliği ve hesap verebilirlik sorunu giderek artmaktadır. Maşallah, yolsuzluk ve rüşvetle bu ülkede her şey artık yapılabilir hâle gelmiştir. Mevcut politikalar kısa vadeli çıkarlar gözetilerek uzun vadeli sürdürülebilirlik ilkelerini göz ardı etmektedir. Bu durum gelecek nesiller için ağır bedeller doğuracaktır. Madencilik faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin bir kısmının bölgesel kalkınma ve çevrenin korunması için ayrılması gerekir. Kanadalı ve diğer yabancı şirketlerin Türkiye'yi mesken tutmalarının nedeni muhtemelen ahbap çavuş düzenidir. AB yasaklamışken Türkiye'de altını siyanürle çıkarmanın çekiciliği yabancı firmaları ülkemize çekmektedir. Bir de Türkiye'de ucuz işçilik... Hatırlayın, Kaz Dağları'nda ağaç katliamı yapan, 350 bin ağacı kesen Alamos'un CEO'su şöyle söylüyordu: "100 milyon dolar yatırım yaptık, 6 milyar dolar kazandık. Türkler hafriyat ve taş taşımada çok iyiler."

Sayın milletvekilleri, Tema Vakfı 2022 yılında bir çalışma yapmıştı, 24 ilde yaklaşık 20 bin maden ruhsatı verildiği yani illerin yüz ölçümlerinin yarısından fazlasının maden ruhsatlarına bölünmüş durumda olduğu ortaya konulmuştu. Bu illerde bulunan ormanların ortalama yüzde 60'ı, tarım alanlarının ortalama yüzde 57'si, meraların ortalama yüzde 55'i, korunan alanların ortalama yüzde 57'si madenlere ruhsatlı durumdadır. Anadolu topraklarının yerli ve yabancı sermayeli maden şirketleri arasında paylaşılması büyük ölçekli mülksüzleştirme ve kaynak transferi stratejisini ortaya koyuyor. Ya, iktidar mensupları, pek ilgili değilsiniz ama siz mirasyedi misiniz, biz sömürge miyiz? Eğer çıkaracaksak madenlerimizi biz çıkarmalıyız. Sayın milletvekilleri, endüstriyel ve enerji ham maddeleri, metalik madenler, doğal taşlar gibi yer altı kaynaklarının tarafımızdan çıkarılması ve tarafımızdan işlenerek uluslararası pazara açılması sağlanmalıdır. 2013 yılında Başbakanlık görevi sırasında Erdoğan'ın "Bütün bu maden işlerini kendime bağladım." dediğini hatırlatırım. "Ne olursa olsun, ister mermer ister altın ister bakır ister çinko, bizzat göreceğim." sözlerini hatırlıyorum. Uluslararası maden şirketleri sektöre doğrudan girdiği gibi ya ortaklıklar ya da yerli şirket uzantılarıyla faaliyet yürütüyor. Çok sayıda uluslararası madencilik şirketi doğrudan veya yerli ortaklar aracılığıyla Anadolu coğrafyasını paylaşmış. Madencilik sektörünün Afrika ülkelerinde olduğu gibi sömürge alanlarına dönüşüm hızını belirleyen başlıca faktörler, sermaye lehine yasal düzenlemeler, teşvik politikaları, ruhsat, ÇED raporu gibi bürokratik işleri azaltan yahut tamamen ortadan kaldıran politikalar ortaya koymaktan mı bahsetmişti Sayın Tayyip Erdoğan? 19 Temmuz 2023 tarihinde, Birleşik Arap Emirlikleri Hükûmetiyle Enerji ve Doğal Kaynaklar Alanında Stratejik Ortaklık

Çerçeve Anlaşması yapıldı, hatırlayınız. 8’inci maddesinde yer alan “Türk tarafı, Türkiye Cumhuriyeti’nin yürürlükteki kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak projelerin uygulanması için izinlerin, ruhsatların ve çevresel etki değerlendirme sürecinin alınmasında kolaylık ve destek sağlayacaktır.” ifadesiyle siz neyin önünü açmak istediniz? Yıllardır Türk yatırımcılarının kan ağlayarak dile getirdiği kanunları Birleşik Arap Emirlikleri istiyor diye önümüze getirip alelacele yürürlüğe koymaktaki amacınız nedir? Türkiye’de son yıllarda madencilik faaliyetleri büyük bir hızla artarken, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü’nün verilerine göre 2008-2023 arasındaki son on beş yılda ruhsat sayısı 386 bin; Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin aktardığı bilgiye göre ise Türkiye’de 2004 yılında sadece 138 olan uluslararası maden şirketi sayısı bugün 773’e çıkmış durumda. Evet, Yatırım Ofisi, Türkiye’nin madencilik sektöründeki şirketlere sunduğu avantajların iş gücü, lojistik, sondaj maliyetleri, cazip devlet teşvikleri ve oldukça rekabetçi vergileri de içerdiğini belirtiyor. Madencilik sektöründe yüzlerce yabancı şirket faaliyet yürütürken altın madenciliğinde de Türkiye’de pek çok yabancı şirket faaliyet gösteriyor. Bugün Türkiye’de 19 adet altın madeni bulunuyor, bunun 9’unu sadece Kanadalılar işletiyor. Değerli milletvekilleri, merkez verilerine göre, önceki üç yılda yaklaşık 120 ton altın üretildi, bundan 3 ton altın karşılığı devlet hakkı alındı. Yani 2018-2022 arasında sadece 2,5 milyar lira devlet hakkı tahsil edildi.

Sayın milletvekilleri, bildiğiniz gibi, ülkemiz maden ve enerji ihtiyacı yönünden dışa bağımlı durumda olup cari açığımızın çok büyük kısmını maden ve enerji alımı oluşturmaktadır. Evet, madenleri ve enerjimizi artırmanın bütün yollarını denemek durumundayız. Bu teklifin ilk 3 maddesiyle, Maden Kanunu kapsamında yer alan madencilik faaliyetlerine ilişkin raporlamalarda ulusal maden kaynak ve maden rezerv raporlama koduna uyum zorunluluğunun 4’üncü grup madenler dışında kaldırılması amaçlanmaktadır. Türkiye’deki madencilik sektöründeki dinamikleri ve mali kısıtlamaları göz önüne alarak yapılan kanun teklifi metal madenler dışındaki madenler için standartlara uyum zorunluluğunu kaldırmayı amaçlıyor. Bu sektördeki büyük oyuncuların yanı sıra, özellikle krom madenciliği gibi çoğu firma hâlâ Türkiye’de küçük ölçektedir. Bu durum öngörülen on yıllık uyum süresinin sona ermesiyle küçük firmaların ciddi sorunlar yaşamasına neden olabilir. Denge sağlanmalıdır Sayın Bakan.

Ayrıca, madencilikte karşılaşılan diğer bir sorun olan yüksek arazi izin bedellerine de değinmek istiyorum. Bu bedeller birçok maden projesini fizibil olmaktan çıkarmış ve birçoğunu kârlılığını yitirerek kapanma noktasına getirmiştir. Bununla birlikte, birçok yeni yatırımcıyı ürkütüp mevcut yatırımcıların da belini bükmüştür. Madencilikte üretim çeşitliliğini ve sürdürülebilirliği artırmak için 6831 sayılı Kanun’a göre hâlihazırda on yıl süreyle yüzde 50’si alınan arazi izin bedeli teşviki uzatılmalı ve yatırımın önündeki arazi izin bedeli yükü hafifletilmelidir, bu yapılırken de tabii ki denetim şarttır. Bu adım sektördeki işletmelerin uzun vadeli planlamalarını güçlendirecek ve sürdürülebilir bir madencilik yaklaşımına imkân tanıyacaktır. Böylelikle istihdam yaratılmasına ve yer altı zenginliklerinin ülke ekonomisine kazandırılarak katma değer yaratılmasına vesile olacaktır.

Madencilerin bir diğer sorununa çözüm bulunması gereken konu tesis muafiyeti konusu. İzin süreçlerinde yaşanan sorun ve gecikmeler ortada. Burada ruhsat sahibini mağdur etmemek adına hâlihazırda işletme izni sahalar özelinde uygulanan tesis muafiyeti konusu işletme izni aranmaksızın işletme ruhsatlı sahalarda uygulanmalıdır. Herhangi bir büyük yatırımcı elinde bulundurduğu işletme ruhsatlarında üretim termini planlayarak ona göre çalışma planı yapmakta olup bu arada uzun vadede çalışacağı ruhsatları elinde tutmak zorundadır. Bu durum yatırımcıyı sanal ÇED sürecine sevk edip kamuyu gereksiz şekilde yormaktadır.

Sayın milletvekilleri, 4’üncü maddeyle denizlerde, baraj göllerinde, suni göllerde, tabii göllerde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yenilenebilir enerji kaynak alanları ilan edilerek yenilenebilir

enerji kaynağına dayalı tesislerin kurulmasına imkân sağlanmaktadır. Bu alanlarda hidrolik kaynaklara dayalı ön lisans veya üretim lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yenilenebilir enerji kaynağına dayalı birden çok kaynaklı üretim tesisi kurulması amaçlanmaktadır. Ayrıca, tarımsal sulama amaçlı tesislerin elektrik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Devlet Su İşleri veya Devlet Su İşleri izniyle sulama birlikleri tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi kurulabilmesine imkân verilmektedir. Aslında ülkemizin enerji kaynaklarının tam kapasiteyle kullanılması önemlidir ancak madde metninde yer alan “imar planı yapılmaksızın” ibareleri yerel yönetimleri tamamen pasif bırakma ihtimalini taşımaktadır. Bu nedenle, tam aksine yerel yönetimlerin yenilenebilir enerji uygulamalarının içerisinde bulunması gerekmektedir.

Ayrıca, maddeyle tarımsal sulama amaçlı tesislerin elektrik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi kurabilme yetkisi yalnızca Devlet Su İşlerine ve Devlet Su İşleri izniyle sulama birliklerine verilmektedir. Ülkemizdeki enerji kaynaklarının etkili kullanılması ve enerji açığımızın giderilmesi için, yetki verilen idari kuruluşların kapsamının genişletilmesi daha yararlı olacaktır. Şunu da belirtmeliyim ki lisanssız olmanın beraberinde getirdiği belirsizlikler ve uzun vadeli planlamada yaşanabilecek sorunlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle, lisanssız projelerin ilerleyen dönemde lisanslı hâle getirilip getirilmeyeceği konusu önemli bir soru işaretidir. Bu süreçte projelerin çevresel etkileri, teknik standartlara uygunluğu ve uzun vadeli sürdürülebilirlik gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Ayrıca, bu değişikliğin nasıl denetleneceği, lisanssız projelerin uzun vadeli etkilerinin nasıl değerlendirileceği gibi konular da detaylı bir şekilde ele alınmalıdır.

Anlıyoruz ki bu öneriyle su yüzeylerine de güneş enerjisi kurulumlarının önünün açılması amaçlanmaktadır. Türkiye yüz ölçümünde metrekareye düşen ortalama güneş enerjisi miktarı yılda Almanya’nınkinin 3 katı olmasına rağmen Türkiye’de ancak Almanya’dakinin sadece yedide 1’i kadar güneşten elektrik üretiyoruz. Enerji konusunda dünyanın çok gerisinde kaldığımızla ilgili buna benzer pek çok örnek verebiliriz. Bu yüzden ki ülkemizin menfaati için enerji konusunda atılacak her adımın destekçisi olduğumuzu bir kere daha vurgulamak isterim ancak bu tür projeler sürdürülebilir enerji elde etmenin teknolojik bir yolunu sunarken dikkate alınması gereken bir dizi önemli faktöre de sahiptir. Sizler, inşallah, ülkemiz için bu kadar kritik öneme sahip konularda uzman görüşü almadan bir adım atmazsınız ama ben çok ümitli olduğumu söyleyemiyorum.

Evet, kıymetli milletvekilleri, 7’nci maddeyle mevcut düzenlemede yer alan Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizmasından yararlanma şartlarına ilişkin kanuni zorunluluklar kaldırılmakta ve yetkinin tamamen Bakanlığa bırakılması teklif edilmektedir. Yarışma şartnamesinin hiçbir kanuni zorunluluğa bağlı kalmaksızın Bakanlık tarafından belirlenmesi ve yarışma neticesinde ortaya çıkan fiyatın Bakanlıkça belirlenen süre boyunca destekleme kapsamında olması hukuk devleti ilkesine zarar verecektir. Daha önce kanuni bir düzenlemeye konu edilmiş hususun kanundan çıkarılması aynı zamanda Parlamento yetkisinin idareye devredilmesi anlamını da taşımaktadır.

Kime ve neye hizmet adına çıkarılmak istenen 13’üncü maddede yer alan ve kanuna eklenmesi öngörülen geçici maddeyle enerji kaynak alanları yarışmaları sonucunda bağlantı kapasitesi hakkı tanınmış olan ve üretim lisansı, ön lisans ya da lisans başvurusu bulunan tüzel kişilerden yatırımları gerçekleştiremeyecek olanlara talep etmeleri hâlinde ilgili sözleşmeleri, lisansları, ön lisansları ve lisans başvurularını iptal etme hakkı ve teminatların ilgisine iade edilmesi hedeflenmektedir. Değerli milletvekilleri, ancak bu madde öyle bir hüküm getiriyor ki sanki “çantacılık” denilen o oyunu daha da kolaylaştırıyor. Özetle, enerji kaynak alanlarındaki yarışmalarda hayali vaatlerle dolu kâğıtlarla ihaleyi kazanan ancak gerçek yatırım yapmayan kişilere yatırımlarını gerçekleştiremeyenler için iptal etme

hakkı veriliyor. Yani gerçek yatırımcılar çabalayıp, kazanıp, taahhütlerini yerine getirirken birileri sadece vaatlerle dolu çantalarla ortaya çıkıp kazandıkları ihaleyi istedikleri gibi iptal edebilecekler. Bu durumda sormamız gereken soru şudur: Neden böyle bir düzenleme yapılıyor? Bu, gerçek yatırımcılara değil de aracı, komisyoncu, çantacılar bir kolaylık sağlamak adına mı?

Değerli milletvekilleri, önerimiz açık; ihaleyi kazananların taahhütlerini yerine getirmemesi durumunda teminatlarının irat kaydedilmesi ve devir hakkının verilmeme hususunun maddeye eklenmesidir. Enerji sektöründe dürüstlüğü ve adaleti sağlamak adına atılacak bu adım sektörün geleceği için kritik bir öneme sahiptir. Bu yüzden, eksikleri, yanlışları, üzerinde durulması gereken birçok konu olduğu değerlendirildiğinde bu kanun teklifinin bu Genel Kuruldan böyle geçmemesi gerektiğini ifade eder, hepinizi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Kıymetli Başkanım, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, bugün hayatını kaybeden spordan sorumlu eski Devlet Bakanımız Sayın Mehmet Ali Yılmaz’a Allah’tan rahmet, ailesi ve sevenlerine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 13 Şubat günü saat 14.28’de can Erzincan’ımızın İliç ilçesinde bir maden sahasında meydana gelen toprak kayması sonucu büyük bir göçük meydana gelmiştir. Maden bölgesinde yapılan ilk incelemelerde, kayan kütlenin 10 milyon metreküp olması ve bulunduğu yerden 800 metre hareket etmesi yaşanan hadisenin boyutlarını göz önüne sermiştir. Olayın ilk anından itibaren ilgili bakanlarımız ve bürokratlarımız, AFAD ekipleri, gönüllü yardım kuruluşları arama ve kurtarma çalışmalarına başlamış olup çalışma yapılan bölgede hâlâ heyelan riski olması ve yeni toprak kaymalarının zaman zaman yaşanıyor olması, maalesef, arama kurtarma yapan ekiplerimizi zora sokmaktadır. Çalışmaları olumsuz etkilese de yaşanan elim kaza sonrası göçük altında kalan 9 madenci kardeşimizden 1’inin cansız bedenine “mangal ocağı” olarak tabir edilen alanda 5 Nisan günü ulaşılmış, yine, 1 madenci kardeşimizin cansız bedenine 19 Nisanda ulaşılmıştır. Diğerleriyle ilgili de -inşallah- yerlerinin tespit edildiğine dair olumlu haberler almaktayız. Maden şehitlerimize Allah’tan rahmet, kederli ailelerine ve aziz Türk milletimize sabır ve başsağlığı; göçük altında arama çalışmaları devam eden madencilerimize de bir an önce ulaşılmasını diliyorum.

İliç ilçemizde meydana gelen maden kazasıyla ilgili Gazi Meclisimizde kurulan ve bugün 2’nci toplantısını gerçekleştirdiğimiz Araştırma Komisyonu olarak, bu elim kazayı tüm yönleriyle araştıracağımızdan herkesin emin olmasını istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin adı her ne kadar “Maden Kanunu” olsa da kanun içeriği bakımından, esasen, enerji alanında elde edilecek bağımsızlığı, Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın temel gerekliliklerini içermektedir. Bu manada asırlık ülkülerimize ulaşmak için devletimizin 2000’li yılların başından bu yana enerji konusunda ciddi bir mesai harcaması boşa değildir. Türkiye var olan yer altı maden ve petrol zenginliklerini arayıp, keşfedip ve üretip ekonomiye kazandırmaya hızla devam etmektedir. Bu kararlı ve istikrarlı mücadele vatandaşlarımızın hidrokarbon kaynaklarımızdan sürekli ve ucuz bir şekilde yararlanmasına zemin hazırlamaktadır. Hiç şüphe yok ki rezervlerden elde edilen girdilerle enerji ithalatı kaynaklı cari açığın azaltılması ve gelecekte enerji ihraç eden ülke konumuna gelmemizin de temelleri atılmaktadır.

Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; ülkemiz bir yandan da yenilenebilir kaynaklara yönelerek ithal enerji kaynaklarına olan bağımlılığı azaltma yolunda da büyük mesafe katetmektedir. Elbette ülkece hak ettiğimiz pozisyonda değiliz ancak bu, katettiğimiz mesafeyi ve kararlılığı görmemizi de engellememelidir. Diğer yandan, enerji arz güvenliğini artırmayı hem de tarafı olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris İklim Anlaşması'nın geçerliliklerini yerine getirerek sera gazının salımını azaltmayı amaçlayan bir Türkiye'den bahsettiğimiz de unutulmamalıdır. Ülkemizin uzun dönemli enerji politikalarının önemli bir sacayağı durumunda olan "2053'te net sıfır emisyon" hedefi elektrik enerjisi sektörünün yanı sıra ulaşım ve ısıtma gibi enerji yoğunluğu fazla olan diğer sektörlerin de karbonsuzlaşmasını sağlamayı amaç edinmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik enerjisi başta olmak üzere nükleer santral, elektrikli otomobil ve hidrojen enerjisi gibi alanlardaki çalışmalarıyla bu hedefini gerçekleştirmek üzerine kararlılıkla hareket etmektedir. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi Maden Kanunu, Kıyı Kanunu, Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, yeni enerji verimliliğine ilişkin ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin kanunlar ve son olarak Nükleer Düzenleme Kanunu'nda değişiklik öngören enerji alanındaki birtakım hususlarda düzenlemeler içermektedir.

Millî enerji ve maden politikalarının ilan edildiği 2017 yılından günümüze yüzde 30 seviyesinde olan elektrik üretimindeki yenilenebilir oranı 2018, 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla yüzde 32, yüzde 44 ve yüzde 42 olarak gerçekleşmiş olup oldukça kurak bir sezon olan ve hidroelektrik üretim kapasitemizden yeterince faydalanamadığımız 2021 yılında bile bu oran yüzde 36 seviyesine ulaşmıştır. 2022 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla yenilenebilir kaynakların elektrik üretimindeki payı yüzde 43,1 seviyesine çıkmıştır. Yenilenebilir enerjide yapılan bu yatırımlar neticesinde ülkemiz yenilenebilir enerji alanında dünyada önemli bir konuma da yükselmiştir.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle içme, kullanma suyu temin edilen rezervuarlar, sulak alanlar ve Kıyı Kanunu kapsamındaki kıyı ve sahil şeritleri hariç olmak üzere belirlenen alanlarda YEKA ilan edilerek yenilenebilir enerji kaynağına dayalı tesislerin kurulmasına imkân sağlanmaktadır. Bu nedenle, ülkemizin karalarda olduğu gibi, denizler, göller ve diğer su yüzeylerinde de yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı tesisler kurularak ülkemize ilave kapasite kazandırılması bakımından teklifi de olumlu bulmaktayız.

Diğer yandan, madde içerisinde, içme, kullanma suyu temin edilen rezervuarlarının, sulak alanlarının ve kıyı sahil şeritlerinin düzenleme kapsamı dışında bırakılması da enerji politikalarının ve yatırımlarının çevreyi koruma ve doğaya saygılı olma hassasiyetli temelde yapılmakta olduğunun bir emaresi olarak görülmesi gerektiğini de ifade etmek isterim. Yine bu kapsamda su alanlarının güneş enerjisi panelleriyle kapatıldığı durumda da su buharlaşmasının ve kaybının azalacağı hususlarında bilimsel raporlar ortaya konmuş olup faaliyette bulunulacak alanlarda çevrenin olumsuz etkilenmesi gibi bir durumun ortaya çıkmayacağı da kanıtlanmıştır. Yapılan bu düzenlemeyle devletimizin 2053-2071 millî enerji ve maden politikasına katkı sağlayacak ve enerjide dışa bağımlılığı sıfır noktasına getirmek için bir adım atmış olacağız çünkü temiz ve tükenmeyen enerji kaynaklarımızın en önemlilerinden biri de güneş enerjisidir. Hidrolik kaynaklara dayalı ön lisans veya üretim lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından yenilenebilir enerji kaynağına dayalı birden çok kaynaklı üretim tesisi yani hibrit elektrik santralleri kurulabilmesi imkânının getirilmesini de elektrik piyasası bakımından olumlu bir düzenleme olarak görmekteyiz.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle yapılan düzenlemeyle doğal gazın sıvılaştırılması faaliyetlerinin depolama faaliyetlerinden ayrıştırılarak bağımsız bir piyasa faaliyeti olarak tanımlanması da amaçlanmaktadır. Bu sayede son dönemde yaşanan enerji krizleri nedeniyle, başta AB ülkeleri olmak üzere, ülkemiz üzerinden gerek boru hatlarıyla gerek LNG olarak yoğun bir şekilde artan ihracat talepleri

bakımından hem yerli üretim doğal gazımızın hem de farklı kaynaklardan ülkemize ithal edilen ve edilecek doğal gazların ülkemizde sıvılaştırılarak dünya piyasalarına LNG olarak pazarlanabilmesinin ayrı bir piyasa faaliyeti olarak da sağlanması hedeflenmektedir. Ülkemizin doğal gazda ticaret merkezi yani “hub” olma hedefleri çerçevesinde yüzen LNG terminallerine ilişkin EPDK tarafından depolama tesislerinden farklı istisnai düzenlemeler yapabilmesine imkân tanınması ve mevcut depolama tesislerinin kapasitelerinin daha etkin ve verimli kullanılabilmesi amacıyla sisteme girişe ilişkin hükümlerden muaf tutulması, ayrıca bir tüzel kişiye her ülke için ve ayrı ayrı ihracat lisansı verilmekteyken birden fazla ülke için tek ihracat lisansı verilmesi uygulamasına geçilmesi de sağlanacaktır. Yeri gelmişken burada, sizlerin huzurunda Türkiye’nin enerji politikalarının düzenlenmesindeki konumu, doğal gaz borsası oluşmasındaki katkıları ve başarısından dolayı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Alparslan Bayraktar nezdinde EPDK Başkanımıza ve tüm çalışma arkadaşlarına teşekkür etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, yapılan düzenleme kapsamında enerji verimliliği uygulamaları bakımından hayati öneme sahip destek mekanizmasının günün koşullarına göre güncellenmesi de yer almaktadır. Buna göre, teklifle enerji verimliliği desteklerinden faydalanmak isteyenler için emisyon ve spesifik enerji tüketimini azaltma kriterinin getirilmesi, enerji verimliliği destek bedellerinin günün koşullarına göre uyarlanması da önemlidir.

Ayrıca aydınlatma, fan, pompa, elektrik motoru gibi ekipman bazlı projelerin yerine proses ve tesis bazlı projeler de kapsama alınarak tasarruf potansiyeli yüksek, teknolojik, yenilikçi ve dijitalleşmeye katkı sağlayan yatırımların da destekten yararlanması amaçlanmıştır.

Ülkemizin büyük ölçüde deprem kuşağı üzerinde yer alması nedeniyle olağanüstü hâl kararı veya genel hayata etkililik kararı alınan yerlerde geçici süreli bağlantı talepleri için elektrik enerjisinin kullanıcılarına kesintisiz bir şekilde ulaştırılması amacıyla EPDK’ya da yetki verilmektedir.

Diğer yandan, enerji nakil hatlarına ilişkin bedel tespiti, tescil ve kamulaştırmamız el atma nedeniyle tazminat davalarında ittifak alanının belirlenmesine ilişkin teknik kriterler tereddüde yer bırakmayacak şekilde de açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yine bir başka önemli husus ise ön lisans ya da lisans başvurusu sahibi tüzel kişilerden yatırım maliyetlerinde salgın ve savaşa bağlı artışlar, ekonomik ve teknik zorluklar veya tedarik süreçleri nedeniyle yatırımları gerçekleştiremeyecek olanlara, talep etmeleri hâlinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna başvurarak ilgili lisansları, ön lisansları veya ön lisans, lisans başvurularını iptal etme hakkı verilerek kurulamayacak tesislere tanınmış olan bağlantı kapasitelerinin serbest bırakılması ekonomiye yeni bir güç verecektir. Bu sayede ortaya çıkan kapasite daha kısa sürede kurulabilecek yeni yatırımlara tahsis edilebilecek olup daha etkin ve hızlı bir şekilde üretime dönüşmesi de sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, nükleer enerji sahasında hukuki mesuliyete dair sözleşme hükümlerine uygun olarak nükleer madde taşıyan kişinin talebi, nükleer tesis işletenin muvafakati ve Nükleer Düzenleme Kurumunun onay yönündeki kararıyla taşıyıcının sorumlu olabilmesine imkân tanınması da amaçlanmaktadır. Tüm bu çalışmaların Türkiye’nin enerji üssü olma konusunda sunacağı katkının ehemmiyetine bir kez daha dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

Son zamanlarda dünya ülkelerinin yeşil enerji çalışmalarına yönelmesi toryumu da daha değerli kılmaktadır, özellikle Avrupa’da başlayan enerji krizi de nükleere karşı tutumun yeniden gözden geçirilmesini sağlamıştır. Yakın zamanda Avrupa’nın iklim hedeflerini yakalamasına katkı sağlayan ve bazı koşulları yerine getiren nükleer projelerin sürdürülebilir yatırım listesine yani yeşil enerji sınıflandırması belgesi içine alındığı da açıklanmıştır. Nükleer enerji santrallerinin yeşil enerji olarak sınıflandırılması, ham madde konusunda da yeni bir dönem başlatacak olması da toryumu şimdiden öne çıkarmış durumdadır.

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) Nükleer Enerji Ajansı ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının verilerine göre dünya toryum rezervlerinde ilk sırayı 846 bin tonla Hindistan alırken 790 bin tonla Türkiye 2'nci, 606 bin tonla Brezilya 3'üncü, Avustralya 521 bin ton, ABD 424 bin ton, Mısır da 380 bin ton olarak sıralanmaktadır. Türkiye, sadece enerjinin üretildiği bir coğrafya değil, Türkistan coğrafyasından Avrupa ve Afrika Kıtası'na enerji yoğunluğunun da doğal merkezi konumundadır. Dolayısıyla, tüm bu gelişmelerin ve gerçeklerin ülkemizin enerji alanında katedeceği aşamanın jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik pozisyonunu da güçlendireceği unutulmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak son yıllarda millî enerji politikamızda ciddi adımlar attık. Daha önce terörle anılan Gabar Dağı'nda cumhuriyet tarihimizin en büyük petrol keşfi gerçekleşti, yapılan son çalışmalarla günlük üretim de 40 bin varil geçmiş durumdadır. 2024 yılı bitmeden inşallah 33 petrol kuyusunun 95 kuyuya çıkarılması da hedeflenmektedir. Bu sayede Gabar Dağı'ndan çıkarılan petrol günlük 40 binden 100 bin varil üretimine de ulaşacaktır. 100 bin varil üretim gerçekleştiğinde bugünkü petrol fiyatlarıyla ifade etmem gerekirse 3 milyar dolarlık bir ithalatın da önüne geçmiş olacağız. Millî enerji politikaları sonrası sadece Gabar'da Türkiye'nin 200 bin varil üreten bir ülke hâline geleceğine en kalbî duygularıyla inanıyor, bugüne kadar enerji konusunda emeği geçen tüm Bakanlık personeline huzurlarınızda da teşekkür ediyorum.

Sözlerime son verirken, millî egemenliğimizin simgesi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü yaşını kutluyor, geleceğimizin teminatı çocuklarımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyorum. 2023'te başlayan Türk Asrı vizyonunun 2053 ve 2071 yıllarında süper güç Türkiye vizyonu ile taçlanacağına inanıyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Millî Mücadele'mizin tüm kahramanlarını rahmet, minnet ve duayla anıyor, yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletimizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait.

Buyurun Sayın Koçyiğit. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, yine bir Maden Yasası'nı konuşuyoruz; aslında bu Maden Yasası devreden bir yasa. Aslında İliç kazası olduğu zaman, 13 Şubatta bu yasa buraya gelmişti ama ortak tutumumuzla yasayı geri çektiniz. Peki, ne oldu bütün bu süre içerisinde? Meclis bir araştırma komisyonu kurulmasına karar verdi, hepimiz oraya üye verdik. Hâlihazırda en son göçük altından, o liç yığınının altından çıkarılan cenaze 19 Nisanda çıkarıldı; 7 işçi hâlâ toprak altında, 7 işçinin ailesi hâlâ cenazelerine ulaşamadılar ama biz burada neyi konuşuyoruz? Biz burada Maden Yasası'nı konuşuyoruz. “Bu Maden Yasası'nın içerisine, 13 Şubattan sonraki geçen sürede ya, bu ülkede sürekli, tekraren ve tekraren maden kazaları oluyor, maden felaketleri oluyor; bir madde koyalım, işçiyi koruyalım, doğayı koruyalım, toplumu koruyalım.” dediniz mi? Demediniz. Aynı yasayı tek bir cümlesine dokunmadan yeniden Meclise getirdiniz, Mecliste tartışıp -tartışılmadan aslında- yeniden geçirmeye çalışıyorsunuz.

Peki, bu yasa kimi koruyor? İliç'teki işçiyi korumadığı açık, maden işçisini korumadığı açık, bu toplumu korumadığı açık. Bu yasayı kim için yapıyorsunuz? Halk için yapmadığınız açık. Bunu sermaye için yapıyorsunuz, maden şirketleri için yapıyorsunuz, Anagold için yapıyorsunuz, büyük altın madeni tekelleri için yapıyorsunuz, uluslararası sermaye için düzenleme yapıyorsunuz. İçerisinde halkın olmadığı,

hukukun olmadığı, adaletin olmadığı, işçinin olmadığı bir yasayı getirdiniz ve şimdi Meclisten geçirmeye çalışıyorsunuz. Neden? Çünkü sermayenin iktidarsınız.

Bakın, 1992 yılında Zonguldak Kozlu’da grizu patlaması oldu ve o zaman 263 işçi yaşamını yitirdi. Otuz iki yıldır -bu otuz iki yılın yirmi iki yılı iktidarınızla geçti, on yıl da öncesi- bu ülkede maden cinayetlerini engelleyecek, iş cinayetlerini engelleyecek tek bir önlem aldınız mı? Almadınız. Ya, her gün ortalama 2-3 işçi ölüyor, iş cinayetleri artık bir kırım hâline gelmiş, insanlar işbaşında yaşamını yitiriyor; siz ne yapıyorsunuz? Seyrediyorsunuz vallahi, sadece seyrediyorsunuz. Ya, bu Hükûmetin görevi, bu devletin görevi İliç’teki gibi maden kazaları olduğu zaman sadece cenaze işleriyle mi ilgilenmektir? Bütün yasal süreçlere bakalım, Soma’ya bakalım, Ermenek’e bakalım, Amasra’ya bakalım, İliç’e bakalım, Çorlu tren kazasına bakalım, Pamukova’ya bakalım, bütün iş cinayetleri, bütün kazalara bakalım; kimi yargıladınız, bir tane işvereni yargıladınız mı? Hayır, bir tane işvereni yargılamadınız ama onun yerine, o iş yerinde çalışan emekçi mühendisi, mimarı, şehir plancısını, iş güvenliği uzmanını yargılıyorsunuz; hatta, yetmiyor, utanmadan, sıkılmadan gidip çalışanı yargılıyorsunuz ama sermayenin teline dokunmuyorsunuz, sermayeye en ufak bir şey yapmıyorsunuz ve bütün bu politikalarınız ülkeyi bir işçi cinayeti rejimiyle yönetir hâle getirmenize sebep oldu.

Özelleştirmeler, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma, denetimsizlik ve bunlarla beraber aslında almadığınız önlemler burayı bir ucuz iş gücü cenneti hâline getirdi uluslararası ve ulusal sermaye açısından ama bütün bunları duymayan, görmeyen bir yerden iş yapmaya çalışıyorsunuz, süreci yürütmeye çalışıyorsunuz.

Bakın, iş cinayetleri kader değil, fitrat değil, bir tercih; Hükûmetiniz bir tercih yapıyor. İki şeyle karşı karşıya: Bir, işçiyi koruyabilir, korumuyor, kimi koruyor? Patronu koruyor. Doğayı koruyabilir, korumuyor, kimi koruyor? Maden şirketini koruyor, uluslararası tekeli koruyor.

Peki, koruma şemsiyesi sağladığınız bütün bu sermaye, bütün bu uluslararası şirketlerin bu topluma maliyetinin sadece iş cinayetleri mi olduğunu düşünüyoruz? Hayır, büyük bir ekokırım yaşıyoruz.

Bakın, İliç’te 100 milyon metreküp liç yığını var, siyanürlü toprak var. Erzincan’dan başlayıp Basra Körfezi’ne kadar bütün doğayı katledebilecek, bütün doğada bir ekokırımı neden olabilecek bir doğa felaketinden bahsediyoruz ama maşallah, öyle rahatsınız ki sanki bunlar sizin Hükûmetinizde olmadı; sanki oraya, Erzincan İliç’e maden sahası kurduğunuzda bizler, bu toplumun demokratik muhalefeti, çevre örgütleri bağırmasa, “Yapmayın!” demedi; sanki daha önce olan kazada dönüp de “Ya, bir daha kapasiteyi artırmayın. Bakın, bir kaza oldu, Fırat suyuna karışıyor; bir daha kapasite artırırsanız bu işin sonu kötü olur.” dememiş gibi burada, gelmişsiniz, Maden Yasası’nı çıkarmaya, Maden Yasası’nda bizi konuşturmaya çalışıyorsunuz.

Tabii, bu Maden Yasası Teklifi’nin bir sürü sorunlu bölümü var. Örneğin, UMREK Kodu sadece 4’üncü grup madenler için geçerli olacak, diğer gruplar için böyle bir raporlama olmayacak. Bu ne demek yani? Aslında yüzeye yakın bulunan kayaçlar ve madenler açısından bir raporlama olmayacak yani taş ocağı kurmak, çimento, granit, mermer ve kireç üretiminde bir raporlama süreci olmayacak. Peki, bunlar olmadığında ne olacak? Doğaya etkileri araştırılmayacak, çevresel etkileri araştırılmayacak ve sermaye elini kolunu sallaya sallaya istediği yere gidecek, kireç ocağı kuracak, çimento fabrikası kuracak ya da mermer çıkaracak ama bu, sizi endişelendiriyor mu? Hayır; hiçbir şekilde bu, sizi endişelendirmiyor.

Bununla beraber, yüzen alanların üzerine, işte, yenilenebilir enerji meselesi var; baraj ve göllerin üzerine yüzer güneş enerjisi sistemleri kurmaya çalışıyorsunuz. Burada yine toplumu gözetmiyorsunuz, Devlet Su İşleriyle süreci kurtarmaya çalışıyorsunuz. Peki, o yüzen güneş enerjisi santrallerinin suyun ekosistemine verdiği zararı biliyor musunuz? Üstünü kapattığı için suyun içerisindeki canlıların fotosentez

yapmadığını biliyor musunuz? Rüzgârı alamadığı için oradaki su seviyesinin debisinin düşeceğini biliyor musunuz? Hayır. Önemli mi sizin için? Önemli değil. Enerji önemli ve bunu halka sormadan halka rağmen yapmaya çalışıyorsunuz.

Yine, diğer bir başlık nükleer enerjiyle ilgili. Ya, Akkuyu yapılırken bağırdık çağırdık, ne oldu? Tabanında çatlaklar çıktı. Umurunuzda mı? Umurunuzda değil, hâlâ devam ediyorsunuz ama yetmiyor, Tekirdağ'da, Sinop'ta da santraller yapmaya çalışıyorsunuz. Bütün dünya nükleer enerji santrallerini kapatırken, Japonya gibi yani teknolojide asla şu anda yarışamadığımız bir ülke bile bir felaket yaşamış ve deniz suyuna nükleer atıklar karışmışken, bunun sonuçlarını bütün insanlık görmüşken, yanı başımızda Çernobil olmuşken siz göz göre göre bu ülkeyi mahvedecek bu nükleer enerji tesislerine nasıl imza koyuyorsunuz? Koyuyorsunuz çünkü büyük konsorsiyumlar ve büyük paralar kazanacaksınız buralardan ve ne diyorsunuz? "Artık biz nükleer enerjiden de ülkede faydalanacağız." Ama nükleer enerjiye gelmeden önce bu ülkede yapılacak onlarca şey var; sadece ve sadece kaynakları doğru kullansanız yine bu ülkenin hiçbir sorunu olmayacak ama onun yerine bütün bunları yapmayıp devam ediyorsunuz.

Nükleer enerjiye karşıyız, nükleer enerji santrallerinin yapılmasına karşıyız. Bu ülkeyi, doğayı, insanlarımızı mahvedecek, hele hele de deprem kuşağında olan, fay hatlarında olan yerlere maden tesisi, siyanürle altın aranan maden tesisleri kurmanızın, nükleer enerji santralleri kurmanızın felaket olacağını altını yeniden çizmek istiyorum ve bu yasaya hayır oyu vereceğimizi de ifade ediyorum.

Sürem çok az kaldı, son bir şey söyleyerek sözlerimi tamamlayacağım. Bugün Batman il binamız basıldı. Basılmaya gerekçe yapılan şey ne? Bir mail atılmış, bir ihbar. Bizim Batman il binamız 2'nci katta. İhbarı yapan kişi ne diyor biliyor musunuz? "Ben oradan geçiyordum, içeride birileri vardı, gece saatiydi, kitap okuyorlardı, resimler vardı, bunlar kesin çok sorunlu şeyler yapıyorlar, kötü şeyler yapıyorlar; bakmanızı istiyorum." Bir de adını gizli tutuyor. Ya, 2'nci kat, 2'nci kat! Şimdi ben size soruyorum: Bu ihbarı yapan kişinin kaç metre boyu olması lazım bir binadaki 2'nci katın içinde kitap okuyan kişiyi görmesi için? Sordunuz mu? Sormadınız. Onun yerine, İçişleri Bakanlığınız polislerini gönderdi. Bakın, Batman il binamızın tarumar edildiğinin, il binamıza Vandalca girdiklerinin resimleri. Bu size yapılıyor mu? Ben yarın ihbar etsem, "Ya, bu AKP il örgütlerinde çok kötü şeyler oluyor, buralarda kitap okunuyor, vallaha başka başka propagandalar yapılıyor; hele bir bakın." desem bu polis sizin il binanıza girecek mi, böyle her şeyi dağıtacak mı? Bu nasıl bir hadsizliktir ya! Biz bu ülkenin 3'üncü büyük siyasi partisiyiz. Her aklına esen bizim il binamızı basamaz, her aklına esen bize parmak sallayamaz; böyle bir dünya yok. Varsa bir hukuksuzluk il binalarının, parti örgütlerinin nasıl aranacağı açık ve net. Ne bulmuşsunuz orada? Hiçbir şey, iki üç tane dergiyi alıp gittiniz. Ne bulmayı bekliyorsunuz, ne bulmayı bekliyorsunuz? Böyle bir şey var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bu yaptığınız hukuksuzluklar son bir hafta, on gündür yürüttüğünüz algı operasyonları, utanmadan sıkılmadan bu kürsülerden ve basına verdiğiniz demeçler üzerinden DEM PARTİ'ye parmak sallayan, kayyumla tehdit eden anlayışlarınıza teslim olmadık, bundan sonra da teslim olmayız. Birileri "DEM PARTİ de kapatılsın." diye talimat veriyor; yetmiyor, oradan Adalet Bakanı "hukukun gereği" diyor. Ya, İçişleri Bakanlığınız görevlendirmiş mülkiye müfettişi... 1 değil 100 mülkiye müfettişi gönderin çünkü sizin kayyum yolsuzluklarınızı araştırıp açığa çıkarmaya 100 değil 100 bin mülkiye müfettişi bile yetiştirmez, yetiştirmez. Onun için, partimizi böyle basıp, karalayıp parmak sallayacağınıza "Gelin, hukuka dönün." diyoruz ve hiç kimsenin halkın iradesinin karşısında durmayacağını artık öğrenin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Van Milletvekili Sayın Pervin Buldan.

Buyurun Sayın Buldan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERVİN BULDAN (Van) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Maden Yasası görüşülüyor. Elbette ki Maden Yasası görüşülürken şimdiye kadar bu ülkede Maden Yasası görüşüldüğü günlerde bile hayatını kaybedenler var. Ancak geçmişe dönmek gerekiyor, geçmişte de iş cinayetlerinde, maden ocaklarında hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza, yurttaşlarımıza buradan rahmet diliyorum, ailelerine bir kez daha başsağlığı dileklerini iletiyorum.

Elbette ki bu ülkede AKP iktidarı olduğu sürece hem iş cinayetlerine hem kadın cinayetlerine hem de birçok cinayete, bu iktidarın, yanlış politikaları nedeniyle sebep olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz ve hepimiz buna artık tanız. Ancak sevindirici ve bizlere gerçekten bir umut ışığı olan 31 Mart yerel seçimleri, artık bir dahaki seçimde AKP'nin iktidar olmayacağını ve tepetaklak gideceğini bir kez daha bizlere gösterdi.

Ben, buradan, 31 Mart tarihinde Van'ı mora boyayan Van halkına binlerce kez teşekkür ediyorum. Ben buradan, özellikle Van'daki AKP'yi bir tabela partisi hâline getiren halkımıza binlerce kez teşekkür ediyorum.

Sadece Van'da değil, Türkiye'nin her yerinde AKP artık bir darbe aldı, AKP artık gidicidir, bu bize gösterdi ki bir dahaki seçimlerde AKP iktidar olamayacak. Peki, neden? Bunun altındaki nedenler ve sebeplere baktığımız zaman, birçok nedeni ve sebebi elbette ki burada saymak mümkün. Aslında sırasıyla ifade etmekte fayda var: Kürtlere uyguladığınız zulüm nedeniyle kaybediyorsunuz, Kürt halkının dilini yasakladığınız için kaybediyorsunuz, Kürtlere demokratik siyasetin önünü kapattığınız için kaybediyorsunuz, Kürt halkının seçmiş olduğu temsilcileri cezaevine gönderdiğiniz için kaybediyorsunuz, Kürtlerin hakkını gasbettiğiniz için, belediyelerine kayyum atadığınız için kaybediyorsunuz. İşte bu kaybediş, bir dahaki dönem sizin bir daha gelmemek üzere gideceğinizin bir göstergesidir.

Ben buradan bir kez daha sormak istiyorum: 31 Mart tarihinde basına, sosyal medyaya yansıyan görüntülerden hiç mi utanmadınız? Seçmenleri, hareketli seçmeni Şırnak'a götürerek orada kendi adınıza oy kullandırmaktan hiç mi utanmadınız? Şırnak'ta Süleyman amcanın “Konuş, sen nerelisin? Konuş, sen nerelisin?” demesinden hiç mi utanmadınız? Van'da Abdullah Zeydan Belediye Eş Başkanımız seçimlere iki gün kala, cuma günü mesai saatinin bitimine üç dakika kala memnu haklarını almış olmasına rağmen o hakların kendi elinden alınmasından hiç mi utanmadınız, hiç mi hicap duymadınız ya? Ayrıca, atadığınız kayyumların yapmış oldukları yolsuzluklardan, yapmış oldukları soygunlardan, yapmış oldukları hırsızlıklardan hiç mi utanmadınız? Şimdi, kalkmış yeniden bir kayyum muhabetinin içerisine giriyorsunuz. O kayyumların bu ülkeye ne kadar zarar verdiklerini, bu ülkeyi, belediyeleri soyup soğana çevirdiklerini hiç mi görmediniz, hiç mi duymadınız ve bundan hiç mi utanmadınız? Kayyum bu ülkenin bir ayıbidir ve kayyumlarla bu ülke yönetilemez; bunu bir kez daha görmeniz gerekiyor.

Sevgili milletvekili arkadaşlarım, o kayyumlar gittiler. Halk eğer o kayyumları benimsemiş olsaydı, halk eğer o kayyumların yapmış oldukları hizmetlerden memnun olsaydı sizi, adaylarınızı tekrar belediye başkanı olarak seçerlerdi ancak o kayyumlar hırsızlıklarıyla, soygunlarıyla bulundukları belediyeleri terk ettiler. Halk buna müsaade etmedi. Bundan sonra böyle; halk kimi isterse, neyi isterse o olacak ve siz de buna rıza göstereceksiniz.

Şimdi, bu kayyumların yaptıklarını, hırsızlıklarını, soygunlarını size anlatırken buradan bazı sataşmalar yaşıyor. Ben buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum: Siz, hiçbir seçimde adaletli bir

seçim yürütmediniz, ne hak tanıdınız ne hukuk tanıdınız ne yasa tanıdınız ne Anayasa tanıdınız; hepsini ayaklar altına aldınız, hepsini parça pinçik ettiniz ve hiçbir şekilde bu hakkı, bu hukuku Türkiye halklarının, oy kullanan seçmenin önüne koymadınız. Zorbalıkla bu ülkeyi yönetemediğinizi size halkımız 31 Mart tarihinde güzel gösterdi.

Bir İçişleri Bakanınız vardı, her kürsüye çıkışta, şurada bizim grubumuza bakarak, parmak sallayarak, “Oh, oh!” diyerek o kayyumları savunan bir İçişleri Bakanınız vardı. Şimdi, biz size ne diyelim? “...” (*) olsun size diyelim, “...” (*) olsun size! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Siz bunu hak ettiniz, siz bu sonuçları hak ettiniz. Sadece Diyarbakır’da, Van’da, Hakkâri’de, Mardin’de değil; sadece Iğdır’da, Ağrı’da değil; siz İstanbul’da da kaybettiniz, Ankara’da da kaybettiniz, İzmir’de de kaybettiniz. Siz, artık her yerde kaydetmeye mahkûm bir partisiniz, bunu da böyle bilin.

Biz ne dedik? Biz “Gün gelir, devran döner.” dedik. Gün geldi, devran döndü; devran döndü, DEM geldi. DEM gelmeye devam edecek ve bir dahaki seçimlerde DEM PARTİ artık burada değil, şu sıralarda oturmaya adaydır, bunu da böyle bilin.

Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın, Samsun’un 19 Mayıs ilçesinde satılığa çıkarılan 286 adet arsa ve araziye ilişkin açıklaması*

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben, bir konuyu Genel Kurulumuzun gündemine getirmek istiyorum. Samsun özelinden hareket edeceğim ancak Türkiye’nin genelinde de böyle bir sorun olduğunu biliyoruz. Şimdi, Sayın Başkanım, Samsun’un Ondokuzmayıs ilçesinde 286 adet arsa ve arazi satılığa çıkartılıyor. Esas itibarıyla, bakıldığında, bunlar hazine arazisi yani normal şartlarda satılığa çıkartılmasıyla ilgili hukuken bakınca çok fazla bir sorun yokmuş gibi ama pratik olarak ciddi sorun var. Buralar, yaklaşık yüz yıldır insanların ta dedelerinden kalan, kullandığı arsalarla ektiği veya üzerinde birtakım yapıların olduğu arsa, arazi şeklindeki yerler. Şimdi, ben oradaki Ondokuzmayıs ilçesinin vatandaşlarıyla, bu konuyu gündeme getiren insanlarla daha önce de toplantı yapmıştım ve bunlar şunu söylüyorlar: “Yani, biz yüz yıldır burayı kullanıyoruz, devlet burayı şimdi satılığa çıkartıyor, biz buraya ecrimisil ödedik zaten bugüne kadar fakat satılığa çıkarılırken hiç olmazsa bize bir miktar öncelik tanınsın. Çünkü bu Türkiye genelinde satılığa çıkarılacak bir konu, buraya yabancı gelecek, biz bunu asla hazmedemeyiz, bu ciddi şekilde sıkıntı olur.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii, bu uygulama yapılırken de ciddi hatalar var. Şimdi, üç dört yıl önceki uydı görüntüleriyle çekilmiş fotoğraflarla bu arsalar, araziler satılıyor. Bunların üzerinde şu anda yapılaşma var arkadaşlar. Bakın, mesela, şurada, burası boş bir arazi olarak herhâlde görünüyor oradan veya şu arkada, böyle resimleri falan da var. Şimdi, madem öyle, devlet nerede, buraya bu yapılar yapılırken devlet nerede? Bunların bir gecede yapılma imkânı var mı? Yok. Yani bunlara hem göz yumuluyor, insanlara “Tamam, yürüyün.” deniliyor, ondan sonra da şimdi hiç bunlar yokmuş gibi “Satacağız.” diyorlar.

Sayın Başkanım, 31 Mart seçimleri öncesinde bu konu gündeme geldi. Osman Topaloğlu’nun, Belediye Başkanının “Asla böyle bir şey yok, böyle bir girişim vardı, haberimiz oldu, bunu tamamen iptal ettirdik, bundan sonra böyle bir şey olmayacak.” diye bir sürü konuşmaları var, elimizde videoları var. Seçim bitiyor, iki gün sonra tekrar ihaleye çıkartılıyor. Yani bu samimiyetsizlik bir defa, bunu kabul etmek mümkün değil. Şimdi, 30 Nisanda buranın ihalesi olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – İş iyice çetrefilli bir hâle gelecek, içinden çıkılmaz hâle gelecek çünkü ihaleyle birileri burayı aldıktan sonra tekrar başka sorunlar başlayacak. Burada muhtarlar yan yana gelmişler, Sayın Cumhurbaşkanına mektup yazmışlar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına mektup yazmışlar ama ses veren yok, AK PARTİ Samsun Milletvekilleri konuyla ilgilenmiyor; vatandaş mağdur, vatandaş ayakta, dolayısıyla bu konunun çözülmesini istiyoruz. Bir defa, ilk önce, 30 Nisandaki bu ihalenin iptal edilmesi lazım. Buralar satılacaksa bile bu insanlara bir şekilde öncelik verilmesinden, ön alım hakkı verilmesinden sonra satışa çıkarılmasının en doğru yol olacağını, vatandaşın huzuru açısından da bunun son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.09

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER : Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin.

Buyurun Sayın Şevkin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 92 sıra sayılı Maden Kanunu Teklifi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kanun hazırlamada yine bir AKP klasiğiyle karşı karşıyayız. Yine bu, ana komisyon dışında ilgili tali komisyonlara gönderilmeden önümüze gelen bir kanun teklifi. Plan Bütçeye havale edilmiş, tali komisyonda görüşülmeden, onların görüşü alınmadan önümüze getirilmiş bir kanun teklifi. Yine, Birleşik Arap Emirlikleri’yle 2023’te yapılan sözleşmeyle bağlantılı olduğunu düşündüğümüz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş olmasına rağmen orada görüşülmeden önümüze getirilmiş bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Anayasa’ya aykırılık durumunun incelenmemesi, etki analizleri sonucunun komisyon esnasında önümüze getirilmesi –önceden değil- torba kanun olması ve teklifin Meclis dışında hazırlanması ne yazık ki AKP’nin her zaman yaşadığımız kanun hazırlama yöntemi.

Evet, değerli milletvekilleri, Maden Kanunu Teklifi torbası üç hat üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunların maden ve enerji yatırımları için önemli görülen maliyet kalemlerinin azaltılması, bir kısım bürokratik aşamaların sadeleşmesi üzerine olduğu görülmektedir. Örneğin, UMREK Kodu’na göre raporlama zorunluluğunun 4’üncü grup madenler dışındakiler için kaldırılması, uluslararası standartların getirdiği zorlukların ortadan kaldırılması gibi bir yöntem izleniyor ne yazık ki. Burada zaman ve maliyet gerekçe gösteriliyor ve bu amacı taşıdıkları ifade edildi bize komisyonda. Bu düzenlemelerle, maden yatırımlarının önünün açılması, bu alanda yatırım koşullarının ulusal mevzuatın gerilemesi pahasına düzeltilmesi istenilmektedir.

İkinci hattaysa enerji yatırımlarıyla ilgili kamusal denetim aşılma istenmektedir.

Üçüncüsü ise sözleşmeye konu enerji yatırımlarının yapılabilmesi için şebeke bağlantı kapasitelerinin uygun hâle getirilmesi gerekmektedir. Bunu sağlayabilmek için yapılmayan yatırımlar, yatırımlara ilişkin yatırımların lisansları, teminatların iadesi yoluyla iptal edilmektedir. İade edilecek olan teminatlar normalde irat kaydedilmesi gereken bedellerdir.

13’üncü madde bize göre oldukça sorunlu bir maddedir. Neden? Çünkü Birleşik Arap Emirlikleri’yle, değerli milletvekilleri, 2023’te yapılan sözleşme direkt buna, bu yasa teklifi ona altlık hazırlayan bir yasal düzenlemedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, burada birtakım hükümler göze çarpmakta. Özellikle bu sözleşmenin 3'üncü maddesinin (8)'inci fıkrasında "Türk tarafı, Türkiye Cumhuriyeti'nin yürürlükteki kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak projelerin uygulanması için izinlerin, ruhsatların ve çevresel etki değerlendirme sürecinin alınmasında kolaylık ve destek sağlayacaktır." denilmektedir. Yani bir başka ülkeye niye kolaylık sağlarız, niye destek sağlarız; bu, soru işareti olarak karşımızda durmakta. Sözleşmenin bu maddesiyle birlikte bakıldığında kanun teklifinin 4'üncü maddesiyle bir yandan yenilenebilir enerji santrali kurulacak alanlar genişletilmekte, diğer yandan bu santraller için imar planı zorunluluğu kaldırılmak istenmektedir.

16 maddelik enerji torbası 7 farklı kanunda değişiklik getirmektedir. Teklifin 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 7'nci, 8'inci, 13'üncü ve 14'üncü maddeleri bize göre sorunlu maddelerdir. İşin aslına bakılırsa kanun yapma tekniğine göre bu kanun teklifinin tamamen geri çekilmesi gerekmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Dışişleri Komisyonunda görüşülmesi beklenen ve yeni kapitülasyonlara yol açacağı öngörülen ve belirsizlikler ve tavizler içerdiği konusunda eleştirilen bu yasa teklifinin ısrarla önümüze getirilmesi, 3 kez, İliç'te maden faciası meydana gelmesi nedeniyle tam 3 kez ertelenmiş, kamuoyunun yatıştığı hissedildikten sonra yeniden ısıtılarak ve hiçbir maddesinde değişiklik yapılmadan yeniden önümüze getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, sevgili milletvekilleri; 1, 2 ve 3'üncü maddeler doğrudan Maden Kanunu'yla ilişkilidir yani ülkemizde madenler konusunda ne kadar sınıfta kaldığımız ortada biliyorsunuz ve maalesef, burada yine bir düzenleme getiriliyor. Maliyet kalemlerinin ve bürokratik işlemlerin azaltılması ve araştırma süresinin uzunluğu bahane edilerek maalesef "UMREK Kodu" dediğimiz uluslararası standartlarda raporlama sistemini 3 grup maden için -1, 2 ve 3'üncü grup madenler için- ortadan kaldıran bir düzenleme getirmektedir. Ya, Allah aşkına, madencilik konusunda sanki çok iyi bir karnemiz varmış gibi siz hangi gerekçelere sığınarak yani zamanla ilgili nasıl bir zorunluluğumuz var ya da maliyetten nasıl kaçınırsınız? Bu kadar önemli bir uluslararası standart, "CRIRSCO" dediğimiz Kanadalı bir firmanın ürettiği ve tüm dünyada kabul görmüş ve onunla eşgüdümlü olan UMREK Kodu 2014 yılında Soma maden faciası raporlamasında önerilmiş ve hayata geçmiştir ve iyi de olmuştur aslında ama siz şunun itirafını yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Biz UMREK'te yeteri kadar mühendis yetiştiremedik. Yetemediği için yüksek fiyatlarla, yüksek maliyetlerle rapor hazırlanıyor ve biz hem süreden hem maliyetten tasarruf etmek hem de yetiştiremediğimiz bu mühendislere yetkinliği vermemek adına bunu kaldırıyoruz." Soma'da, Manisa'da, arkasından Bartın'da, arkasından hemen yaşanan İliç faciasında bu kadar insan hayatını kaybederken -tabii, pek çok madendeki tek tük ölümleri hiç burada saymadık bile- bunlar yaşanırken siz niye bu uluslararası standartları kaldırıyorsunuz arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Neden bunu güçlendirmek yerine bu uluslararası standardı kaldırmayı ön plana aldınız? Doğrusu bunu çok merak ediyoruz.

Şimdi, yapılan düzenlemeyle, 4'üncü grup madenler dışında diğer alanlardaki maden ruhsatları korunuyor ve bu alanda da gerekli arama ve araştırma çalışması yürütülmeksizin ruhsat süresi boyunca kapatılan ruhsat sahası üzerindeki geniş alanlar üzerinde hak sahibi olarak kalmanın önü açılıyor değerli milletvekilleri. Yapılan bu düzenlemeyle, kamusal nitelikteki maden kaynaklarının ülke yararına aranıp ortaya çıkarılması gerekirken ruhsat alan kişi ve şirketleri koruma altına alacak ve ruhsat alan kişilerin uzun süre arama, araştırma yapmaksızın ruhsatlar üzerinde hak sahibi olmalarının önü açılacaktır. Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, buluculuk hakkını uluslararası normlara göre aramak yerine kendisi arayıp ortaya koyacağını ifade ediyor. Aslında burada yapılmak istenen, Maden Tetkik Aramanın elinde bulunan ruhsatların MAPEG'e devredilerek haraç mezat madenlerin satılmasıdır arkadaşlar. Biz buna "hayır" diyoruz ve bu maddeler derhâl kaldırılmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, 4'üncü madde de sorunlu bir maddedir. Değerli milletvekilleri, 4'üncü maddeyle, içme ve kullanma suyu elde edilen rezervuar, sulak alan, kıyı ve sahil şeritleri hariç olmak üzere baraj ve göl alanlarında, suni göl ve tabii göllerin üzerinde imar planı yapılmaksızın -altını çiziyorum, imar planı yapılmaksızın- YEK'e dayalı birden çok kaynaklı tesis kurulabilir. Kime veriyor bu hakkı? Devlet Su İşlerine ve Devlet Su İşlerinden izin almak koşuluyla sulama birliklerine veriyorlar bu hakları. Peki, belediyeler ne olacak? Mesela belediyenin bünyesi içerisinde bir göl varsa belediyeye bu hakkı vermiyor arkadaşlar. Neden? Kamu tüzel kişiliği değil mi belediyeler, buna niye vermiyorsunuz? Çünkü belediyelerimizin elinde proje var. Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri engellemek için belediyeler buraya konulmamıştır arkadaşlar; bunu da reddediyoruz buradan. (CHP sıralarından alkışlar) İmar planı yapılmalı, köy tüzel kişiliklerine, il özel idarelerine ve belediyelere de muhakkak bu hak verilmelidir çünkü imar planı yapıldığı zaman enerji ihtiyacı ve planlaması yapılır, kontrolü ve toplumsal katılım gibi kritik faktörler göz önüne alınır, çeşitli yetki alanları koordine edilir ve enerjinin sağlıklı şekilde ulaşmasının önü açılır. Hiçbir şekilde planlamaya karşı durmamak lazım, mutlaka burada da imar planı yapılması gerekiyor.

5'inci madde, LNG'nin ticaret ve ihracatının piyasa faaliyetlerine dâhil edilmesini içeriyor.

6'ncı madde, depolama lisansıyla faaliyet gösteren yüzen LNG terminallerinde ilişkin EPDK tarafından depolama tesislerinden farklı istisna düzenlemeleri getiriyor.

Burada 7'nci ve 8'inci madde sorunludur arkadaşlar yine. Yenilenebilir enerji kaynakları için YEKA ihalelerinde 2020'den beri uygulanan TL cinsi tavan fiyat uygulaması yasadan kaldırılıyor arkadaşlar. Peki, biz bunu size dört sene önce söylemiştik, niye uygulamadınız? Hatırlarsanız Sayın Cumhurbaşkanının bir damadı hani diyordu ya “‘Dolar 30 liraya çıkacak da güleceksiniz.’ diyorlar.” Evet, 30 liraya çıktı arkadaşlar. Tam 5 katına çıktığı için, o öngörülemezliğiniz sayesinde şu anda yeniden bir düzenleme getiriyorsunuz ve Bakanlığa da inanılmaz yetkiler veriyorsunuz. Evet, bu geniş yetkiler sonrasında, tabii, ne kadar öngörüsüz ve ne kadar bu iradeden uzak bir kanun düzenlemesi olduğunun önemli bir göstergesini burada görüyoruz. 8'inci madde de tabii buna bağlı. On yıllık işletme süresini tamamlamış ve bu on yıllık süre içerisinde yatırım maliyeti üzerinden gelir elde etmiş olduğu iddia edilen lisanssız elektrik üretim tesislerinin lisans alarak fiyatları yüzünden YEKDEM fiyatına göre fazladan elde edecekleri gelirin YEK Mekanizmasına katkı payı olarak aktarılması; ayrıca, on yıllık süresini tamamlayan lisanssız elektrik üretim faaliyetlerini de bu tesislerin lisans talep ederek lisanslı üretim faaliyetine geçirmesi için bu süre boyunca kullandığı piyasada oluşan takas fiyatının yüzde 15'i üzerinden YEK Destekleme Mekanizmasına katkı bedeli ödeme koşulu getiriliyor. Evet, değerli milletvekilleri, her 2 maddenin de mutlaka kaldırılması gerekiyor.

9'uncu madde enerji verimliliğiyle ilgili, olumlu buluyoruz.

Enerji verimliliği destekleme miktarı, içerikleri güncelleniyor 10'uncu maddede ve 11'inci maddede de EPDK kararıyla deprem ve afet bölgelerinde geçici olarak elektrik izni yani yapı kullanım izni ve diğer belgeler olmaksızın, EPDK kararıyla, geçici süreyle, herhangi bir belge istenmeden buraya elektrik verilecek; bu maddeler olumlu.

12'nci maddeyle, iletim hatlarının geçtiği yerler için irtifak bedelleri yani manyetik alan ve elektrik alanı olan yerler için vatandaş mahkemeye gidebiliyor ve bunu ortadan kaldırmak için bir düzenleme yapılıyor. Tabii ki vatandaşın zaten mağduriyeti var ve bu manyetik alanla ilgili mağduriyet önceden belirlenerek mağduriyeti artırmış olacaktır. Bizce bu maddenin de kanunda bir gereği yoktur.

13'üncü madde en önemli maddelerden biri sevgili milletvekilleri; yapılamayan enerji yatırımlarına ilişkin üretim lisansı, ön lisans ve lisans başvurularının iptali kolaylaştırılmakta. Bu durumda, yapılmamış ve yapılmayacak olan yatırımların tahsis edilmiş bağlantı kapasiteleri boşa çıkmış olacak yani işin Türkçesi, ön lisans ve lisans almamış şirketler boşa çıkacak ve bunlar büyük bir ihtimalle Birleşik Arap Emirlikleri'ne peşkeş çekilecek arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Alakası yok. Müzeyyen Hanım, ayıp ya!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Bunu söylediğimiz zaman kızılıyorsunuz ama görünen o ki bu kanun teklifi, bu enerji yatırımları alanının tahsisi, maalesef, ülkeyi getirdiğiniz ekonomik koşullar nedeniyle, 5 sente muhtaç ettiğiniz ekonomik koşullar nedeniyle, yabancı ülkelerde girmiş olduğunuz para arayışı nedeniyle Birleşik Arap Emirlikleri’ne coğrafyamızda rant kapıları açmanın altyapısıdır arkadaşlar. Onun için özellikle 13’üncü maddeyi şiddetle reddediyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, 14’üncü madde de tabii ki nükleer taşımayla ilgili nükleer alanda Rosatom’a zaten inanılmaz yetkiler verilmiş durumda. Biliyorsunuz, burada 12,5 sentten alım garantisi vermişiz Rosatom firmasına, elektriği 12,35 sentten alım garantisi verdik. Oysa Türkiye bugün bu elektriği diğer kaynaklardan 3 ya da 4 sente mal edebiliyor arkadaşlar, bu aradaki fark vatandaşın cebinden çıkıyor; aradaki fark, Rosatom firmasından değil Türkiye’deki vatandaşların cebinden çıkıyor enerji gideri olarak.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Kimin cebine giriyor?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Rosatom firmasına ve artık kim onlarla ortaklaşıyorsa.

Evet, değerli milletvekilleri, bu yükümlülüğü yani nükleer madenlerin taşınma yükümlülüğü firmanın kendisi tarafından yapılmalı çünkü üçüncü şahısların sözleşmede herhangi bir yükümlülüğü yok, herhangi bir zorunluluğu yok. Dolayısıyla, bu kadar önemli bir yükün, nükleer enerji gibi taşınması, nakledilmesi, depolanması sorunlu olan bir yükün, bir kere, üçüncü şahıslara verilmesi son derece önemli ve kesinlikle verilmemeli. Dolayısıyla, bir kere, bu kanun teklifinin tamamı uygun değil; ülkemiz koşullarına uygun değil, ulusal madencilik koşullarımıza uygun değil, enerji koşullarımıza uygun değil.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarları döneminde Maden Kanunu’nda tam 21 kez değişiklik yapıldı ve bir değişiklikle daha karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, ben şunu merak ediyorum: Daha kaç insanın ölmesi gerekiyor? Daha kaç madenin çökmesi gerekiyor? Daha ne kadar insan kaybedeceğiz de acaba bu düzenlemeleri sağlıklı bir şekilde yapacağız? Aslında bunları bilmediğinizden değil, bilerek yapıyorsunuz arkadaşlar yani bunları bilmiyor olmanız mümkün değil. Bakın, Afşin-Elbistan Termik Santrali’nde 50 milyon ton toprak altında 9 işçi on üç yıldır çıkarılamadı. Yine, İliç’te, Çöpler altın madeninde 13 Şubatta maalesef 9 işçimizin toprak altında kaldığı, yine Soma’da, yine Amasra’da ve 53 bin insanımızı kaybettiğimiz son büyük depremlerde ne yazık ki bir tek sorumlunun bulunmadığı bir süreci yaşıyoruz.

Değerli milletvekilleri, gelin görün ki Antalya’daki teleferik kazasında Belediye Başkanımız hemen, apar topar tutuklandı. Peki, bu bir siyasi yaklaşım değil mi arkadaşlar?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Yok, değil, asla değil, asla değil! Altında imzası var, imzası!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Değil, değil, hiç öyle şey olur mu(!) “AKP kafası” diye bir kafa var.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Kurumun da imzası var, kurumun da.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Kasımda istifa etti.” dediniz, şubatta etmiş, şubatta. “Kasımda istifa etti.” dediğiniz şubatta bıraktı, şubatta!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – “AKP kafası” diye bir kafa var, AKP kafası adil görünür işte öyle!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Bu kadar büyük olay olurken -Cumhuriyet Halk Partili Belediye Başkanını- kazada AK PARTİ’li belediye kontrol etmesi gerekirken, önümüzde Türkiye’nin bu kadar önemli sorunları dururken -AKP diye- kesinlikle siyasi bir yaklaşımdır, bunun kabul edilmesi mümkün değildir.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Altında imzası var, imzası!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Kurumun imzası var, kurumun!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Kasımda istifa etti.” diyorsunuz, şubatta bırakmış; bir de yalan söylüyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, değerli milletvekilleri, günlük yaşamımızın en önemli girdilerinden olan enerjinin sürekli, yeterli, çevreye uyumlu olmasını sağlamak ülkeyi yönetenlerin ödevidir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yalan söylemek sizin bileceğiniz işlerdir.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Sizin bileceğiniz iş, sizin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yalan söylemek, sizin sanatını yazdığınız bir şey.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Ticari sicil gazetesine bak, açıklamalarınıza bak.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bak, saydı sana, kaç yerde “Bir tutuklama var mı?” diye sordu sana.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Açıklamalarınıza bak; “Kasımda istifa etti.” diyorsun, şubatta bırakmış.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, hitap edin siz, ben uzatırım sürenizi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, sana mı inanacağım ben? Belgeye mi inanacağım, sana mı inanacağım ben? Hayatın yalan! Ne konuşuyorsun sen!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Para kuleleri ne oldu, ne oldu o para kuleleri?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ayakkabı kutularının hesabını verin siz, ayakkabı kutularının!

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, Sayın Milletvekili konuşmasını kesti.

Buyurun Sayın Milletvekili.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 17-25 Aralık ne oldu? Rüşvet alanlar ne oldu? Üç günde sıfırlamadığınız paralar ne oldu?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nerede para kuleleri?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – “Sıfırla oğlum”lar ne oldu? Üç gün evinizden para çıkartamadınız. Para sayma makineleri sizin evlerinizden çıktı! Ne anlatıyorsun sen, sen ne anlatıyorsun? Hiç utanma kalmadı mı? Sen mi bize ders vereceksin?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Sayın Başkan, süremi uzatırsanız...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, mesafe bağlamak için müsait değil. İki metre yaklaşırsanız bağarmaya gerek kalmayabilir.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Para kuleleri...

BAŞKAN - Sayın Varank...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teleferiğe kadar sesini çıkarmadın ya! Şu kadar konuşmaların içerisinde telefondan kafanı kaldırmadın.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Yalan söylüyorsunuz çünkü.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ayakkabı kutuları...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yalan senin işin! Trol orduları senin işin! Yıllarca sanatını yaptın sen bunun!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Senin işin! “Kasımda bıraktı.” dediğiniz adam şubatta bırakmış!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yalan senin işin! Trol orduları senin işin! Trol ordularını sen çalıştırdın!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Senin işin! O para kuleleri de senin işin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bizim “author”larımızı yasaklayan adam sensin! Seni tanımıyor muyuz biz?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Para kuleleri senin işin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Seni tanımıyor muyuz?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ayakkabı kutularının hesabını ver, para sayma makinelerinin!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Sen para kulelerinden haber ver!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın hatibi dinleyelim.

Buyurun Sayın Milletvekili.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Para kulelerini sen iyi bilirsin, sen! Sen iyi bilirsin! Savcı elinde, polis elinde, hâkim elinde; istediğini yap!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Tabii, tabii, tabii!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Rüşvetçilere ne yaptınız?

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Günlük yaşamımızın en önemli girdilerinden olan enerjinin sürekli, yeterli, çevreyle uyumlu olmasını sağlamak ülkeyi yönetenlerin ödevidir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Mal varlığını açıkla!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Var Mecliste benim mal varlığım, var! Var mal varlığım, var!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Rüşvetçi büyükelçiler seni! 100 milyon liralık villayı nasıl yaptın, 100 milyon liralık villayı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Ulusal çıkarlarımıza uygun, toplumsal faydayı önceleyen, sürdürülebilir, dışa bağımlılığı en aza indirgeyen, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarından maksimum düzeyde yararlanan kararlı ve gerçekçi bir politikaya ihtiyaç vardır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 100 milyon liralık villayı hangi parayla aldın?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Kim aldı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Hangi parayla aldın 100 milyon liralık villayı?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Bak, onu söyleyene “Haysiyetsiz!” dedim. Hadi ispatla! Hadi ispatla! İspatlamayan haysiyetsizdir!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Başkasının üstüne almışsın, onu da yazıyorlar!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Kimse dinlemiyor ki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben süre vereceğim size.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hadi, bak söylüyorum, o Zekeriya köy’de villam varsa ispatlamayan haysiyetsizdir!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Fotoğrafları var, fotoğrafları var!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hadi, hadi göster! Hadi göster! Fotoğrafımı göster!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Fotoğrafların var senin, tamam mı!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Göstermeyen haysiyetsizdir! Hadi bak, söyledim! Namussuzdur, haysiyetsizdir, bak, söylüyorum! Hadi göster, ispat et!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Haysiyetsiz sensin, sensin! Yıllardır çaldınız, çaldınız!

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Fotoğrafları nerede var ya? O adam iki gündür cevap veremiyor ya! O adam iki gündür cevap veremiyor!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Evlerinizdeki paraları sıfırlayamadınız be!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hadi ispat et! Hadi göster! Hadi fotoğrafı göster!

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Sen o gazetecinin avukatı mısın ya?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Sayın Varank...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hadi göster! Namuslu olan, haysiyetli olan gösterir o fotoğrafı!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen o namustan, haysiyetten söz edebilecek bir adam değilsin!

Değilsin sen, tamam mı, değilsin!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Ya, anca söylersin sen!

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Sen o gazetecinin avukatı mısın ya?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hayır, ondan değil, belediye başkan yardımcısı yapıyorlar ağabeyini de!

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – “Fotoğrafi var.” diyor, adam iki gündür cevap veremiyor ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, arkadaş, bu tartışma nereden başladı? Bu tartışma nereden başladı?

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nereden başladı? Nereden başladı?

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Adam iki gündür cevap veremiyor; nerede, nerede fotoğraf?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yanındaki adamdan başladı! Anlatabiliyor muyum? Bak, bu Kurulda gayet güzel bir kanun görüşülüyordu.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nereden başladı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen bize ders verecek adam mısın ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nereden başladı?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Nereden başladı?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ya, sizin Grup Başkan Vekiliniz var, siz niye laf atıp duruyorsunuz, ben anlamıyorum.

BAŞKAN – Ya, Sayın Varank...

Kardeşim, bağırmanıza gerek yok ya, mesafe çok yakın. Şöyle geçin, arkada birbirinizle bir sohbet edin ya ne konuşacaksınız.

Buyurun Sayın Milletvekili.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Süreme tekrar...

BAŞKAN – Süre vereceğim size.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, arkadaşlar...

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) – Gelip de ortamı germediğin gün yok!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Yalan söyleyeceksiniz, biz de susacağız, öyle mi? Hadi canım! (CHP sıralarından gürültüler)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, değerli arkadaşlar...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Ama kürsüde kendi arkadaşınız var, onu dinlemiyorsunuz ya.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Hayır, bunu böyle adet edersek Grup Başkan Vekilleri varken bu işin sonu gelmez.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Milletvekilim, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, değerli milletvekilleri, elektrik üretiminde hidrolik kaynaklardan çok fosil yakıtlar, ithal doğal gaz ve ithal kömür, petrol kullanarak dışa bağımlılığımızın arttığı ortadadır. Ülkemizin büyük bölümünde doğa, enerji yatırımları yapmak adına, maalesef geriye dönülemez bir şekilde tahrip edilmiştir ve edilmeye de devam etmektedir. Orman alanları, tarım alanları,

zeytinlikler, turizm alanları yoğun bir tahribat altındadır. Yerli, yenilenebilir, çevreyle uyumlu enerji kaynakları ülkemizde yeterince değerlendirilmemektedir. Türkiye, enerji ithal ettiği ve zaman zaman gerilim yaşadığı bazı ülkelerin enerji tehdidine boyun eğmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının sıfır emisyon hedefiyle bir çalışmasının yol haritasına tanıklık etmiş değiliz iklim krizinin kapımızda olduğu bu dönemde; tam aksine, Bakanlığın performans programında, fosil yakıta dayalı kurulu gücün artacağını belirtirken bir yandan da emisyonu azaltacağını söylemesi tam bir ikiyüzlülük örneğidir.

Evet, değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi getirildiğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Süremi verecek misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Size süre vereceğim Sayın Milletvekili.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi tam 3 kez ertelendi biliyorsunuz çünkü 13 Şubat 2024'te Erzincan İliç Çöpler maden faciasında 9 işçi hayatını kaybetti. Uğur Yıldız ve Adnan Keklik'in İliç'te enkaz altından cenazeleri çıkarıldı ancak 7 işçi hâlâ enkaz altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Evet, toz hâline getirilen cevher ne yazık ki siyanür ve sülfürik asitle yıkanarak, zenginleştirilerek yığın hâline getirdiği ve ne yazık ki şevi, şev stabilitesi yeterince incelenmediği için... Bu, en azından bir yıl önceden mutlaka emare veriyordur arkadaşlar -jeoloji mühendisleri bilir- çatlaklar oluyordur, mutlaka bir belirti veriyordur ama kapasitesinin çok üzerinde yığın yapıp yoğun bir şekilde buranın ıslatılması sonucu ne yazık ki bu yığın kaymış ve bize “heyelan” olarak söylenmeye çalışılıyor. Bu, bir heyelan değildir; göz göre göre, bağıra bağıra gelen bir felakettir arkadaşlar ve 9 işçimiz ne yazık ki bunun altında kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, tabii, 60 kilometre boyunca Munzur Dağları'nda yapılan bu altın madenciliği, yüzde 80'i Amerikalı ve Kanadalı şirkete ait olan ve yüzde 20'si de Türk şirkete ait olan bu maden işletmesi vahşi madenciliğin en önemli örneklerinden biridir çünkü burada, Fırat Nehri ve Sabırlı Deresi'nin fay zonu üzerinde bulunan bu maden yatağı 2 kez ÇED'le genişletme raporu alarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından âdeta katliama davetiye çıkarılmıştır.

Değerli milletvekilleri, 1 ton altın çıkarmak için 5 milyon ton hafriyat yapıp bunu siyanürle ve asitle yıkayarak 1 ton altın elde edebiliyorsunuz ve ne yazık ki doğamızı, ormanlarımızı, sulak alanlarımızı ve tarım topraklarımızı gerçekten yok eden bu vahşi madencilikten vazgeçmek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Bugün, ülkemizde, siz iktidara geldikten sonra, 2001 yılından sonra tam 19 tane siyanürle altın madenciliği başlatılmıştır. Ülkeye ve endüstriye hiçbir faydası olmayan, yüzde 80'i yurt dışına giden; bize sadece pasası, pisliği ve ölümü kalan altın madenciliği ne yazık ki madencilik faaliyetleri içerisinde en kötüsüdür ve bir an önce buna son verilmesi gerekmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bakın, 1 ton kömür için 1 ton hafriyat, 1 ton demir için 2-3 ton hafriyat yapmak gerekirken 1 ton dore altın için 5 milyon ton hafriyat yapmak gerekiyor; sulak alanlar yok ediliyor. Fırat Irmağı'nın kenarında ne yazık ki SSR madencilğe kazandırmaya devam ediyoruz ve böyle ölümlerle karşı karşıya kalıyoruz.

Ülkeyi bile isteye delik deşik ettiniz; kapitülasyonlara, sömürge madenciliğine kucak açtınız. Daha kaç madenci ölmeli, daha nasıl büyük bir çevre katliamı olmalı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Hemen bitiriyorum, 2 cümlem kaldı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Ne kadar suyumuz daha zehirlenecek? Her seferinde uyguladığınız yanlış politikalar nedeniyle ülkeyi diğer ülkelerden para dilenir hâle getirdiniz, vatandaş da yek ekmeğe muhtaç ettiniz; işte, eseriniz budur. Bayramda sizler Monako’da istakoz yerken, 9 madencimizin evlatları bayramda babalarının cenazesini bekliyordu.

Tabii, bu görüntüleri de göstermek isterim, bu güzelim vatan toprakları böyle yok ediliyor, onu da göstermek isterim.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Tabii, bugün, 23 Nisanın akabinde geçen hafta belirlenen gündemimizi takip ederek Maden Kanunu’yla ve enerjiyle ilgili düzenlemeleri muhtevi kanun görüşmelerini başlattık. Doğrusunu söylemek gerekirse, kendi mehabetinde devam ederken görüşmeler, burada haksız birtakım iddialar ortaya konuldu, iftira niteliğini haiz yaklaşımlar sergilendi, bununla ilgili de birtakım açıklamalar yapmak zarureti hasıl oldu; o sebeple de huzurunuzdayım. Biraz evvel yapılan konuşmada ve daha önceki yapılan konuşmalarda farklı konulara temas edilerek AK PARTİ Grubumuza, Hükûmetimize dair farklı değerlendirmelerde bulunuldu. Bunlarla ilgili bazı değerlendirmelerimi sizlerle ve kamuoyuyla kısaca paylaşmak istiyorum.

En sondan başlarsak Antalya’da teleferik kazası münasebetiyle mahkemeye intikal eden hususta “Mahkeme, yargısal bir değerlendirme değil de siyasi baskı sonucu bir karar vermiştir.” şeklinde nitelendirmede bulunuldu. Bunun üzerine de karşılıklı atışmalar ve daha sonra farklı -daha önce muhatabı tarafından da “Hodri meydan!” denilerek ispata davet edilen- hususların tekrar gündeme getirilmesi durumu söz konusu oldu. Şunu ifade edeyim: İşinize gelmeyen hususlarda yargı kararlarını siyasi olarak nitelendirip bütün bir yargı camiasına, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukuk devleti vasfına bu tür bühtanlarda bulunmak, gerçekten milletimiz adına karar veren yargıyı rencide etmektedir, devletimizi rencide etmektedir, milletimizi rencide etmektedir. Mutlaka yanlış kararlar her zaman eleştirilebilir; kendi içinde istinafiyla, bölge idare mahkemeleriyle, adliye mahkemeleriyle, Yargıtay’ıyla, Danıştay’ıyla, adli veya idari yargısal süreçler kendi sistematiği içerisinde görülür. Bahse konu teleferik kazasında ortaya çıkan tablo nedir? İdari ve adli soruşturma derhâl başlatılmış ve mahkeme bu konuyla ilgili sürece nezaret edecek, savcılık da iddianamesiyle ilgili tabii ki durumun ne olup olmadığıyla ilgili maddi durum tespitine ilişkin, kimlerin sorumlu olduğuna ilişkin, kimlerin bu konuda ihmali bulunduğuna ilişkin ve kimlerin bu kazada etkili olduğuna ilişkin bir bilirkişi tayinine gidiyor ve yerel seçim ve bayram bahaneleriyle ağır bakımda teklif edilen makaraların değişiminin ötelendiği, 156 kalem parçanın değişmesi teklif edilmesine rağmen 19 parçanın değiştirilmesiyle yetinildiği yönünde bilirkişi raporu hazırlanıyor ve buna istinaden de ilgili yetkili, sorumlu kişilere ilişkin bir mahkeme kararıyla bir tutukluluk söz konusu oluyor. Olay bu kadar bedihi ve açıkken -siyasi sıfatı haiz olması münasebetiyle herhâlde- kendisinin siyasi sıfatı haiz olması münasebetiyle mahkemenin yargısal nitelikli kararını, teknik bilirkişi raporuna dayanan hukuki

kararını siyasi olarak nitelendirmek, bu, yargıya iftiradır. Değerli arkadaşlar, önce bunu bir tespit edelim ve bu konuda asla ve kata burada ifade edilen konulara, değerlendirmelere katılmadığımızı; bunun bir siyasi karar değil bir mahkeme kararı, yargısal nitelikli ve hukuki bir karar olduğunu ifade edelim.

Sömürge madenciliğinden bahsedildi mesela. Sonuç itibarıyla Türkiye'nin topraklarının altında veya üstünde ne varlık varsa bu millete aittir, bu devlete aittir ve ilgili mevzuatlar çerçevesinde bu süreçler idari ve hukuki denetimlere de açık bir şekilde her zaman hem kamuoyunun hem de ilgili mercilerin denetimiyle işletilmektedir. Bu konuda herhangi bir yolsuzluk, bir yanlışlık varsa hep beraber, buyurun, onun üzerine gidelim. Sistem kendi içinde işliyor ancak birtakım siyasal nitelendirmelerle Türkiye'nin varlıklarına, bu millete, bu devlete ait olan varlıklarına, madencilğe “sömürge madenciliği” diyerek devlete hakarete, millete hakarete, Hükûmete hakarete yönelik bir söylem olarak kullanmak hiç kimseye bir şey kazandırmaz, sadece kaybettirir emin olun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Birazdan rakamları vereceğiz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – İmzaladığınız anlaşımlara bakın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu konuda şunu ifade ediyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir ve devlet her zaman bu konuda hukuki, idari müşfik yüzünü göstermiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hiç görmedik, hiç görmedik o hukuk devletini. Hukuk devleti bu mu Sayın Akbaşoğlu? Hukuk devleti bu mu? Bu mu hukuk devletiniz? Bu mu hukuk devleti?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu konuyla ilgili de şunu ifade edeyim: Bakın, bu konuda zikredilen hususlara ilişkin kayyum meselesiyle ilgili de farklı meseleler gündeme getirildi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu mu hukuk devleti?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Anayasa'nın 127'nci maddesi ve Belediye Kanunu'nun 45, 46 ve 47'nci maddeleri çerçevesinde bu konuda Anayasa ve ilgili mevzuat terörle iltisaklı olan herhangi belediye başkanı ve kamu kurumu niteliğinde...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Anayasa 127'yi okumamışsın! Okumamışsın Anayasa 127'yi! Bak, öyle bir şey yok! Yok, öyle bir şey! Bak, öyle bir şey yok! Öyle bir şey yok! 127'yi oku!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – 127'nci maddesinde var. Açın, bak, 127'nci maddeyi okuyun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aç, oku 127'yi!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Siz okuyun bak!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Yalan söylüyorsunuz! Yok, öyle bir şey burada! Burada öyle bir şey yok! 127 burada!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biraz sonra size söz verilsin. 127'nci maddesinde ne diyor? İçişleri Bakanı mahallî idarelerle ilgili organları hukuka aykırı davranışları söz konusu olduğu takdirde açığa alma imkânına sahip.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Böyle bir şey yok, salla! Yok öyle bir şey!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Anayasa'nın 127'nci maddesi ve Belediye Kanunu'nun ilgili maddeleri bu konuda...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – İşte, burada, aç, oku! Şimdi okuyacağız sana 127'yi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, şunu söyleyeyim: Anayasa'nın 127'nci maddesi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'nci maddesine istinaden belediye başkanları görevden uzaklaştırılıyor ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde valiler belediye başkan vekili görevlendirmesini yapmaya yetkili kınıyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Fiilî duruma yasal bir şey bulmaya çalışmayın. Hukuksuz bir işlem yaptınız. Kayyumu savunuyorsunuz ya, bunu savunuyorsunuz ya, ayıp ya! Kayyumu savunan iktidar olarak tarihe geçtiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla İçişleri Bakanlığınca Anayasa’da ve diğer mevzuatta tanımlanan yetkiler çerçevesinde belediyelerin terörden arındırılmasına yönelik kullanılan görevden uzaklaştırma yetkisi, haklarında uzaklaştırma tedbiri uygulanan ilgililer tarafından defalarca idari yargıda dava konusu yapılmış; yargı mercilerinin bugüne kadar verdiği kararlar, İçişleri Bakanlığının görevden uzaklaştırma ve görevlendirme kararlarının hukuka uygun olduğunu göstermiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Gerçi başınızda siyasi bir kayyum var, kayyumu benimsemeniz normal tabii yani!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, sizin İçişleri Bakanınız itiraf etti, itiraf; hukuksuzluğu itiraf etti!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu çerçevede şunu ifade etmek isterim ki hakikaten belediyenin imkânlarını vatandaşa değil de dağa, teröre, gayrimeşru işlere ayıranların...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sen git onu kayyumlarına sor, onu git kayyumlarına sor! Van’daki 8 milyon hesabını sor! Bir tane soruşturma yok, bir Sayıştay raporu yok!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...bütün bu konularda milletin çocuklarının parklarına, asfaltlarının sıcak asfalt şekline dönüştürülmesine, spor sahalarına, otoparklara ve birçok kütüphaneye, yurtlara dönüştürülerek hizmetlerin ortaya konulduğu herkesin malumu. Bunu orada yaşayan herkes görüyor, biliyor ve yaşıyor.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Görüyor, size cevabını verdi 31 Martta.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuçta, her bir olayı kendi bağlamından kopartarak, tamamen çarpıtarak ortaya konulmasını tabii ki kabullenemeyiz. Küçük bir laf atılmasını dahi tahammülsüzlükle karşılayan muhalefet yaklaşımının bizler tarafından nasıl bir metanetle, dirayetle karşılandığını –lütfen- kamuoyunun takdirine sunuyorum.

Bakın, mülakatlarla ilgili mesela konuşuldu gün boyunca, buna dair önergeler verildi değil mi? Grup önerileri verildi. Sayın Özgür Özel’in açıklamaları var, değerli arkadaşlarımız kendi linkinden, kendi sayfasından ulaşabilir. Konuşmasında ne diyor biliyor musunuz? “Liyakate önem verin, mülakat yapın. Hele hele eş dost akrabayı sakın belediyelere doldurmayın.” diyor. Bunu CHP’li belediyelere söylüyor ama bakıyoruz, İstanbul’da, farklı illerde eş dost, ahabap çavuş ilişkisi, kardeşler, ağabeyler, yakınlar; her biri belediyede yetkili bir göreve getiriliyor. Bir kere de gelip burada onlarla ilgili lütfen değerlendirmelerinizi yaparsanız aslında kendi yaptıklarınızı AK PARTİ’lilere pas etmeye dönük bu yaklaşımınızdan belki vazgeçersiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tertemiz çocuklar, tertemiz çocuklar, tertemiz çocuklar(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, değerli arkadaşlar, tabii, birçok konu var, şunu ifade edeceğim: Bu manada, biraz evvel değerli eski Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza dönük sözleri hep beraber tutanaklarda tabii ki görmüş oluyoruz. Şimdi, o konuda “Hodri meydan!” diyerek, o iftirayı atanlara, o iddiaları, iftiraları ortaya koyanlara “Hodri meydan!” diyerek “Bunu ispatlamazsanız müfterisiniz ve yalancısınız.” demişti; tekrarladı bu hakikati. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla kendisine yapılan haksızlıkla ilgili iddiaların, iftiraların tekrar gündeme gelmesi durumunda bundan tabii ne olabilir? Ancak bu iftiraları tekrarlamak ve “Çamur at, izi kalsın.” demek milletvekili arkadaşlarımızın hiçbirine yakışmaz. Değerli arkadaşlar, siyaset önce ahlak ve maneviyat temelinde yükselmelidir ve bu manada bizim siyaset anlayışımızın, siyaset felsefemizin paradigmasında hakikat ve ahlak anlayışı yatmaktadır. Dolayısıyla bu konuda o talihsiz cümlelerin geri alınmasının doğru olduğu kanaatimi tekrar ifade etmek isterim.

Bu konuda hakikaten birçok iftiraya maruz kalıyoruz. Olaylar çarpıtılıyor, başkalaştırılıyor, söylemler bağlamından kopartılıyor. Bunlarla ilgili, işleri fazla uzatmadan, hemen şurada ayağa kalkıp sadece tutanaklara bir kayıt olsun diye geçmesi için söylediğimiz bir cümlemize bile tahammül edilemiyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya, çok mağdursunuz gerçekten, çok mağdursunuz(!)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok mağdursunuz, çok mağdursunuz, çok(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Heyhat, nerede hakikat anlayışı, nerede hakikat anlayışı? Bakın, emin olun, ben şu konuşmayı, yirmi dakikalık konuşmayı yapmayacaktım.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Keşke, keşke... Çok talihsiz oldu, keşke yapmasaydınız!

BAŞKAN – Doğru, doğru, yapmayacaktınız, evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, bu konuda Divana... Kendi mehabetinde gidiyor. Dolayısıyla, grup adına daha önce bildirdiğimiz yirmi dakikalık konuşmamı geri çekecektim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Grup Başkan Vekili olarak karıştıranlara müdahale etmeyene kadar öyle gidiyordu, yol verdiğiniz kadar öyle gidiyordu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ancak farklı yaklaşımlar olunca, gerçekten burada hakikat dışı iftiralar açıkça ortaya konulunca huzurunuz çıkıp bu konuyla ilgili değerlendirmelere çeşitli atıflar yapmak zarureti hasıl oldu, bunun şahidi de Başkanlık Divanıdır.

Şunu söyleyeceğim değerli arkadaşlar: Bakın, evet, konuşuldu, birçok görüntü söz konusu oldu. Arkadaşlar birtakım magazinsel hususlara değindiler. Yine, son konuşmacı bazı olayları kendi bağlamından kopararak, birtakım atıflarda bulunarak, işin magazine dökerek kendi yaptıkları, kendi gruplarından neşet eden birçok hadisenin üstünü kapatmak noktasında psikolojideki o yansıtma mantığının...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kapatma, kapatma! Örnek ver, kapatma! Bizimle ilgili hiçbir şeyi kapatma, uzun uzun anlat.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...bir metodolojisi anlamında bir başka noktaya getirmek istedi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kürsüdesin anlat! Bizimle ilgili ne varsa anlat!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Ancak emin olun, bakın, o CHP'nin binasının alınmasına dair, efendim “Bu paralar var.” denilen o kuleler var ya, hani daha önce “İSKİ Gate” skandalıyla gerçekten İstanbul’u muazzam bir derecede bir büyük yoksunluğa, susuzluğa dönük yaptıklarınız var ya veya biraz evvel mülakatlarla ilgili çok değerli arkadaşımın ifade ettiği Seyfi Oktay ve Mehmet Moğultay zamanında “Tabii ki 3 bin hâkimi MHP’lilere mi verecektik? Tabii ki SHP’lilere, CHP’lilere verecektik.” sözlerini unutan sizler var ya, kendi yaptıklarınızı bize yamamaya çalışmayın, çalışmayın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Senin başka ezberin yok mu ya? Senin başka ezberin yok mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, şunu ifade edeceğim...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Akbaşoğlu, adam öleli on yıl oldu, sen utanmaz bir yalancısın! Sen ne utanmaz bir yalancısın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu noktada şunu ifade ediyorum...(CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adam öleli yirmi yıl oldu! Sen ne utanmaz bir adamsın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, o para kuleleri var ya, o para kuleleriyle hakikaten o sizin gündeme getirdiklerinizin misliyle büyük büyük yolsuzlukların ortaya konduğu apaşikâr bir gerçektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen yalancı bir adamsın! Doğru konuş, doğru! Yalancısın sen! Hâlâ sen kendi pisliklerini örtmeye çalışıyorsun! Utanmaz adam!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu, yargıya intikal eden ve hakikaten ilgili yetkililerin, Cumhuriyet Halk Partisindeki yetkililerin, o gün kurumsal avukatı olan beyefendinin “Biz CHP’yle ilgili İstanbul İl Başkanlığına ait ödemeyi banka havalesiyle, banka yoluyla yapmıştık.” dediği hâlde...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Grup Başkan Vekili kürsüden iftira eder mi ya! Grup Başkan Vekilliğini de ayaklarının altına aldın ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...bunun üzerine yatıp oradaki para kulelerinin kara para aklama mı yoksa gerçekten farklı farklı noktalarda mı değerlendirildiği yargısal incelemeler neticesinde mahkeme kararıyla ortaya konacaktır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen var ya tüm pisliklerin, ahlaksızlıkların üzerini örtmeye çalışıyorsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Şunu ifade edeyim: İliç maden kazasıyla ilgili... Tabii, bu kazada cansız bedenine ulaşılan vatandaşımız için Allah’tan rahmet diliyoruz, bütün madenlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımız için Allah’tan rahmet diliyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aklına geldi yani aklına geldi konuşmak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – İliç’le ilgili şunu söyleyeyim: Bakın, martin sonuna doğru bütün partiler komisyon kurulmasını müştereken daha önce belirleyerek herkes kendi Komisyon üyesini teklif etti ve bugün de İliç Komisyonu toplandı, meseleleri ele aldı; üç ay, artı bir ay ilave edilmek suretiyle dört aylık bir çalışma imkânına sahip. Ancak bu konuyla ilgili idari ve yargısal süreçler derhâl başlatıldı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Komisyon ilk kez bugün toplandı, ne anlatıyorsun ya! Bugün toplandı ya, ne anlatıyorsun! Yetmiş bir gün geçti.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu konuda zaten bir gecikme söz konusu değil. Neymiş efendim? Bu Komisyonun geciktirilmesinin sebebi 31 Mart seçimlerine ilişkin bunların gündeme gelmesini engellemek içinmiş. Yahu, sizin ağzınızda zaten torba yok ki, fermuar da yok, istediğinizi söyleme hakkına sahipsiniz, her zaman bunları yalan yanlış zaten söylüyorsunuz ancak olayı çarpıtmaya gerek yok. (CHP sıralarından gürültüler)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – O torba sizde var Başkan, sizde!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O “fermuar” sözünü aynen iade ederim sana, senin ağzında fermuar olabilir ancak; edepsizleşmeyelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, İliç’le ilgili Komisyonun bugüne kalmasının nedeni, seçim çalışmaları münasebetiyle Meclisin 1 Mart itibarıyla ara vermesidir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 22 Şubat, 22 Şubatta Komisyon tamamlandı; ne anlatıyorsun, kime anlatıyorsun! 22 Şubatta Komisyon tamamlandı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla, bu konuda emin olun, başka bir niyet, başka bir yaklaşım da asla ve kata söz konusu değildir. Bu manada yapacakları iş nedir Komisyon üyelerinin? Bu konuda Başkanlık Divanı da AK PARTİ’li, CHP’li, bütün diğer partilerin de katılımıyla oluşturulmuştur, müştereken, bir konsensüs üzerine oluşturulmuştur ve bu çerçevede de herkesin temsiliyetine dikkat edilmiştir. Ne yapacak bu Komisyon? Akademiyle bir araya gelecek, sivil toplumla, kaza mahallindeki ilgili idarelerle, şirketlerle bir araya gelecek; tekrar böyle olaylar olmaması amacıyla, orada yaşananlardan hakikaten dersler çıkarıp bundan sonraki süreç yönetimlerine ilişkin Meclisimizin denetleme vazifesini yerine getirmek suretiyle tavsiyelerini, bu konudaki değerlendirmelerini bizlerle ve kamuoyuyla paylaşacak değerli arkadaşlarım.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Raporu bekledikten sonra bu yasayı keşke getirseniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bu konuda, bunun dışında zaten başka bir fonksiyonu yok, yargılama mercisi değil komisyonlar ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Komisyon kuruyorsunuz, önce yasayı getiriyorsunuz; ne güzel(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Efendim, sonuç itibarıyla, bu konuyla ilgili yargı zaten olayın üzerindedir, bu konuyla ilgili tutuklamalar yapılmıştır ve süreçler de kendi içinde yürümekte ve devam etmektedir.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Bekliyorduk imzası olanın da tutuklanmasını.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Şunu ifade edeceğim: Burada Kürt düşmanlığından bahsedildi. Şunu söyleyeyim: Biz Türklerin, Kürklerin, Arapların, insanlığın dostu partiyiz, insanlığın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ Kürtlerin dostu bir parti.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Gölge etme, başka ihsan istemez.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Kürtlerin düşmanı kim? Sözde “kürdistan” adı altında büyük Ermenistan ve büyük İsrail için bir maşa olan, vekâlet savaşı yapan PKK-PYD/YPG’dir Kürtlerin düşmanı ve onlara yataklık yapanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum efendim, son.

BAŞKAN – Tekrar ek süre veremiyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Evet, şunu söyleyeyim: Yani, biz ne yaptysak bu millette inandığımız değerler adına ve 85 milyon insanımızın Türk’üyle, Kürt’üyle, Alevi’siyle, Sünni’siyle; bütün insanlığın dostu olarak elhamdülillah şimdi muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkma...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, kendi pisliklerini örtmek için, kendi rezilliğini örtmek için konuşuyorsun. Akbaşıoğlu, yazıklar olsun sana da, yazıklar olsun sana!

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Yaptığın eylem kanunsuzdur, kürsüyü boşalt Sayın Akbaşıoğlu!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) ...ve tam bağımsız Türkiye’yi gerçekleştirme hedefini, 1920’de, 23 Nisanda, Meclisi kurduktan sonra bu hedefi gösteren kurucu lider Mustafa Kemal Atatürk’ün bu hedeflerini Recep Tayyip Erdoğan ve arkadaşları gerçekleştirdi.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Kim tutar sizi ya, vallahi kim tutar sizi ya(!)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Mikrofonu açayım ben, ne söyleyeceksiniz onu dinleyeyim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Gökhan Bey kullanacak herhâlde, sonrasında satışmadan ben de kürsüden söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gökhan Bey söz istedi.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Efendim, grubumuza yönelik “devlete ve millete iftira atma” yalanı atılmıştır, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

X.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten Sayın Grup Başkan Vekilinin hangi cümlesini nasıl yanıtlamak lazım, o da bir ayrı uzmanlık işi. Gruplamaya çalıştım Sayın Başkan. Önce “sömürge madenciliği” diyerek iftira etmişiz. Bakın, ben üniversitelerde Osmanlı iktisadı dersleri verdim. Osmanlı son döneminde çıkarılan altının yüzde 75’ini çıkaran yabancılara vermiş, siz çıkarılan altının yüzde 98’ini yabancılara veriyorsunuz. Bu, sömürge madenciliği değil de nedir, nedir? Madde 1. (CHP sıralarından alkışlar)

Madde 2: Anagold firması 8,6 milyon dolar vergi borcunu biriktirmiş, siz onun 7,4 milyon dolarını bir kaleme silmişsiniz. Bu, sömürge madenciliği değil de nedir? (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, memleketin taşını, toprağını, madenini yabancılara peşkeş çekip onların maalesef çanak yalayıcısı konumuna getirdiniz memleketi. Bu nedenle arkadaşlarımızın yaptığı saptamaların tamamı doğrudur. Keşke ben “Doğru değildir.” deseydim ama durum bu.

Gelelim mülakat meselesine. İstanbul Büyükşehir Belediyesinde, bizim başka belediyelerimize mülakatlarla yalan yanlış adam alınıyormuş. Ya, merkezi hükûmet elinizde. Bu topraklardan bir Bülent Ecevit geçti. Bülent Ecevit kamuya mülakatla adam alınmasını yasakladı ve yalnızca yazılı sınavla adam aldı. Gelir gelmez ilk yaptığımız iş ne oldu? Onu kaldırmak oldu çünkü hayatınız boyunca ne kadar yandaş torba varsa içeri aldınız.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Sizin belediyeleriniz nasıl alıyor?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Daha geçenlerde Rizeli, AK PARTİ’ye yıllarca oy vermiş bir kadıncağız “Benim çocuğum çocuğum işsiz ama kendi yandaşlarını aldılar.” diyor. Bunu söyleyen AK PARTİ’li, Rizeli bir kadıncağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kendi belediyeleriniz sınavsız da alıyor. Neye göre alıyor kendi belediyeleriniz? CHP’li belediyeler neye göre işe alım yapıyor?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nasıl alıyorsunuz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Dolayısıyla ifademi... Bakın, yapmanız gereken çok açık.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Moğultay da duyuyor mu, Moğultay? Moğultay da duyuyor mu?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ya, hâlâ Moğultay’da mısınız ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nasıl alıyorsunuz?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Neye göre alıyor kendi belediyeleriniz? CHP’li belediyeler neye göre işe alım yapıyor?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Size tam da bunu söylüyorum Hanımefendi, bir iki dakika daha dinleyin lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz nasıl alıyorsunuz?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Siz neye göre alıyorsunuz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Bir yasa çıkarırsınız “Belediyeler dâhil, mülakatla iş yerine adam almak yasak.” dersiniz, siz de alamazsınız, kimse de alamaz. Var mısınız? (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hani siz alıyorsunuz yani? Yani almıyorsunuz?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Siz neye göre işe alım yapıyorsunuz, onu söyleyin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Niye yapamıyorsunuz? Yapamazsınız çünkü tarihiniz yazmıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani almayı musunuz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Gelelim bu yolsuzluklara. Para kuleleriymiş... Arkadaşlar, devlet elinizde. Buraya gelip de yok “Bağımsız yargı...” falan, bu hikâyeleri kimse dinlemez, kimseye de anlatmayın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İtiraf etti işte, itiraf etti, oya göre...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Siz neye göre işe alım yapıyorsunuz, onu açıklayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Devlet elinizde, il başkanlığımızın alınmasına yönelik ne varsa sonuna kadar araştırın ama gelin 17-25 Aralığı da beraber bir araştıralım. (CHP sıralarından alkışlar) Var mısınız?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Üç gün sıfırlayamadığınız paraları hep beraber araştıralım. “Oğlum sıfırla, sıfırla.” dediğinizi hep beraber araştıralım. Rüşvetçileri büyükelçi yaptınız, hep beraber araştıralım. (CHP sıralarından alkışlar)

Yani Cumhuriyet Halk Partisine söz söyleyebilmeniz için bu yirmi yılı “Biz hata yaptık.” diyerek asla kurtulamazsınız. Bu memlekette yargı bağımsız olunca -ki bir gün olacak- şakır şakır hepsinin hesabını vereceksiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yargı sonuna kadar bağımsız!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu resim sizin sürekli “hukuk, hukuk” dediğiniz var ya, bu hukuk devletin resmi. Bu insanlar cezaevinde. Niye? Sizin o “terörö” dediğiniz meseleden. Kimi 78, kimi 80 küsur yaşında ama şu an cezaevindeler sizin hukuksuzluklarınız nedeniyle. Onun için belediyelerimizde belediye başkanlarımıza “Hukuksal gerekçelerle soruşturma açılmış.” hikâyesini hiç söylemeyin. Ortada bir hukuk mu var? Ergani Belediye Eş Başkanımız Ahmet Kaya, kendisine soruşturma açıldı. 23 Mart 2020 tarihinde uzaklaştırıldı, 8. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandı, 2021 yılında beraat etti, göreve iade için dilekçe yazıldı. Ne yaptınız biliyor musunuz? Yeni bir soruşturma açtınız ve göreve iadesini yapmadınız. Şimdi, 127 ne diyor? Hakkında soruşturma olan belediye başkanı görevden uzaklaştırılabilir. Peki, yerine kayyum atanır diyor mu? Demiyor. Ne olur? Belediye meclisi kendi içerisinde yeni bir belediye başkanı seçer ama siz paraya çökmek için, o kaynaklara çökmek için, halkın malını yemek için kayyum atadınız, o da iki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından “Hadi oradan!” sesleri)

Diğer bir mesele: Şimdi, Kürt düşmanı değilsiniz, ha bire kalkmışsınız burada kürdistan... (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Ya Cumhurbaşkanının nereden geliyor senin, son resmî ziyareti nereye? Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Çok açık ve net söylüyoruz: Siz akşama kadar Kürt düşmanlığı yapan bir partisiniz, Kürt düşmanlığını da otobüsün üzerine “...”(*) yaparak geçiştiremezsiniz, kapatamazsınız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kürt halkının dilini, kimliğini, eşitlik ve özgürlük mücadelesini de kayyum siyasetinizle engelleyemezsiniz, halk sizi de kayyumlarınızı da sandıklara gömdü, gömdü, gömdü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sataşma yok, ne var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sataşma...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ne sataşması?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açıkça, açıkça...

BAŞKAN – Sayın Temelli...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Cumhurbaşkanı nereden geldi? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bir eski arkadaşınız olarak ben hiçbir milletvekiline laf atma demeyeceğim çünkü üzülüyorum bunu söylediğimde, lütfen laf atmayın. Çok deneyimli Grup Başkan Vekillerimiz var, notlarını alıyorlar, çok sağlıklı bir süreci de beraber yapıyoruz. Laf atınca olmuyor. Mesela Akbaşoğlu konuşmayacaktı, o laf atmalarda o da söz talebinde bulundu. Ben üzülüyorum, rica ediyorum, söz isteyen bütün arkadaşlara söz vereyim ama laf atmayın yani.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sataşma yok Sayın Başkan, şimdi neyin cevabını verecek?

BAŞKAN – Laf atmayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, ne demişim?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Cumhurbaşkanı nereden geldi, başka yerden mi geldi? Sandıklara gömülmediniz mi? Neyin cevabını vereceksin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz ne yaptınız?

BAŞKAN – Sataşma olmadan...

Buyurun, iki dakika verelim.

3.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Bakınız, şunu ifade edeyim: Biz mülakatlarla ilgili şu şekilde bir açıklamada bulunmuşuz 11/4/2023'te: "Kamuya işe alımları, görevin getirdiği zorunluluklar dışında, mülakatı kaldırarak gençlerimizin sınavlardaki başarı sıralamasına göre yapacağız." Çok açık. Ne zaman? 11/4/2023.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Bunu halka anlatırsınız şimdi! Bunu halka anlatın! Ayıp ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – "Kamuya işe alımları, görevin getirdiği zorunluluklar dışında, mülakatı kaldırarak gençlerimizin sınavlardaki başarı sıralamasına göre yapacağız."

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yahu kimi kandırıyorsunuz ya! Kimi kandırıyorsun ya! Sen kimi kandırıyorsun ya! Kimi kandırıyorsun sen ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Biraz evvel Sayın Özgür Özel'in beyanatını okudum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kimi kandırıyorsun sen, kimi kandırıyorsun! Yahu, hepsini yasakla! Elinde kanun hükmü var, yasakla hepsini! Çıkart kanunu yasakla! Yahu, çıkart kanunu yasakla!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – "Liyakate göre işe alın belediyelere, mülakat yapın." diyor. Siz kendi Genel Başkanınızı mı yalanlıyorsunuz? Siz buna cevap verin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Seni yalanlıyorum, seni! Seni yalanlıyorum! Çıkar kanunu yasakla! Var mısın! Yiyor mu!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bakın, CHP'li belediyeler alınan yakın, ahbap, eş dost, kardeş, abla, kuzen... Bunlarla ilgili bütün belediyelere ilişkin yaklaşımlar işte burada, işte burada! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Yahu, siz apartman yöneticisini bile AK PARTİ’li yapıyorsunuz! Hadi canım sen de! İmanıma küfreden Müslüman olsa!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yahu, ayıp ya! Ayıp ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Sonuç itibarıyla şunu ifade edeceğim: Değerli arkadaşlar, açık bir şekilde Anayasa’nın 127’nci maddesi ve Belediye Kanunu çerçevesinde hem gerektiğinde belediyenin kendi içinden seçimle...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Gerektiğine kim karar...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – O OHAL! OHAL o, OHAL! O Şark Islahat Planı o! OHAL o!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – ...hem de o mevzuatın şartları çerçevesinde ya belediyenin içerisinden veyahut da onun yerine bir görevli atama ilgili mevzuata göre yapılmaktadır.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Geç, geç onu sen bir kalem!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya, bir cümle yok ya! Yasada bir cümle yok! Ya, nerede yazıyor, nerede! Göster bize!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – O OHAL ya, OHAL! OHAL bitti! Çarpıyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) – Bunu da bilginize sunuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, bir şey yok ya, ne dedi? Kanun maddesini okudu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiçbir satışmada bulunmadım.

BAŞKAN – Yerinizden söz vereyim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yok, Başkanım, buradan söyleyeyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiçbir satışmada bulunmadım.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Anayasa’yı çarpıttın, daha ne olacak!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – İyi de Anayasa’yı niye çarpıtalım ya, Belediyeler Kanunu’na eklenen maddeler var ya. Hukuk mu öğreteceksiniz bize şimdi?

BAŞKAN – Şimdi, yalnız satışma olmadan...

Buyurun.

4.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine satışması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Satışmadınız Sayın Akbaşoğlu, ne yaptınız? Yasa maddesini manipüle ettiniz, manipüle. Ya, açık hüküm, hepimiz de Türkçe okuyarız, sen açık hükmü nasıl manipüle ediyorsun ya? Okuyorum: “İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.” “Uzaklaştırır” bile demiyor “uzaklaştırabilir” diyor. Peki, uzaklaştırdıktan sonra sen hangi yasaya, hangi maddeye göre kayyum atıyorsun Belediye başkanlarımız hakkında, 31 Martta seçildiler, 1 Nisanda resmî yazı yazdınız kayyum atanması için ya. Hangi hukuktan bahsediyorsunuz, hangi soruşturmadan bahsediyorsunuz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Belediye Kanunu yok mu? Belediye Kanunu’na göre.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sizin siyasi mühendisliğiniz bu. Siz siyasi mühendislik yapıyorsunuz. Açık, net söyleyelim, milyonlarca borç bıraktı sizin kayyumlarınız. Saksıyı çalacak kadar hırsızınız ya. Saksı çaldınız, saksı. Yetmedi hırsızlık. O paralar nereye gidiyor? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Hırsız sensin, hırsız sensin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tam da sizin anlayışınız hırsız, kayyumlarınız hırsız ama o kayyumlar o paraları yalnız yemediler, oradan musluğu kurdular, musluk AKP Genel Merkezine aktı, sizlerin cebine aktı. Şimdi rant musluğunuz kesildi diye çok üzgünsünüz. Rantınıza halkımız geçit vermedi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Parmak sallama!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ha, şunu da söyleyelim: Sakın sakın bir daha aklınızın ucundan kayyumu geçirmeyin, Van halkı kayyumu kapatmıştır, o kadar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Seve seve o bayrağı nasıl koydunuz tekrar? Seve seve o bayrağı nasıl koydunuz tekrar?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, “Hırsızsiniz.” dediği için, grubumuz adına ben şimdi ona cevabımı vereyim, sonra...

BAŞKAN – Gökhan Bey önce söz istedi...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Efendim, şöyle...

BAŞKAN – Bir dakika, söz vereceğim.

Gökhan Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yani şimdi, şöyle: Biz burada, bu memlekette, hepimiz yetişkin insanlarız, neyin ne olduğunu yaşayarak görüyoruz. Birisi kürsüye çıkıp “Yargı bağımsızdır, yargının verdiği kararları tartışma konusu yapmayın.” derse ama bir taraftan da Anayasa Mahkemesi kararlarına, AİHM kararlarına uymazsa, bu memlekette yargıya inanılabilirlik tarihin en alt sınırlarında dolaşıyorsa bu Grup Başkan Vekiline ne demeli? “Tamam, inandım.” mı demeli? Ya, bize bir şey gösteriyor, bilmem kaç Nisan 2023'ten bu yana diyorlarmış ki: “İşte, efendim, gerekmedikçe mülakat yapmayalım da buna göre uyalım.” Ya, en son adli yargı kâtipliğinde mülakat olmadan adam alamıyor musunuz? Kimi kandırıyorsunuz ya! Dolayısıyla bütün bunlara ne cevap verelim? Gözümüzün içine baka baka gerçeğin hilafına bühyan yapıyor. Dolayısıyla biz bunu söylemekle yetinelim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

55.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söylediklerimiz çok bedihidir, açık ve seçiktir. Sadece Anayasa'nın 127'nci maddesi değil, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesi...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Öğrendiniz mi maddeyi? Maddeyi öğrendiniz mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ben maddeyi çok iyi biliyorum. Sen dinle, nasıl kayyum atadığını iyi öğren!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...674 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38'inci maddesi...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) – Kanun oku arada, boş vaktinde kanun oku!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kayyumu meşrulaştıracak konuşmalar yapmayın burada! Menediyoruz sizi bundan, menediyoruz!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz kimsiniz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125’inci maddesi...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Halkın iradesine kayyum atamışsın, savunuyorsun ya! Böyle bir dünya var mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun ilgili maddeleri çerçevesinde...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya “Terörle Mücadele Kanunu...” 1 Nisan sabahı yazdın yazıyı Akbaşıoğlu, 1 Nisan sabahı yazı yazdınız, 1 Nisan sabahı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “İlgili mevzuat” dediğim bu mevzuat çerçevesinde işlemler yapılmaktadır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – 1 Nisan sabahı yazdınız o yazıları, iştahınızı kabarttı belediyenin paraları, çöktünüz belediyenin bütün kaynaklarına, şimdi borçlarınız asıldı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ve burada, milletimize ait olan kamunun malını dağa, teröre irtibat ve iltisakla yönlendirenlerin hortumu kesilmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sizin hortumunuz kesildi, sizin hortumunuz, sizin hortumunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ve millete park olarak, bahçe olarak, bina olarak, hastane olarak, hizmet olarak dönmüştür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Böyle bir şey yok.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, hayır...

BAŞKAN – Şahısları adına ilk söz Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer’e aittir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, tutanağa geçsin: Aynen iade ediyorum, AKP’nin rant musluğu kesilmiştir, halkımız kayyumları Ankara’ya göndermiştir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Rantınız bitti, rantınız! Saksıyı götürdünüz, saksıyı; arabanın motorunu götürdünüz ya, motorunu götürdünüz ya! Utanma yok, arabayı açıp motorunu söktünüz ya!

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, buyurun devam edin; devam edin, buyurun.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – “Web” sitesinden Türk Bayrağı’nı kaldırıp geriye koydunuz, kaldırıp niye geri koydunuz Türk Bayrağı’nı; bir söylesene.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya, yürü git! Bütün hırsızlığının üstünü bayrakla ört!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Türk Bayrağı’nı kaldırıp niye geri koydunuz? Niye kaldırıp geri koydunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bütün hırsızlığının üstünü bayrakla ört, bayrak edebiyatıyla.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Yok, yok; siz neden korktunuz, onu söyle. Siz neden korktunuz?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – 9 milyar borcu anlat.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Yurttaşların, sivil toplumun, bilim insanlarının haklı uyarıları dikkate alınmadan yapılan madenciliğin, doğa katliamının yol açtığı sonuçları Erzincan İliç'te yaşadık. İliç'teki madende siyanür dağılımın kaymasının üzerinden yetmiş iki gün geçti. Toprak altında kalan 9 emekçimizden 7'sinin cansız bedenlerine dahi ulaşılabilmiş değilken bugün burada yeni facialara kapı aralayacak bir kanunu görüşmek doğru değildir, ayıptır.

Sayın milletvekilleri, artık bu facialardan ders alınması gerekir ama alınmıyor, almıyorsunuz. Evet, bu torbada yenilenebilir enerji kaynakları yaratma yönünde adımlar var ama bu torbada madencilikle ilgili fevkalade sakıncalı maddeler de var. Yirmi bir yıllık AK PARTİ hükümetleri döneminde Maden Kanunu'nu onlarca kez değiştirdiniz. Her seferinde ormanları, tarım arazilerini, meraları ve zeytinliklerimizi şirketlerin yağma alanına dönüştürdünüz. Karadeniz'den Kaz Dağları'na, Trakya'dan Toroslara doğal yaşam alanları sizin yüzünüzden talan edildi. ÇED raporlarındaki doğa düşmanı muafiyetler ve onaylarla ormanın, meranın yok edilmesinin önünü siz açtınız. Sadece 2023 yılında 4.500 projede “ÇED Gerekli Değil” 553 projede de “ÇED Olumlu” kararı verdiniz, olumsuz karar sayısı sadece 10. Sizin iktidarınızda coğrafyamızın yüzde 60'tan fazlası maden sahası olarak işaretlendi. Sizden önce yetmiş dokuz yılda 1.186 maden ruhsatı verilmişken döneminizde verilen maden ruhsatı 400 bini buldu yani neredeyse her gün, her dakika havamız, suyumuz, toprağımız zehirlenmekte. Getirdiğiniz her torbanın ucu doğa katliamlarına varıyor. Bugün bir taraftan “İliç'teki faciadaki ihmaller araştırılsın.” diye Komisyon toplanıyor, diğer taraftan “Madencilikte uluslararası standartlara uyum zorunluluğunu ortadan kaldıralım.” diye önümüze kanun koyuyorsunuz; işte, sizin samimiyetiniz, vicdanınız bu kadar.

Değerli milletvekilleri, Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonunun kurulması gerekliliği 13 Mayıs 2014 tarihinde gerçekleşen ve 301 madencimizin katledildiği Soma maden faciasından çıkardığımız en önemli derslerden biridir. UMREK, madenciliğin uluslararası standartlara, bilimsel, teknik esaslara göre yürütülmesini denetleyen, bağımsız bir Komisyon. Kuruluşu doğrudur fakat meslek odalarını aktif bir şekilde dâhil etmeyişi ve yavaşlığı nedeniyle eleştiri konusudur. Bu komisyonu çoğulcu ve süratli işler hâline getirecek düzenlemeler yapmak yerine şimdi tamamen kaldırmak istiyorsunuz. Efendim, neymiş? Kömür madenleri için UMREK zorunluluğu korunacakmış. Peki ama diğer gruplarda yer alan maden sahaları nasıl denetlenecek? Kum, çakıl, kil, mermer, granit ve diğer taş ocakları; deniz, göl ve kaynak suyundan elde edilen tuzlar; elmas, yakut ve benzeri madenler; tüm bu madenlerin çıkarılmasında uluslararası standardı yok mu sayacağız? Bir kez daha uyararak isterim ki “Maliyeti düşürelim, bürokrasiyi azaltalım.” diye böyle bir denetim yolundan vazgeçmek temiz bir doğa için; havamız, suyumuz, toprağımız için geri döndürülemez zararlara yol açacaktır.

Sayın milletvekilleri, enerji alanında kendi kendine yeterli olabilmek önemli bir avantajdır. Bu torbada, yenilenebilir enerji kaynakları yaratma yönünde göl, gölet ve barajlar üzerinde güneş ve rüzgâr enerji tesisleri kurulmasının yolu açılmaktadır ama bunların kamusal denetim yolunu, belediyelerin imar planı zorunluluğunu kaldırarak bunu yapmaktasınız. Bu tesislerin doğal alanlara plansız kurulması kamu yararına aykırıdır ve her türlü suistimale açıktır.

Başka ne yapıyorsunuz? Neredeyse herkese sağladığınız su alanları üzerinde tesis kurma yetkisini yerel yönetimlerden esirgiyorsunuz. Oysa belediyeler bu yetki verilirse enerji maliyetlerini bir adım da olsa düşürebilir, tasarruf edecekleri kaynakla milyonlarca ihtiyaç sahibi yurttaşımıza derman olabilirdi. Patronlara sağladığınız imkânı belediyelere vermemenizin tek bir amacı var: Aman Cumhuriyet Halk Partili belediyeler bu imkândan yararlanamasın. Evet, maalesef yine vahim bir ayrımcılıkla karşı karşıyayız bu torbada.

Değerli milletvekilleri, biz bu kanunu görüşürken Mecliste, Dışişleri Komisyonumuzda gündeme alınmayı bekleyen bir başka anlaşma daha var: Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Enerji ve Doğal Kaynaklar Alanında Stratejik Ortaklık Çerçeve Anlaşması, bu. Enerji Bakanı Sayın Bayraktar, bu anlaşmayla Türkiye'ye 30 milyar dolar geleceğini açıkladı. Görüştüğümüz torbadaki bazı maddelere bakınca anlıyoruz ki bu anlaşma için bize burada muntika temizliği yaptırılmakta, adrese teslim projelerin önü açılmakta. Bu anlaşmanın içinde neler var değerli arkadaşlarım? Anlaşmaya göre Birleşik Arap Emirlikleri'yle Türkiye'de 6 bin megavata kadar nükleer santral projesi, nükleer yakıt imalatı ve ileri nükleer reaktör kurulması için iş birliği yapılacak; 2.500 megavata kadar denizüstü rüzgâr projeleri, 3 bin megavata kadar karasal rüzgâr ve güneş enerji projeleri, yeşil hidrojen üretmek için 5 bin megavatlık yenilenebilir enerji projeleri, 2 bin megavata kadar pompaj depolamalı HES projeleri yatırımı yapacak, şebeke ve iletim, termik santraller, yeni teknolojiler konusunda yatırımlar yapacak. Yol haritası belirlenmiş: Birleşik Arap Emirlikleri tüm finansmanı sağlayacak, Türkiye de onlara benzersiz imtiyazlar sunacak. Hangi imtiyazlar? Öncelikle proje yapılacak sahalara belirlenecek ve sadece Birleşik Arap Emirlikleri'ne tahsis edilecek. Bu sahalarda başka hiçbir yatırımcıyla görüşme yapılmayacak, anlaşma yapılmayacak, proje geliştirilmeyecek. Başka? Türkiye, projenin uygulanması için gerekli izinlerin, ruhsatların ve çevresel etki değerlendirme sürecinin alınmasında kolaylık ve destek sağlayacak. Başka? Yapacağı enerji yatırımları için ulusal iletim sistemimizde yeterli kapasiteyi Birleşik Arap Emirlikleri'ne tahsis etme sözü de verilmekte. Bu öyle bir anlaşma ki değerli arkadaşlarım, uygulanması ve hayata geçirilmesinden kaynaklanan her türlü anlaşmazlık taraflar arasında dostane biçimde çözülecek; ne ulusal hukukumuzdan ne de uluslararası hukuktan kaynaklanan hiçbir güvencemiz yok ortada. İşin bir de tabii, gizlilik boyutu var, özel bir madde konmuş. Birleşik Arap Emirlikleri'nin enerji yatırımlarıyla ilgili tüm bilgiler gizli tutulacak.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin kurulu gücünün yüzde 10'una denk gelen enerji yatırımları bütününe tek bir ülkeye vermekten, o ülke için Türkiye Cumhuriyeti topraklarında ayrıcalıklı rant alanı oluşturmaktan, kendi ekonomik ve millî çıkarlarımız yerine, ülkemize ait kaynaklardan bir başka ülkenin daha çok faydalanacağı üretim imtiyazları sunulmasından bahsediyoruz. Soruyorum: Çevreye zararlı hangi işler için ÇED kolaylığı sağlayacaksınız Birleşik Arap Emirlikleri'ne? Güvenlik, sağlık ve çevre gibi, hayatlarını doğrudan etkileyebilecek böylesine bir anlaşma hakkında vatandaşlarımızın sorgulama ve bilgi alma haklarını nasıl elinden alabilirsiniz? Türkiye'de vatandaşına kredi verirken bile yetkili mahkemeyi belirleyen bu devlet, bakıyoruz, olağan dışı imtiyazlar sağlayarak nükleer santral, reaktör, termik santral gibi stratejik projeler yaptıracağı bir ülkeye karşı ne ulusal ne uluslararası hiçbir hukuki güvence aramıyor. İşin özeti, hem maddelerine hem de bütününe bakıldığında tam bir kapitülasyonlar anlaşması var karşımızda.

Sayın milletvekilleri, Birleşik Arap Emirlikleri'yle bu anlaşmadan sonra bu torba teklif, bugün görüştüğümüz teklif alelacele önümüze gelmişti, İliç faciası sonrasında geri çekildi ama şimdi faciada madencilerimizin toprak altındaki bedenlerine dahi ulaşılmamışken yeniden önümüze getirilmesinin nedeni de işte bu Birleşik Arap Emirlikleri'ne verilecek imtiyazlar karşılığı gelecek yeşil dolarlar olsa

gerek. Anlaşmada Birleşik Arap Emirlikleri'ne izinleri, ruhsatı, ÇED'i Türkiye ayarlayacak sözü veriliyor. Şimdi, bu kanunla suüstü yenilenebilir enerji yatırımlarının denetim dışına çıkarılması gündemde. Yine, BAE'ye ulusal sistemde yeterli kapasitenin tahsis edileceği sözü veriliyordu. İşte burada bitmemiş enerji yatırımlarına ilişkin lisans başvurularının iptali kolaylaştırılıyor ve kapasite boşa çıkarılıyor. Hatta iptal edilen lisans bedellerinin teminatları hazineye irat kaydedilmesi gerekirken iade yoluna gidiliyor; açıkça kamu zararına neden olunuyor ama kimin umurunda, yeter ki yeşil dolarlar gelsin.

Sayın milletvekilleri, bizim Birleşik Arap Emirlikleri'ne karşıtlığımız, düşmanlığımız yok; herkesle iyi ilişkilerden yanayız ama adı ister "BAE" olsun ister başka bir şey, ülkemiz kaynaklarının bir ülkeye peşkeş çekilmesine, yağmalatılmasına asla göz yummayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – İşin unutturmak istediğiniz bir başka boyutu da şudur: Bir yandan "Darbeci, 15 Temmuzun finansörü, 251 şehidimizin kanı onun elinde." diyorsunuz, sonra o eli sıkı makla yetinmiyor, imtiyazlar vererek kucaklıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Siz onurunuzun ayaklar altına alınması karşısında iktidar olarak "Ya Rabbi şükür." diyebilirsiniz ama biz ülkemiz için, yurttaşlarımız için doğru bildiğimizden asla şaşmayız. Böylesine vahim imtiyazlar içeren, hukuki güvencemizin yok edildiği bir anlaşmayı kimle yaparsanız yapın karşısında dururuz çünkü sizin peşkeş çektiğiniz o alanların tümü 85 milyonun malıdır, hakkıdır. Onu size ve imtiyazlarla beslediğiniz rant ortaklarınıza yedirmeyeceğiz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahısları adına ikinci konuşmacı, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Maddelere geçmeden önce, burada, kürsüde hitap eden milletvekillerimizin bazı söylemleri oldu, bunlara da kısaca değinmek istiyorum. Aslında kanun teklifi... Komisyondan önce milletvekillerimizin bilgisi olmadığına ve kendilerine bilgilendirme yapılmadığına dair söylemler oldu. Ne yazık ki bu kesinlikle yanlış bir bilgidir; bizlere özellikle Mustafa Varank Komisyon Başkanımızın Başkanlığında bilgilendirme toplantısı yapılmış ve bu toplantıya gruplardaki milletvekillerimizin bazıları katılmış, bazıları katılmamış ama ne acıdır ki Saadet Partili milletvekilimiz burada çıktı -hitap eden Mustafa Kaya- "Hiç bilgimiz yok." dedi. Ne yazık ki Komisyon üyesi olan Saadet Partili Mesut Doğan, Komisyon toplantısına katılmamıştır ve buradaki söylemlerin hiçbir tanesini... Oradaki, Komisyondaki konuşmalarda ve görüşmelerde bilgisi dışında... Kendisi alakasız bir şekilde konuşmuştur.

Bir diğer hitap eden milletvekilimiz ise AK PARTİ iktidarında maden kazalarının, maden cinayetlerinin arttığını, burada denetimsizliklerin arttığını söylemiştir. Bir bilgi paylaşım sizlerle: Maden kazalarındaki, özellikle 2000'li yıllar öncesinde madencilik sektöründe ülke genelindeki ölümlü iş kazaları ve meslek hastalıkları içerisindeki oran yüzde 35,4. Bakın, 2022 yılında bu oran yüzde 6'ya düşmüştür.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Diğer alanlarda daha çok ölmüş insanlar çünkü.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Tabii ki bu oranın daha da aşağı çekilmesi gerekir. Bu bağlamda, yine, biz, iş güvenliği anlamında çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Bir de şunu anlayamıyorum: "İşte, Birleşik Arap Emirlikleri'ne peşkeş çekildi, o yapıldı, bu yapıldı." Ya, bu hiç dilinizden düşmüyor. Değerli arkadaşlar, bu gerçeği yansıtmıyor. Komisyonda da biz bunu defalarca konuştuk, orada gerekli açıklamaları da yaptık. Yenilenebilir enerji alanında, evet, Bakanlığımız

bir ihaleye çıkar, bu ihaleye, yine ülkemizin enerji alanında sözleşme yaptığı her ülke katılabilir, en iyi teklifi veren de bu ihaleyi alır ve yatırımını yapar. Burada bir Hollandalı şirket, bir Alman şirket, bir İngiliz şirket, kiminle biz enerji alanında anlaşma yaptıysak bu ihalelere girebilir ve bu yatırımları ülkemizde yapabilir. Bu şekilde yanlış bilgilerle halkımızı yanıltmaya da gerek yok.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifimizin, ülkemizin millî maden ve enerji politikaları kapsamında yürütülen faaliyetlerin bölgesel ve küresel ölçekte Türkiye Yüzyılı vizyonu hedeflerine ulaşması bakımından önemli olduğunu düşünüyorum. Enerji üretim alanları dünyada önemli bir çeşitlilik göstermektedir. Dünyada bütün ülkeler ekonomik ve siyasi anlamda güçlü bir hâle gelmek için enerji alanındaki bütün yatırımlarının önünü açmakta ve devlet olarak da desteklemektedir. Ülke olarak bizler de ihtiyacımız olan enerjiyi millî ve yerli kaynaklardan üretmek için ilgili kurumlarımız, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın koordinasyonunda gerekli planlamaları yaparak kararlılık içinde hedeflerimize doğru ilerlemekteyiz.

Kanun metninin ilk 3 maddesi UMREK raporlamasıyla ilgilidir. 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında uygulanan UMREK raporlama sistemini 4'üncü grup madenler haricinde zorunlu olmaktan çıkarmaktayız. UMREK yani Uluslararası Maden Kaynak ve Rezerv Raporlaması dünyadaki maden işletmelerinde gönüllülük esasına tabidir.

UMREK Kodu, maden şirketlerinin finansman ve kredi sağlamak için ihtiyaç duydukları bir raporlama sistemidir. Yine, eğer maden şirketlerimiz bir finansa ve bir krediye ulaşmak istiyorlarsa UMREK raporlama sistemini kendilerine uygulayabilirler, burada “Kesinlikle UMREK raporlamasını tamamen kaldırıyoruz.” gibi bir ibare kullanıldı ve bu da doğru değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yenilenebilir enerji kaynaklarına verdiğimiz önem yirmi yıldır kararlı bir şekilde devam etmektedir. 2002 yılında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücümüz 12.305 megavatlık değeriyle toplam elektrik kurulu gücümüzün yüzde 38,6'lık kısmına karşılık gelmekteydi. Bakın, 2023 sonu itibarıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücümüz 59.236 megavatlık değere ulaşmıştır ve bu da gücümüzün yüzde 55,5'ini oluşturmaktadır. 2023 yılı sonu itibarıyla toplam elektrik kurulu gücümüz 2002 yılının 3,3 katına çıkmış ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücümüz 2002 yılına göre 4,8 kat artmıştır. Elektrik kurulu gücümüzü artırmak için bu hedefler doğrultusunda içme ve kullanma suyu temin edilen alanlar hariç -bakın, bu alanlar hariç- Kıyı Kanunu kapsamındaki kıyı ve sahil şeritleri hariç olmak üzere belirlenen alanlarda YEKA ilan edilerek yenilenebilir enerji kaynağına dayalı tesislerin kurulmasına bu kanunun metnimizle imkân sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyadaki siyasi, ekonomik gelişmeler gösterdi ki önemli bir noktada olan ülkemiz enerji ihracatında da dünyada söz sahibi bir konuma gelmiştir. Doğal gazın sıvılaştırılması faaliyetinin depolama faaliyetinden ayrıştırılarak bağımsız bir piyasa faaliyeti olarak tanımlanmasına kanun metninde yer verdik. Böylece, ülkemizin üzerinden gerek boru hattıyla gerekse LNG olarak yoğun bir şekilde artan ihracat talepleri bakımından hem yerli gazımızın hem de farklı ülkelerden gelen doğal gazın ülkemizde sıvılaştırılarak dünya piyasasına pazarlanabilmesi için ayrı bir piyasa faaliyeti olarak değerlendirilmesini hedefliyoruz.

Ülkemizde doğal gaz arz güvenliğini sağlamak için yüzen LNG terminalleri depolama lisansı ile faaliyet göstermektedir. Yüzen LNG tesislerinin depolama hizmetlerini kesintisiz olarak vermeleri için sabit konumda işletme olmaları gerekmektedir ancak bu tesislerin hareketli nitelikte olmaları nedeniyle, ihtiyaç hâlinde başka kurumlarda hizmet vermeleri veya yerlerinden ayrılmalrı söz konusu olduğunda bazı zorunluluklardan istisna tutulmaları konusunda bu kanun metninde düzenlemeye yer verdik.

Enerji alanındaki yatırımcılarımız YEKA yarışması sonucu karşılarına çıkan olumsuzluklara bağlı olarak yatırımcı yarışmacı şartnamesindeki tanınan süreleri sonuna kadar kullanmakta fakat yine de yatırımcı yatırımı gerçekleştirememekte ve yatırım atıl vaziyette kalmaktadır. Bu durumun oluşmaması için yarışmalarda yöntemin ve yarışabilecek diğer unsurların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından ilgili yarışma şartnamesinde belirlenmesi de hedeflenmektedir. Böylece, değişen koşullarda yatırımı geciktiren unsurların bertaraf edilmesini de bizler burada hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle kanun teklifiyle GES yatırımcılarının önündeki belirsizlik ortadan kaldırılmaktadır. On yıllık süresini tamamlayan lisanssız elektrik üretim tesislerinin lisanslı üretim faaliyetlerine geçişi sağlanacaktır. Bu tesisleri YEK Destekleme Mekanizması faaliyetleriyle ilişkilendireceğiz. Bu düzenlemeyle, bu tesisler lisanslı tesisler hâline gelecek ve üretim lisansı alacaklardır; lisanslı üretim faaliyeti gerçekleştiren diğer tesislere uyumlu bir şekilde gelir elde edeceklerdir.

Kanun teklifindeki bir diğer maddeyle, ülkemizde deprem veya doğal afetler sonucu olağanüstü hâl kararı veya genel hayata etkililik kararı alınan yerlerde geçici süreli bağlantı taleplerini karşılamak için elektrik enerjisinin kullanıcılara kesintisiz ulaşması için EPDK'ye yetki veriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6446 sayılı Kanun kapsamında üretim lisansı, ön lisans ya da lisans başvuru sahibi tüzel kişilerden, yatırım maliyetlerinde pandemi ve savaşlara bağlı artışlar, ekonomik ve teknik zorluklar ve tedarik sürecindeki zorluklar nedeniyle yatırımlarını gerçekleştirememiş olanlara, talep etmeleri hâlinde EPDK'ye başvurarak ilgili lisansları, ön lisans ve lisans başvurularını iptal etme hakkı veriyoruz. Böylece, kurulamayan bu tesislere tanınmış olan bağlantı kapasitesi serbest bırakılmış olacaktır, bunun akabinde yeni yatırımcılara bu kapasiteler tahsis edilebilecek ve hızlı bir şekilde enerji üretimine geçilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verimlilik artırıcı projelere destek bedelinin mevcut koşullara göre güncellenmesine de bu kanun teklifimizde yer verilmiştir. Enerji nakil hatlarındaki kamulaştırma bedellerinin netlik kazanması için enerji nakil hatlarına ilişkin bedel tespiti, tescil ve kamulaştırmaz el atma nedeniyle tazminat davalarında irtifak alanının belirlenmesine ilişkin teknik kriterlerin mevzuatta yer aldığı şekilde uygulanması suretiyle -tereddüde yer bırakmayacak şekilde- bir bedelin belirlenmesine de bu kanun teklifimizde yer verilmiştir.

Kanun teklifindeki maddelerimiz Genel Kurulda görüşme sürecinde tek tek görüşülecektir. Gerçekten bu kanun teklifimiz ülkemizin enerji alanında yeni adımlar atmasını sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizde emeği geçen Komisyonumuzun değerli milletvekillerine, kanun teklifimize bilgileriyle destek veren Sayın Bakanımıza ve Bakan Yardımcılarımıza, değerli genel müdürlerimize, diğer bürokratlarımıza çok çok teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir şey...

BAŞKAN – Buyurun Bülent Bey.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatip, Ankara Milletvekilimiz Mesut Doğan'ın Komisyon çalışmalarıyla ilgili -belki eksik bilgiye dayalı- hatalı bir yorumda bulundu. İlgili maddeye bizim temel eleştirimiz, Komisyon toplantısına sadece bir buçuk gün önce sevk edilmiş olması. Yasama faaliyetlerini sadece Komisyon üyesi olan arkadaşımız yapmıyor, her partinin uzmanı olan grup personelinin olduğu bir ekip var, o ekiplere çalışma imkânı sağlamak lazım, milletvekillerine çalışma imkânı sağlamak lazım. Komisyon da bu müzakerelere katkı sunma imkânı sağlamak lazım, Adalet ve Kalkınma Partisindeki değerli milletvekilimiz, sanki Komisyon faaliyetlerinde ileri sürdüğümüz kanaatleri dikkate alıyorlarmış gibi “Gelmediler.” diyor. Oysa Bakanlığın bilgilendirme toplantısında Mesut Doğan Milletvekilimiz hazır bulundu, sunumları dinledi ancak Komisyon da tek bir üyemiz var, onun da 2'nci gün cenazesi olduğu için o toplantıya iştirak edemedi. Bizim temel eleştirimiz, AK PARTİ'nin yasama faaliyetlerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Son bir dakika, hemen toparlayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Biz şuna itiraz ediyoruz Sayın Başkanım: Meclis dışında hazırlanan, burada AK PARTİ'li arkadaşlar tarafından sadece ön yüzüne imza atılıp dışarıda hazırlanan yasama faaliyetlerinin buraya “yasama faaliyeti” diye getirilmesine itiraz ediyoruz. Emin olun, o yasa teklifine imza atan milletvekili arkadaşlarımızın tamamı onun hazırlık çalışmalarında bile bulunmamışlardır. Biz burada bir çalışma kültürüne itiraz ediyoruz, yoksa kimseyi itham etmek için söylemiyoruz. Gelin, sarayda kendisi adaletin bekçisi olan danışmanın hazırladığı kanun teklifleriyle değil, milletvekillerinin katkısı, emeği, alın teri olan yasama faaliyetleri yapalım diyorum. Genel Kurulu bu bilgi doğrultusunda bilgilendirmek üzere söz aldım.

Saygılar sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Çolakoğlu.

57.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Saadet Partili Komisyon üyemiz bilgilendirme toplantısına katılmıştır ama burada konuşan Milletvekilimiz Mustafa Kaya'nın gruplarının bilgisi olmadığına ve bilgilendirme yapılmadığına dair bir söylemi oldu, bu bir.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Değerli Vekilim, bir buçuk gün önce kanun teklifinin geldiğinden bahsediyoruz, Türkçe konuşuyoruz, ona göre yorum yapın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – İkincisi, Sayın Başkanım, evet, başsağlığı diliyorum, Komisyon üyemiz Mesut Bey'in de o gün bir cenazesi varmış ama Komisyona bir mazeret beyan edilmedi, neden gelmediği konusunda bu mazeret beyan edilmediği takdirde bizler deriz ki Komisyona katılmadı. Grup olarak aslında bunu sizlerin yapması gerekirdi, bu mazereti bildirmeleri gerekirdi, ben bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Başkanım, bir buçuk gün önce getirmeyin, sizin de bilgi sahibi olduğunuz kanunları getirin diyoruz ya! Bu kadar Türkçe, net konuşuyoruz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ilk imza sahibi kanun metinlerinde bütün bürokratlarla beraber, Bakan Yardımcımızla beraber ilk andan itibaren bizler bütün vekillerimiz de çalışmalarda yer aldık.

Sağ olun.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.51

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.52****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER : Mustafa BİLİCİ (İzmir), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Nisan 2024 Salı günü saat 15’00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.53